

JAARVERSLAG

2021

van

STICHTING CALPAM-PENSIOENFONDS

Inhoudsopgave

Jaarverslag

Voorwoord van de voorzitter	3
Karakteristieken van het fonds	5
Profiel van het fonds	5
Organisatie	5
Kerncijfers	11
Verslag van het bestuur	12
Goed pensioenfondsbestuur	12
Pensioenparagraaf	21
Beleggingenparagraaf	24
Financiële paragraaf	27
Actuariële paragraaf	30
Risicoparagraaf	31
Toekomstparagraaf	38
Samenvatting rapport van de Visitatiecommissie	39
Jaarverslag Verantwoordingsorgaan 2021	41
Inleiding	41
Samenstelling en invulling van het VO	41
Vergaderingen/bijeenkomsten	41
Adviesaanvragen	42
Oordeel en bevindingen	42
Eindconclusie	43
Jaarrekening	44
Balans per 31 december 2021	45
Staat van baten en lasten over 2021	46
Bestemming van het saldo van baten en lasten	47
Kasstroomoverzicht over 2021	48
Toelichting behorende tot de jaarrekening 2021	49
Overige gegevens	75
Statutaire regeling omtrent de bestemming van het resultaat	76
Bijlage A: Actuariële verklaring	77
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	79

Voorwoord van de voorzitter

Aan de (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden van Stichting Calpam-Pensioenfonds

Voor u ligt het jaarverslag van Stichting Calpam-Pensioenfonds (verder SCP) over 2021. Het jaar 2021 stond voor het bestuur in het teken van:

- Formaliseren (vastlegging) van het besluit over de verdeling van de (over)reserves van het fonds in het geval dat het bestuur besluit de pensioenverplichtingen onder te brengen bij een andere pensioenuitvoerder door middel van een collectieve waardeoverdracht. Hierbij staat voorop dat de pensioentoezegging aan de pensioengerechtigden en de (gewezen) deelnemers gewaarborgd zal zijn;
- Afronding van de statutenwijziging in samenwerking met de Brauw Blackstone en Westbroek;
- Voortzetting van het onderzoek naar de toekomst van het fonds, heroriëntatie van het beleggingsbeleid, een richtlijn voor extra uitkeringen en een eigenrisicobeoordeling (ERB);
- Internal audit naar de deelnemersadministratie uitgevoerd door de Sleutelfunctie-houder Internal Audit;
- De coronapandemie;

De financiële positie van het fonds is in 2021 zeer gezond gebleven. Dankzij de goede beleggingsresultaten over het afgelopen jaar en de mutaties in de pensioenvoorzieningen heeft het bestuur kunnen vaststellen dat de financiële positie van ons fonds is verbeterd. Dit komt tot uiting in de dekkingsgraad die is toegenomen van 174,7% eind 2020 naar 192,6% eind 2021. Dankzij deze zeer gezonde financiële positie is het fonds in staat geweest de pensioenen van (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden volledig te indexeren met de van toepassing zijnde maatstaf.

De toekomst van SCP heeft sinds 2018 de aandacht van het bestuur. In dat kader heeft het bestuur in 2021 de volgende stappen gezet:

- Onder begeleiding van de Sleutelfunctiehouder Risicobeheer, ook (tijdelijk) bestuurslid, heeft het bestuur een analyse van de strategische risico's aan de hand van het normenkader van De Nederlandsche Bank uitgevoerd. Uit deze analyse is geconcludeerd dat er op korte termijn geen directe noodzaak is tot een collectieve waardeoverdracht en liquidatie van het fonds. Het bestuur onderkent wel een aantal kwetsbaarheden ten aanzien van de ontwikkeling van het deelnemersbestand, de uitvoeringskosten en de governance. Daardoor onderzoekt het bestuur welke uitvoeringsvorm op de middellange/lange termijn in het (beste) belang van de (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden (en werkgever) is;
- Voor het onderzoek naar de toekomst is een aparte werkgroep gevormd. Deze werkgroep zal, bijgestaan door AethiQs (onafhankelijke adviseurs op gebied van pensioen), de verschillende opties nader uitwerken. De werkgroep en het bestuur hebben voor de nadere uitwerking van dit onderzoek dankzij de financiële positie van het fonds in de komende jaren voldoende tijd;
- Mede als startpunt voor het nadere onderzoek naar de toekomst van het fonds heeft het bestuur, ondersteunt door AethiQs en de Sleutelfunctiehouder Risicobeheer, een Eigen Risico Beoordeling (ERB) uitgevoerd waarbij een aantal toekomstscenario's op het risicoaspect nader zijn onderzocht. Bij de uitvoering van de ERB heeft het bestuur zich vooral gericht op scenario's waarbij de pensioenverplichtingen worden ondergebracht bij een andere pensioenuitvoerder zoals bijvoorbeeld een algemeen pensioenfonds (APF), bedrijfstakpensioenfonds BPF), een verzekeraar e.d.

Daarnaast heeft het bestuur mede gezien de ontwikkeling van het deelnemersbestand en de zeer gezonde financiële positie het strategisch beleggingsbeleid in 2021 geanalyseerd en besloten om de beleggingsrisico's, vooral in de rendementsportefeuille, binnen de grenzen van het strategische beleggingsbeleid te verlagen. In 2022 zal het bestuur, op basis van een Asset Liability Management (ALM) light studie, een verdere heroriëntatie uitvoeren van het beleggingsbeleid met als doel om de beleggingsrisico's verder te verlagen.

Bij het verschijnen van dit jaarverslag lijkt het er op dat het coronavirus bijna is bedwongen. Het bestuur heeft wel gemerkt dat er sprake is geweest van licht verhoogde sterfte in ons bestand. Onze gedachten gaan uit naar de nabestaanden en wij wensen hen veel sterkte toe. Het bestuur gaat ervanuit dat de overige pensioengerechtigden en (gewezen) deelnemers de pandemie goed hebben doorstaan.

Helaas is er vervolgens door de inval van Rusland in de Oekraïne een oorlog in Europa ontstaan. Het is vreselijk, vooral voor de Oekraïners, om dit wederom te moeten meemaken. Gezien de aard en omvang van de sanctiemaatregelen van de Verenigde Staten, het Verenigd Koninkrijk en de EU-landen zal deze oorlog zeker invloed hebben op de financiële positie van het fonds. Wij houden u daar zo goed mogelijk van op de hoogte.

Tot slot wil ik namens het bestuur iedereen bedanken die het afgelopen jaar een bijdrage heeft geleverd aan ons fonds.

Met vriendelijke groet,

K.F. van Cappelle
Voorzitter bestuur

Karakteristieken van het fonds

(Alle bedragen in dit verslag zijn x € 1.000, tenzij anders is aangegeven)

Profiel van het fonds

Stichting Calpam-Pensioenfonds, statutair gevestigd te Utrecht en gevestigd aan het adres: Cypresbaan 9 te Capelle aan den IJssel, is opgericht op 7 juli 1971. De laatste statutenwijziging dateert van 8 september 2021. Het fonds is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder nummer 41177930.

Het fonds is een ondernemingspensioenfonds en is aangesloten bij de koepelorganisatie Pensioenfederatie (PF). De aangesloten onderneming per 31 december 2021 is Calpam B.V.

Het pensioenfonds draagt verantwoordelijkheid voor een goede uitvoering van de pensioenregeling voor deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden, alles in overeenstemming met bestaande wet- en regelgeving. De vigerende pensioenregeling, vastgesteld op 1 januari 2018, is gebaseerd op de cao-brandstoffenhandel en het overleg destijds tussen werkgever en ondernemingsraad.

Het fonds stelt zich ten doel om de (oud)werknemers en hun nabestaanden te beschermen tegen de financiële gevolgen van ouderdom, invaliditeit en overlijden. Het fonds tracht dit doel te bereiken door het innen van geldelijke bijdragen van de aangesloten werkgevers, deze gelden te beleggen en te beheren en daaruit uitkeringen toe te kennen bij ouderdom, invaliditeit en overlijden.

Organisatie

In deze paragraaf worden de statutaire bepalingen met betrekking tot de bestuurlijke organen, zoals bestuur, beleggingscommissie, verantwoordingsorgaan, intern toezicht, sleutelfuncties, en compliance officer beschreven. De samenstelling van de bestuurlijke organen eind 2021 en de personele mutaties in de bestuurlijke organen gedurende het jaar en begin 2022 worden tevens vermeld. Verder gaan we in op betrokken organisaties zoals de uitvoeringsorganisatie (Phenox consultants en Calpam B.V.), de accountant en de certificerende actuaris. Er wordt afgesloten met de kerncijfers over de laatste vijf jaar.

Bestuur

Stichting Calpam Pensioenfonds, in het vervolg SCP, kent een paritair bestuur. Het bestuur dient te bestaan uit een even aantal leden van tenminste zes. De helft van het aantal bestuursleden wordt benoemd door het bestuur na te zijn voorgedragen door de directie van de werkgever. Twee bestuursleden worden benoemd door het bestuur na te zijn voorgedragen door de pensioengerechtigden. Eén bestuurslid wordt benoemd door het bestuur na te zijn voorgedragen door de deelnemers uit de groep van (gewezen) deelnemers. Indien het bestuur uit zes of meer bestuursleden bestaat, dan vindt de verdeling van de zetels van vertegenwoordigers van de deelnemers en de pensioengerechtigden plaats op basis van de onderlinge getalsverhoudingen. Hierbij bezet de groep vertegenwoordigers van de pensioengerechtigden ten hoogste 33,3% van het totale aantal zetels in het bestuur, tenzij het bepaalde in artikel 102, lid 2, van de Pensioenwet toepassing vindt. De vertegenwoordiging van de pensioengerechtigden wordt voor de toepassing van de pariteit binnen het bestuur gelijkgesteld met de vertegenwoordigers van de deelnemers.

Het bestuur kent een voorzitter, een vicevoorzitter, een penningmeester en leden. De voorzitter en de penningmeester worden door de directie van de werkgever benoemd. De niet door de directie aangewezen bestuursleden wijzen uit hun midden een vicevoorzitter aan.

De samenstelling van het bestuur ultimo boekjaar 2021 is als volgt:

Naam	Functie	Namens	Lid sinds	Einde termijn
Dhr. K.F. van Cappelle (1957)	Voorzitter	Werkgever	1995	onbepaald
Dhr. A.I. Foursoff (1962)	Penningmeester	Werkgever	2003	onbepaald
Dhr. H. Nieuwenhuijse (1980)	Vicevoorzitter	Pensioengerechtigden	2021	2025
Dhr. M.G.A.B. de Wit (1970)	Lid	Deelnemers	2021	2025
Dhr. H. Blom (1946)	Aspirant-Lid	-	2020	2024
Mevr. V. de Klerk (1985)	Lid	Deelnemers	2021	2025

Gedurende het jaar 2021 zijn er de volgende mutaties in het bestuur geweest:

- Per 5 januari 2021 is de heer H. Nieuwenhuijse benoemd als bestuurder namens de pensioengerechtigden.
- Per 16 januari 2021 is de heer M.G.A.B. de Wit benoemd als bestuurder namens de deelnemers.
- Per 14 december 2021 is het aspirant lidmaatschap van mevrouw V. de Klerk overgegaan in een lidmaatschap. De DNB heeft toegestemd in deze aanstelling d.d. 14 december 2021. De definitieve aanstelling heeft plaatsgevonden in de bestuursvergadering d.d. 17 december 2021.

Na het volgen van de opleiding tot bestuurder (minimaal niveau A) bij het SPO, zal het aspirant lid worden voorgedragen als bestuurslid bij De Nederlandsche Bank (hierna DNB).

In hoeverre SCP voldoet aan de Code pensioenfonds wordt uitgelegd in de paragraaf over "Goed pensioenfondsbestuur".

Beleggingscommissie

Op basis van de risicohouding, zoals vastgelegd in de opdrachtaanvaarding tussen de sociale partners, en met behulp van de ALM studie is het bestuur verantwoordelijk voor het vormgeven aan het strategisch beleggingsbeleid. Het bestuur heeft zijn beleidsvoorbereidende en uitvoerende taken met betrekking tot de beleggingen gedelegeerd. Het bestuur heeft daartoe een beleggingscommissie ingesteld welke uit minimaal twee leden dient te bestaan. Eén van deze leden fungeert als voorzitter van de beleggingscommissie.

De samenstelling van de beleggingscommissie ultimo boekjaar 2021 is als volgt:

Naam	Functie
Dhr. A.I. Foursoff (1962)	Voorzitter
Dhr. H. Nieuwenhuijse (1980)	Lid

De beleggingscommissie:

- draagt zorg voor het feitelijk (doen) beheren van het vermogen van het fonds;
- geeft een nadere invulling aan en bewaakt het beleggingsbeleid binnen de doelstelling die door het bestuur is vastgesteld;
- bereidt voorstellen voor aangaande wijziging van de beleggingsdoelstelling in relatie tot het risicoprofiel van het pensioenfonds en het strategische beleid ten behoeve van het bestuur;
- is verantwoording verschuldigd aan het bestuur;
- laat zich bij de uitvoering van de aan haar gedelegeerde bevoegdheden adviseren door een externe adviseur.

Nadat het bestuur het beleggingsbeleid heeft vastgesteld, wordt het dagelijks beheer van de beleggingsportefeuille door de beleggingscommissie uitgevoerd. De beleggingscommissie wordt daarin bijgestaan door een gespecialiseerde vermogensadviseur. De administratie van en rapportage over de beleggingen is uitbesteed aan de bewaarder, die tevens de performancemeting voor haar rekening neemt.

Verantwoordingsorgaan

Het verantwoordingsorgaan dient reglementair en statutair te bestaan uit zes leden. Eén lid wordt benoemd na voordracht door de directie van de sponsor. De overige leden vertegenwoordigen de deelnemers, de gewezen deelnemers en de pensioengerechtigden. De deelnemers, de gewezen deelnemers en pensioengerechtigden zijn evenredig op basis van onderlinge getalsverhouding vertegenwoordigd. Eén lid wordt benoemd als vertegenwoordiger van de deelnemers na te zijn gekozen door de deelnemers. Eén lid wordt benoemd als vertegenwoordiger van de gewezen deelnemers na te zijn gekozen door de gewezen deelnemers. Drie leden worden benoemd als vertegenwoordigers van de gepensioneerden na te zijn gekozen door de gepensioneerden.

Het bestuur legt verantwoording af aan het verantwoordingsorgaan over het beleid en uitvoering daarvan en over naleving van “de principes voor goed pensioenfondsenbestuur”. Het verantwoordingsorgaan heeft de bevoegdheid een oordeel te geven over het handelen, het gevoerde beleid en de beleidskeuzes van het bestuur aan de hand van onder meer het jaarverslag.

Het verantwoordingsorgaan heeft in deze onder andere recht op overleg met het bestuur, externe accountant, externe actuaris en het intern toezichtsoorgaan. Daarnaast heeft het verantwoordingsorgaan het recht om, gevraagd of uit eigen beweging, advies uit te brengen over (onder meer):

- Wijzigen van het beleid ten aanzien van het verantwoordingsorgaan;
- Vorm, inrichting en samenstelling van intern toezicht;
- De interne klachten- en geschillenprocedure;
- Het communicatie- en voorlichtingsbeleid;
- Gehele of gedeeltelijke overdracht van de verplichtingen en liquidatie van het fonds.

Het verantwoordingsorgaan dient als geheel te voldoen aan deskundigheid A.

De samenstelling van het verantwoordingsorgaan ultimo boekjaar 2021 is als volgt:

Naam	Functie	Namens	Lid sinds	Einde termijn
Dhr. N.P. Woudenberg (1945)	Voorzitter	Pensioengerechtigden	2014	2023
Dhr. E. Kas (1943)	Lid	Pensioengerechtigden	2014	2021
Dhr. R.J.M. Voorham (1965)	Lid	Werkgever	2014	onbepaald
Mevr. B. Flint (1978)	Lid	Gewezen deelnemers	2021	2025
Dhr. G.J. de Haan (1947)	Secretaris	Pensioengerechtigden	2019	2025
Vacature	Lid	Deelnemers		

Per 31 december 2021 is de heer E. Kas afgetreden als lid van het verantwoordingsorgaan.

In hoeverre SCP voldoet aan de Code pensioenfondsen wordt uitgelegd in de paragraaf over “Goed pensioenfondsenbestuur”.

Intern toezicht

Ten behoeve van het intern toezicht is gekozen voor een visitatiecommissie die voor het eerst op 1 januari 2008 is ingesteld. De visitatiecommissie dient te bestaan uit drie onafhankelijke deskundigen. De leden van de visitatiecommissie worden benoemd door het bestuur op bindende voordracht van het verantwoordingsorgaan en ontslagen door het bestuur na bindend advies van het verantwoordingsorgaan.

De visitatiecommissie heeft tot taak toezicht te houden op het beleid van het bestuur en op de algemene gang van zaken in SCP. De visitatiecommissie is belast met het toezien op adequate risicobeheersing en evenwichtige belangenafweging door het bestuur en legt verantwoording af, over de uitvoering van haar taken, aan het verantwoordingsorgaan en de sponsor en in dit jaarverslag.

Ter uitoefening van haar taken heeft de visitatiecommissie recht op alle informatie om haar taak te kunnen uitoefenen, alsmede het recht op overleg met bestuur, externe accountant, externe actuaris en het verantwoordingsorgaan.

De visitatiecommissie bestaat uit de hiernavolgende onafhankelijke deskundigen:

- Dhr. L. Zijlmans;
- Mevr. L. Duynstee;
- Dhr. A.C. Tromp

In maart 2022 heeft de visitatie over boekjaar 2021 plaatsgevonden.

De bevindingen van de visitatiecommissie, tezamen met de reactie van het bestuur hierop, zijn in een afzonderlijk hoofdstuk in dit verslag opgenomen.

Sleutelfuncties

Op basis van de Europese richtlijn IORP II zijn in 2020 drie sleutelfuncties aan de organisatie toegevoegd: de actuariële functie, de risicobeheerfunctie en de interne auditfunctie. Het bestuur heeft in 2019 bij de inrichting van het bestuur rekening gehouden met de invoering van deze sleutelposities. Wat hierbij complicerend werkte, was dat sommige bestuurders/sleutelfunctiehouders in geen enkele commissie zitting mogen hebben (anders dan als toehoorder) of beperkt zijn in het aantal commissies waarin zitting wordt genomen. Dit zou de bestuurlijke bezetting te veel onder druk zetten. Ook vereisen deze sleutelfunctieposities specifieke kennis en vaardigheden die verdere opleiding vragen van de toen aanwezige bestuurders. Daarom is in het voorjaar van 2020 besloten de sleutelfuncties extern te beleggen.

De actuariële functie is uitbesteed aan de certificerend actuaris. Dit betreft zowel het houderschap als de vervulling van de sleutelfunctie. De opdracht van de actuariële sleutelfunctiehouder is deze sleutelfunctie van het pensioenfonds uit te voeren conform de wettelijke eisen. De actuariële functiehouder heeft een beoordelende en controlerende taak met betrekking tot de actuariële activiteiten van het pensioenfonds. De functie maakt deel uit van het interne beheersingssysteem van het pensioenfonds en is daarmee onderdeel van de 2^e lijn binnen het zogenoemde 'three-lines-of-defence' principe. De actuariële functiehouder rapporteert zijn aanbevelingen aan het bestuur van het pensioenfonds als ook aan de visitatiecommissie.

De risicobeheerfunctie bestaat uit de sleutelfunctiehouder risicobeheer en de vervuller, dit is belegd bij één persoon, die tevens bestuurslid namens de werkgever is. De opdracht aan de risicobeheerfunctiehouder is deze sleutelfunctie uit te voeren conform de wettelijke eisen. De risicobeheerfunctiehouder draagt onder andere zorg voor een risicomanagementsysteem dat bestaat uit strategieën, methodes, processen en rapportageprocedures die nodig zijn om op individueel en geaggregeerd niveau de risico's waaraan het pensioenfonds blootstaat of blootgesteld zou kunnen worden, alsook de onderlinge afhankelijkheden en relaties daartussen voortdurend te onderkennen, te meten, te bewaken, te beheren en te rapporteren. De risicobeheerfunctie zorgt er tevens voor dat het risicomanagementsysteem doeltreffend is en goed geïntegreerd is in de besluitvormingsprocessen van het pensioenfonds en dat het risicomanagementsysteem wordt uitgedragen door het bestuur. De risicobeheerfunctiehouder rapporteert aan het bestuur als ook aan de visitatiecommissie.

De interne auditfunctie bestaat uit de sleutelfunctiehouder interne audit en de vervuller, dit is belegd bij één extern persoon. De opdracht aan de interne auditfunctiehouder is deze sleutelfunctie van het pensioenfonds te vervullen conform de wettelijke eisen. De interne auditfunctiehouder evalueert onder meer of de interne controlemechanismen en andere procedures en maatregelen ter waarborging van de integere en beheerste bedrijfsvoering, inclusief de uitbesteede werkzaamheden, adequaat en doeltreffend zijn. De interne auditfunctie vormt het sluitstuk van alle waarborgen binnen het pensioenfonds wat betreft de beheerste en integere bedrijfsvoering. De interne auditfunctiehouder rapporteert aan het bestuur als ook aan de visitatiecommissie.

Voortvloeiende uit de IORP II wetgeving zijn in 2020 drie sleutelfunctiehouders benoemd:

- Dhr. M.G.A.B. de Wit als sleutelfunctiehouder Risicobeheer;
- Dhr. J.J.M. Tol (Triple A) als sleutelfunctiehouder Actuariel;
- Dhr. H. Sieraad als sleutelfunctiehouder Internal Audit.

De sleutelfunctiehouders functioneren afzonderlijk van de visitatiecommissie. DNB heeft de sleutelfunctiehouders getoetst op geschiktheid en betrouwbaarheid en ingestemd met hun benoeming.

Compliance officer

Het pensioenfonds heeft een compliance officer, te weten de heer N.P. Woudenberg. Zijn taken en bevoegdheden zijn vastgelegd in de gedragscode Stichting Calpam-Pensioenfonds. In het bijzonder is de compliance officer belast met de handhaving van de gedragscode van het fonds. Jaarlijks ondertekenen de bestuurders een verklaring dat zij zich aan de gedragscode hebben gehouden. Nieuwe bestuurders verklaren schriftelijk bij aantreden dat ze zich aan de gedragscode zullen houden. De gedragscode wordt ook jaarlijks ondertekend door de leden van het verantwoordingsorgaan.

De compliance officer stelt vast dat in 2021 geen indicaties zijn dat betrokken personen hun werkzaamheden niet conform de vastgelegde gedragsregels zoals opgenomen in de gedragscode zouden hebben verricht noch indicaties hieromtrent te hebben ontvangen vanuit andere aan het fonds gelieerde omgevingen.

Uitvoeringsorganisatie

De uitvoeringsorganisatie is Calpam B.V. De uitvoeringsorganisatie heeft onder meer de volgende verantwoordelijkheden en bevoegdheden:

- Het beheren en voeren van de deelnemers- en aansprakenadministratie;
- Het beheren en voeren van de uitkeringenadministratie;
- Het beheren en voeren van de financiële administratie;
- Het beheren en voeren van de beleggingsadministratie;
- Het beheren en uitvoeren van secretariële werkzaamheden c.q. bestuursondersteuning.

De uitvoeringsorganisatie maakt gebruik van een externe partij voor het voeren van de deelnemers- en aansprakenadministratie, te weten Phenox Consultants B.V. (hierna Phenox). De benodigde input inzake de deelnemersgegevens wordt aangeleverd door Calpam B.V., waarna Phenox op basis hiervan de pensioenaanspraken en bijbehorende verplichtingen vaststelt.

De uitkeringenadministratie wordt gevoerd door Calpam B.V.

De uitvoeringsorganisatie treedt op als interne administrateur en is onder meer verantwoordelijk voor:

- Het beheer van de pensioenregeling;
- Tijdige aanlevering van deelnemersmutaties en het toezicht op een juiste verwerking hiervan;
- Communicatie met deelnemers;
- Coördinatie tussen externe partijen.

Zowel met Phenox als Calpam B.V. zijn de bovengenoemde werkzaamheden en verantwoordelijkheden vastgelegd in uitbestedingsovereenkomsten. Onderdeel hiervan is een SLA, de daaronder vallende SLA-rapportage wordt ieder kwartaal door het bestuur geëvalueerd.

Calpam B.V. maakt ook gebruik van cloud werkomgevingen die tevens beschikbaar gesteld worden aan het fonds. De externe beheerder van deze ICT-omgeving is Fourtop. Onderdeel van de overeenkomst met Fourtop is dat ieder kwartaal een SLA-rapportage wordt aangeleverd. Deze SLA-rapportage wordt ieder kwartaal door het bestuur geëvalueerd.

Accountant

Het bestuur heeft een externe accountant (BDO Audit & Assurance B.V.) aangesteld. Deze accountant controleert jaarlijks de cijfers van het pensioenfonds en voorziet deze van een controleverklaring. De accountant brengt verslag uit van zijn bevindingen in de vorm van een accountantsverslag.

Certificerend actuaris

Het bestuur heeft voor het certificerende werk rond het jaarverslag een actuariel bureau aangesteld, te weten Triple A - Risk Finance Certification B.V. (hierna Triple A). De certificerend actuaris bepaalt of de technische voorzieningen volgens de fondsgrondslagen en op basis van de door de accountant gecontroleerde gegevens is vastgesteld. De certificerend actuaris geeft een oordeel over de financiële positie van het fonds.

Adviserend actuaris

De adviserend actuaris (Phenox) verricht, op basis van de door de uitvoeringsorganisatie aangeleverde deelnemers- en aansprakenadministratie, de volgende werkzaamheden:

- Berekenen welke uit de pensioenregeling voorvloeiende overlijdensrisico's worden herverzekerd;
- Berekenen tijdsevenredige opgebouwde pensioenaanspraken;
- Berekenen premies en/of koopsommen voor de jaarlijkse pensioenopbouw;
- Berekenen voorziening pensioenverplichtingen alsmede de overige technische voorzieningen en reserves.

Voorts geeft de adviserend actuaris het bestuur gevraagd en ongevraagd advies over de activiteiten van het fonds en over voor het pensioenfonds relevante ontwikkelingen, zoals (op handen zijnde) wijzigingen in wet- en regelgeving.

Herverzekering

De overlijdensrisico's (kortleven) en het arbeidsongeschiktheidsrisico (premiëvrijstelling) zijn herverzekerd middels een driejarig herverzekeringscontract bij Elipslife. Dit contract eindigt per 31 december 2024.

Vermogensbeheer

Het vermogensbeheer wordt uitgevoerd door de beleggingscommissie, op basis van het beleggingsbeleid en de daarbinnen geformuleerde restricties. De beleggingscommissie wordt bijgestaan door een gespecialiseerde vermogensadviseur, ABN-AMRO Mees Pierson. De beleggingstitels en -fondsen zijn ondergebracht bij de bewaarder, eveneens ABN-AMRO Mees Pierson.

Kerncijfers

<i>Bedragen x 1.000 euro's</i>	2021	2020	2019	2018	2017
Aantal verzekerden					
Actieve deelnemers	2	2	2	29	28
Gewezen deelnemers	78	80	86	58	74
Pensioengerechtigde deelnemers	176	184	185	188	189
	<u>256</u>	<u>266</u>	<u>273</u>	<u>275</u>	<u>291</u>
Toeslagverlening					
Per 1 januari volgend op boekjaar					
Toeslag levensjarenregeling in %	2,70	1,11	2,65	1,88	1,45
Toeslag middelloonregeling in %:					
Actieven	2,57	0,99	1,64	4,00	1,46
Niet-actieven	2,57	0,99	1,64	1,47	1,46
Premiebat en pensioenuitkeringen					
Premiebijdragen werkgever + werknemers	2	18	12	(2)	(1)
Totaal premiebijdragen	<u>2</u>	<u>18</u>	<u>12</u>	<u>(2)</u>	<u>(1)</u>
Pensioenuitkeringen eigen rekening*	2.253	2.456	2.517	2.553	2.672
Beleggingsperformance					
Directe beleggingsopbrengsten	4.467	702	916	924	825
Indirecte beleggingsopbrengsten (Incl. kosten vermogensbeheer)	(666)	2.156	6.191	(1.476)	695
Totaal beleggingsopbrengsten	<u>3.801</u>	<u>2.858</u>	<u>7.107</u>	<u>(552)</u>	<u>1.520</u>
Beleggingsrendement (netto) in %	6,49%	4,89	12,15	(0,77)	2,60
Vermogenssituatie en solvabiliteit					
Pensioenverplichtingen voor risico fonds	31.929	34.696	35.902	34.703	36.052
Aanwezige dekkingsgraad in %**	192,6	174,7	171,5	166,0	170,0
Aanwezige beleidsdekkingsgraad in %**	187,3	162,2	168,1	169,9	170,1
Reële dekkingsgraad PW	157,2	137,9	142,6	143,1	142,5

Ad * Dit bedrag is exclusief overlijdensuitkering en een voorziening oninbare terugvordering teveel betaalde pensioenuitkering (zie toelichting 30 Baten en lasten).

Ad ** De dekkingsgraad wordt bepaald door het pensioenvermogen (zonder aftrek voor herverzekering) te delen door de technische voorzieningen (zonder ¹aftrek voor herverzekering), waarbij tevens rekening wordt gehouden met de overige technische voorzieningen. De beleidsdekkingsgraad wordt bepaald als het voortschrijdende gemiddelde van de dekkingsgraden van de laatste 12 maanden

Verslag van het bestuur

Goed pensioenfondsbestuur

Het pensioenfonds heeft aandacht voor goed bestuur en is van daaruit vooral gericht op een actueel en financieel risicomanagement, een efficiënte uitvoering, de inhoud van de uitbestedingsovereenkomsten, de politieke en maatschappelijke pensioendiscussie en een heldere pensioencommunicatie met de deelnemers.

Het bestuur heeft rechtstreekse invloed op de aankoop/verkoop van individuele aandelen of andere beleggingsinstrumenten. Belangen van deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden en, waar relevant, andere stakeholders (zoals de werkgever) worden bij elk bestuursbesluit op evenwichtige wijze gewogen. Verder adviseert, waar nodig of gewenst, de actuaris bij diezelfde besluiten.

De verantwoordelijkheid voor de inhoud van de pensioenregeling is een zaak voor de werkgever. De rol van het pensioenfonds daarbij is in essentie beperkt tot de vraag of de door de werkgever jaarlijks betaalde premie voldoende dekking biedt voor uitvoering van de pensioenregeling.

Het pensioenfonds heeft een missie, visie, een strategie. De missie is de primaire functie van het pensioenfonds. Hierin houdt zij rekening met bepaalde normen en waarden. In zijn strategie komt tot uiting hoe het pensioenfonds de middelen inzet om zijn strategische doelen te bereiken.

Missie

Het fonds voert de pensioenregeling uit van de aangesloten werkgever en kent de pensioenen toe aan de deelnemers op grond van de voor hen geldende pensioenreglementen. Het fonds wil hierbij haar financiële verplichtingen en ambities nu en in de toekomst waarmaken.

Visie

Het bestuur wil zowel voor de pensioengerechtigden als de (gewezen) deelnemers een betrouwbaar pensioenfonds zijn dat op nauwgezette, integere en transparante wijze de pensioenregelingen uitvoert van de aangesloten werkgever. Het bestuur doet dat door toegewijd en op een deskundige competente manier, met voldoende beschikbare tijd, de missie uit te voeren en de opzet van het fonds, binnen de kaders van wet- en regelgeving, zo eenvoudig mogelijk te houden. Het pensioenfonds wil in staat zijn om gepast in te spelen op veranderingen in de sector met toenemende complexiteit in wet- en regelgeving rekening houdend met de aard en omvang van het fonds. Een solvabele en stabiele financiële positie voor nu en in de toekomst is essentieel voor het vertrouwen in het fonds. Het fonds voert daarom een transparant, verantwoord en robuust financieel beleid wat in opzet effectief en makkelijk te doorgronden is. Hierbij streeft het bestuur naar behoud van koopkracht van de verleende pensioenen door het verlenen van toeslagen.

Strategie

De strategie van het fonds is uitgewerkt in de Actuariële en Bedrijfstechnische Nota (ABTN) van het pensioenfonds en andere beleidsdocumenten die periodiek worden beoordeeld en herzien.

De strategie van het pensioenfonds richt zich bij de uitvoering van de pensioenregeling op de bescherming van de opgebouwde aanspraken, het doen van stabiele uitkeringen, het verlenen van toeslagen voor behoud van koopkracht en het realiseren van een aanvaardbaar niveau van de uitvoerings- en vermogensbeheerkosten.

Gelet op de beperkte omvang van het pensioenfonds geldt voor wat betreft de uitvoering van de werkzaamheden "uitbesteding tenzij...". De uitbestedingsovereenkomsten zijn zodanig geformuleerd dat het bestuur van het pensioenfonds zijn verantwoordelijkheid te allen tijde kan waarmaken.

Doelstellingen

De doelstellingen van het pensioenfonds zijn daarbij om te streven naar:

- Een evenwichtige afweging van de belangen van alle bij het fonds betrokken partijen zoals o.a. deelnemers, gewezen deelnemers, pensioengerechtigden en sponsor;
- De toepassing van een verantwoord systeem van risicoanalyse en risicobeheersing dat aansluit op het karakter van het pensioenfonds;

- Een prudent beleggingsbeleid dat afgestemd is op de pensioenverplichtingen;
- Een zodanige communicatie met alle deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden dat zij geïnformeerd blijven over relevante ontwikkelingen;
- Het fungeren als aanspreekpunt voor de aangesloten werkgevers en deelnemers over (veranderingen in) de pensioenregeling en de pensioenuitvoering.

Code pensioenfondsen

Vanaf 1 januari 2014 is de Code Pensioenfondsen van kracht, welke door de Pensioenfederatie en de Stichting van de Arbeid is opgesteld. Het doel van de Code Pensioenfondsen is dat belanghebbenden er vertrouwen in kunnen hebben dat de pensioenfondsen het aan hen toevertrouwde geld goed beheren en de belangen van alle betrokkenen evenwichtig afwegen. De Code Pensioenfondsen richt zich op de drie functies van goed 'pensioenfondsbestuur': besturen, toezicht houden en verantwoording afleggen over wat het fonds gepland en gerealiseerd heeft. Het is van belang dat er een goede scheiding van verantwoordelijkheden is met een systeem van controle en evenwicht tussen de drie functies. Het fonds streeft naar een adequate balans tussen de bestuurs-, toezichts- en verantwoordingsfunctie zodat het de pensioenovereenkomst optimaal kan uitvoeren. Randvoorwaarde hierbij is dat het fonds integer en transparant handelt. De insteek van de code is dat ze nageleefd wordt, of dat gemotiveerd wordt toegelicht waarom een bepaald onderdeel van de code niet wordt opgevolgd volgens het beginsel van 'pas-toe-of-leg-uit'. In dat kader heeft het bestuur een analyse gemaakt van de inhoud van de Code Pensioenfondsen en vastgesteld dat het fonds op de volgende punten afweek van de code in 2021:

- Zittingsduur bestuursleden: Voor de leden van het bestuur die werden voorgedragen voor benoeming door de werkgever geldt (statutair) geen maximale zittingsduur. Gezien de omvang van de sponsor, een onderneming met twee medewerkers, en de kennis en ervaring die de desbetreffende bestuursleden voorgedragen door de sponsor met zich meebrengen, kijkt het fonds op dit punt van de code af.
- Diversiteit: Het bestuur streeft naar diversiteit naar geslacht en leeftijd in de bestuursorganen en houdt hiermee rekening bij de invulling van vacatures in de bestuurlijke organen. Sinds de goedkeuring van de DNB d.d. 14 december 2021 en de benoeming d.d. 17 december 2021 van mevrouw V. de Klerk tot bestuurslid, voldoet het bestuur op beide punten aan de code. Het verantwoordingsorgaan voldoet sinds de toetreding van mevrouw B. Flint d.d. 1 april 2021 aan de eis van een vrouwelijk lid. Aan de eis van een lid jonger dan 40 jaar wordt niet voldaan. Bij toekomstige vacatures streeft het bestuur naar invulling overeenkomstig de gewenste diversiteit.
- Meten van effectiviteit van de communicatie: Het bestuur voldoet op dit punt niet aan de code. Door de korte lijnen met het verantwoordingsorgaan, oud-bestuurders en/of leden van de voormalige deelnemersraad, en de deelnemers zelf is er sprake van directe feedback door de deelnemers over de ingezette communicatiemiddelen door het bestuur. Hierdoor is de effectiviteit van de communicatie meetbaar voor het bestuur;
- Klokkenluidersregeling: Het fonds kent een incidentenregeling waarin het melden van incidenten/onregelmatigheden aan/via de compliance officer geborgd is. Deze regeling kent geen klokkenluidersregeling en op dit punt voldoet het fonds niet aan de code. Echter gezien de korte lijnen in de organisatie kunnen betrokkenen bij het fonds zonder gevaar voor hun eigen positie onregelmatigheden rapporteren aan de compliance officer omdat geen van de betrokkenen bij het fonds financieel afhankelijk is van het fonds. Bovendien heeft het fonds geen medewerkers in dienst.

Naast bovenstaande punten waarop het fonds niet voldoet aan de code kent de Code Pensioenfondsen 8 normen (van de 65) die altijd om een toelichting vragen, de zogenoemde "rapportagenormen". Het bestuur licht in onderstaande tabel toe of het fonds hieraan voldoet.

Rapportagenorm Code Pensioenfondsen	Voldoet het fonds aan de norm?	Vindplaats toelichting jaarverslag
<p>Norm 5 Het bestuur legt verantwoording af over het beleid dat het voert, de gerealiseerde uitkomsten van dit beleid en de beleidskeuzes die het eventueel voor de toekomst maakt. Het bestuur weegt daarbij de verschillende belangen af van de groepen die bij het pensioenfonds betrokken zijn. Ook geeft het bestuur inzicht in de risico's van de belanghebbenden op korte en lange termijn, gerelateerd aan het overeengekomen ambitieniveau.</p>	<p>Ja</p>	<p>In het jaarverslag legt het bestuur jaarlijks achteraf verantwoording af over het beleid dat het voert, de gerealiseerde uitkomsten van dat beleid en de beleidskeuzes die het bestuur voor de toekomst maakt. Daarnaast legt het bestuur gedurende het jaar verantwoording af aan het verantwoordingsorgaan. Bij de besluitvorming weegt het bestuur de belangen af van de verschillende groepen die bij het pensioenfonds betrokken zijn. Tot slot geeft het bestuur aan de pensioengerechtigden, (gewezen) deelnemers en aan de fondsorganen inzicht in de risico's van de belanghebbenden op korte en lange termijn gerelateerd aan het overeengekomen ambitieniveau van de regelingen, met toeslagverlening op grond van de prijsindexatie, door hierover transparant en duidelijk te communiceren.</p>
<p>Norm 31 De samenstelling van fondsorganen is wat betreft geschiktheid, complementariteit, diversiteit, afspiegeling van belanghebbenden en continuïteit, vastgelegd in beleid. Zowel bij de aanvang van een termijn, als ook tussentijds bij de zelfevaluatie vindt een check plaats.</p>	<p>Ja</p>	<p>Het bestuur en verantwoordingsorgaan hanteren het geschiktheidsplan bestuurlijke organen waarvan complementariteit, diversiteitsbeleid en afspiegeling van belanghebbenden deel uitmaken. Bij het ontstaan van een vacature in een orgaan wordt stilgestaan bij de samenstelling van het orgaan. Bij de jaarlijkse zelfevaluatie staat een orgaan stil bij de samenstelling van het orgaan en de geschiktheid van haar leden. In het jaarverslag wordt hierover gerapporteerd in de tekst boven deze tabel en in de paragraaf over de organisatie van het fonds.</p>
<p>Norm 33 In zowel het bestuur als in het VO of het BO is er tenminste één vrouw en één man. Er zitten zowel mensen van boven als van onder de 40 jaar in. Het bestuur stelt een stappenplan op om diversiteit in het bestuur te bevorderen.</p>	<p>Nee</p>	<p>Zie de tekst boven deze tabel, waarin het bestuur aangeeft waarom het wat betreft samenstelling van het VO niet volledig voldoet aan norm 33.</p>

Rapportagenorm Code Pensioenfondsen	Voldoet het fonds aan de norm?	Vindplaats toelichting jaarverslag
Norm 47 Het intern toezicht betreft deze Code bij de uitoefening van zijn taak.	Ja	De visitatiecommissie betreft de Code bij de uitoefening van zijn taak en rapporteert hierover in zijn rapportage intern toezicht en in het jaarverslag.
Norm 58 Het bestuur geeft publiekelijk inzicht in missie, visie en strategie.	Ja	In het bestuursverslag van het jaarverslag beschrijft het bestuur de missie, visie en strategie van het fonds. Tevens staat deze op de website van het fonds beschreven.

De wijze waarop het pensioenfonds verder gaat met het internaliseren van de normen hangt mede af van de activiteiten en overige specifieke kenmerken van het fonds. Voor het pensioenfonds is daarbij relevant dat het een klein fonds is en dat het bestuur de totstandkoming van het beleggingsbeleid geheel in eigen hand houdt. De beleggingsadministratie wordt volledig uitgevoerd door ABN AMRO Mees Pierson.

De compliance officer van het fonds houdt toezicht op de naleving van de gedragscode. Het bestuur onderkent dat de dubbelfunctie van de heer Woudenberg, als lid van het verantwoordingsorgaan en compliance officer, de schijn van belangenverstremgeling tegen zich kan hebben. Echter gezien de aard en omvang van het fonds, is dit naar de mening van het bestuur een verantwoorde en acceptabele oplossing.

Transparantie, communicatie en openheid

Het bestuur geeft inzicht in de besluitvormingsprocedures. Geldige besluiten kan het bestuur slechts nemen indien de meerderheid van de bestuursleden in persoon aanwezig is. Alle besluiten worden genomen met meerderheid van stemmen van de aanwezige en vertegenwoordigende bestuursleden. Een rechtsgeldig besluit kan alleen worden genomen indien het tenminste door een bestuurslid die gekozen is door de deelnemers of de pensioengerechtigden wordt ondersteund.

De communicatie richting de doelgroepen van het fonds (te weten werkgevers, deelnemers, gewezen deelnemers, pensioengerechtigden en toezichthouders) is een continu aandachtspunt van het bestuur.

Het bestuur publiceert jaarlijks een jaarverslag dat voldoet aan de eisen die het Burgerlijk Wetboek en de Raad voor de Jaarverslaggeving daaraan stellen. Geïnteresseerden kunnen het volledige jaarverslag, de statuten en het reglement van de pensioenregeling van het fonds bij de administrateur van het fonds opvragen. Tevens is het verkort jaarverslag beschikbaar op de website www.calpampensioenfonds.nl.

Integere bedrijfsvoering

Wettelijk is geregeld dat een pensioenfonds maatregelen dient te treffen die goed pensioenfondsbestuur waarborgen. Het beleid van het bestuur van het fonds is gericht op een integere bedrijfsvoering. Deze verantwoordelijkheid is vastgelegd in artikel 143 van de PW. Dit houdt onder meer in:

- Een adequate administratieve organisatie en interne controle (AO/IC) en risicobeheersing;
- Een analyse en beheersing van integriteitsrisico's;
- Het voorkomen van belangenverstremgeling;
- Een duurzame beheersing van (financiële) risico's.

Het bestuur richt de organisatie van het fonds zodanig in dat deze een beheerste en integere bedrijfsvoering waarborgt. Binnen het fonds is hier onder meer op de volgende wijze uitvoering aan gegeven:

- Medezeggenschap (in de zin van formeel maar ook als ervaren) van pensioengerechtigden door bestuursdeelname;
- Een verantwoordingsorgaan waar de (gewezen) deelnemers, de pensioengerechtigden en de werkgever in zetelbezetting zijn vertegenwoordigd;
- Intern toezicht door middel van een jaarlijkse visitatiecommissie, bestaande uit drie externe deskundigen;
- Jaarlijkse actualisering van een geschiktheidsplan ter bevordering en handhaving van het deskundigheidsniveau, de beschikbaarheid en de integriteit van het bestuur en verantwoordingsorgaan;
- Vastleggen van een gedragscode ter voorkoming van belangenverstremming, inclusief inzicht in de nevenfuncties;
- Een klachten- en geschillenprocedure;
- Communicatiebeleid waarbij belanghebbenden worden geïnformeerd over de inhoud van de pensioenregeling, veranderingen en actuele ontwikkelingen.

Deze zaken zijn onder meer vastgelegd in de actuariële en bedrijfstechnische nota (ABTN), de gedragscode van het fonds, het integriteitsbeleid en in het jaarverslag.

Visitatie (intern toezicht)

Voor het intern toezicht heeft het fonds gekozen voor een visitatiecommissie. Deze commissie voert jaarlijks een visitatie uit in aanloop naar de jaarrekening en het jaarverslag. Dit is onderdeel van norm 47 van de code zoals hiervoor onder 'Code pensioenfondsen' aangegeven.

Het doel van de visitatie is:

- Het beoordelen van beleids- en bestuursprocedures en -processen alsmede de checks en balances binnen het fonds;
- Het beoordelen van de wijze waarop het fonds wordt aangestuurd;
- Het beoordelen van hoe door het bestuur wordt omgegaan met de risico's op de korte en langere termijn.

De visitatiecommissie consulteert sinds het jaarwerk van 2020 ook de sleutelfunctiehouders als onderdeel van het intern toezicht.

Vergoedingsregeling

De in deze paragraaf opgenomen bedragen zijn in euro's

De bestuursleden ontvangen een inspanningsvergoeding van het fonds. Deze vergoeding is in 2021 aangepast en in lijn gebracht met de huidige tijdsbesteding per functie. Deze vergoeding bedraagt € 15.000 voor de voorzitter en de penningmeester en € 15.000 voor expert-lid 1 en € 12.000 voor de overige bestuursleden. Aspirant-bestuursleden ontvangen een vergoeding van € 9.000.

De leden van het verantwoordingsorgaan ontvangen eveneens een jaarlijkse vergoeding voor het uitvoeren van de betreffende werkzaamheden. Deze vergoeding bedraagt € 6.750 voor de voorzitter, € 5.625 voor de secretaris en € 4.500 voor de overige leden.

Reiskosten die door de bestuursleden en leden van het verantwoordingsorgaan in de uitoefening van hun functie worden gemaakt, worden met ingang van 1 januari 2015 vergoed naar kosten openbaar vervoer of op basis van € 0,19 (fiscaal maximum) per kilometer. Eventuele verblijfskosten worden vergoed naar ingediende onkostendeclaratie.

Geschiktheidsbevordering

Elk jaar actualiseert het bestuur het geschiktheidsplan, mede op basis van de Beleidsregel geschiktheid 2012 van DNB. Geschiktheid wordt bepaald op basis van kennis, beschikbaarheid (daarmee wordt bedoeld: voldoende tijd beschikbaar voor de uitvoering van bestuurstaken), vaardigheden en professioneel gedrag.

Inzake de geschiktheidsbevordering is het bestuur daarbij uitgegaan van de eisen die zijn vastgelegd in de Handreiking Geschikt Pensioenfondsbestuur, zoals opgesteld door de Pensioenfederatie.

In het plan is vastgelegd aan welke geschiktheidseisen de bestuursleden individueel én het bestuur als geheel moeten voldoen. De aandachtsgebieden zijn als volgt geformuleerd:

1. Het besturen van een organisatie;
2. Relevante wet- en regelgeving;
3. Pensioenregelingen en pensioensoorten;
4. Financieel technische en actuariële aspecten;
5. Administratieve organisatie en interne controle;
6. Uitbesteden van werkzaamheden;
7. Communicatie.

Jaarlijks wordt in een bestuursvergadering besproken of en welke maatregelen nodig zijn ter bevordering en handhaving van de geschiktheid van het bestuur als totaal gezien en de bestuursleden afzonderlijk.

Ter vergroting van de deskundigheid volgen alle bestuursleden de relevante vakliteratuur en worden diverse relevante bijeenkomsten en seminars bezocht. Daarnaast wordt het bestuur gevraagd en ongevraagd op de hoogte gehouden van alle actuele ontwikkelingen door de adviserend actuaire en worden er twee keer per jaar, samen met het verantwoordingsorgaan, interne kennisdagen georganiseerd.

Jaarlijks herijkt het bestuur de geschiktheidseisen van de individuele bestuurder, het bestuur als geheel en het verantwoordingsorgaan als geheel. Tevens beoordeelt het bestuur aan de hand van curriculum vitae, genoten opleidingen en in 2017 de afgenomen kennisreflector SPO in hoeverre de individuele bestuurder, het bestuur als geheel en het verantwoordingsorgaan als geheel voldoet aan de geschiktheidseisen. Op basis van de uitkomsten hiervan is voor 2021 en verder een opleidingsplan op maat voor de diverse bestuurders en leden van het verantwoordingsorgaan opgesteld.

Functioneren en zelfevaluatie bestuur

Het bestuur voert jaarlijks een zelfevaluatie uit over het functioneren van de afzonderlijke bestuursleden en het bestuur als geheel.

Tijdens de zelfevaluatie wordt stil gestaan bij de wijze waarop de bestuursleden besturen en tot besluitvorming komen. Daarbij wordt onder andere aandacht besteed aan factoren als teamwork, deskundigheid, integriteit, het besluitvormingsproces en het uitvoeringsproces.

De zelfevaluatie over 2021 heeft plaatsgevonden op 15 april 2022.

Naleving wet- en regelgeving

Het bestuur heeft in 2021 de geldende wet- en regelgeving gevolgd, waarbij geen sprake is geweest van overtreding hiervan. Dit wordt onderkend door de bevindingen van de compliance officer en het gegeven dat vanuit DNB hieromtrent geen meldingen aan het fonds zijn gedaan.

Gedragscode

Het fonds kent een gedragscode ter voorkoming van belangenconflicten. De gedragscode draagt mede bij aan het integer functioneren van het fonds ten behoeve van al diegenen die bij het fonds belang hebben en tot het waarborgen van de goede naam en reputatie van het fonds als marktpartij. De gedragscode wordt in overleg met de compliance officer jaarlijks getoetst op actualiteit. Het bestuur, verantwoordingsorgaan en adviserend actuaire ondertekenen jaarlijks een verklaring waarin de desbetreffende functionaris verklaart alle voor hem of haar relevante en geldende bepalingen uit de gedragscode van Stichting Calpam-Pensioenfonds over het kalenderjaar juist te hebben nageleefd.

De bevindingen van de compliance officer zijn opgenomen op pagina 7.

Toeziethouders

In 2021 is er door het fonds wederom gecorrespondeerd met DNB omtrent de berekening van het vereist eigen vermogen (VEV). DNB blijft vooralsnog bij het standpunt dat het strategisch evenwicht moet worden berekend volgens de in het Open Boek Toezicht geformuleerde uitgangspunten.

Bij de berekening en rapportage van het VEV in de enquêtes en staten van DNB wordt de standaardmethode van DNB toegepast (conform Open Boek Toezicht). Binnen deze methode wordt het zogenaamde strategische evenwicht berekend door het fixeren van de strategische beleggingsmix behorende bij de balanspositie per balansdatum.

Het fonds stelt echter op basis van de wetgeving vast dat - vanwege de (statische) kasstroommatching van de verplichtingen - de evenwichtssituatie ook berekend dient te worden uitgaande van de op balansdatum aanwezige bijna volledige kasstroom matching d.m.v. hoogwaardige (AAA en AA) vastrentende waarden.

Daarnaast en bovenal is de methode van berekening van het VEV met kasstroomafdekking door het fonds niet in tegenspraak met de Pensioenwet.

Waar het de berekening van het VEV t.b.v. de vereisten van het fonds betreft, zoals voor de vaststelling van de risicohouding bij de berekening van de kostendekkende premie en de toekenning van de toeslagen, zal het fonds derhalve vooralsnog niet de in het Open Boek Toezicht beschreven interpretatie van DNB volgen voor de vaststelling van de evenwichtssituatie, maar de hogere wetgeving.

Gedurende 2021 heeft geen overleg met de Autoriteit Financiële Markten (AFM) plaatsgevonden.

Aan het pensioenfonds zijn in het afgelopen jaar geen sancties zoals aanwijzingen, dwangsommen of boetes opgelegd.

Uitbesteding

De Pensioenwet schrijft onder meer voor dat er tussen de werkgever en de pensioenuitvoerder een uitvoeringsovereenkomst dient te zijn. Het fonds is in de eerste plaats de uitvoerder van de pensioenregeling. In de uitvoeringsovereenkomst tussen de werkgever en het fonds is onder andere de premie opgenomen die de werkgever jaarlijks verschuldigd is.

Het voeren van de deelnemersadministratie is uitbesteed aan Phenox. Het voeren van de beleggingsadministratie is uitbesteed aan ABN-AMRO Mees Pierson. Het voeren van de financiële administratie en de uitkeringsadministratie zijn door het fonds uitbesteed aan Calpam B.V. Met deze externe partijen zijn overeenkomsten ter zake afgesloten. Gedurende het jaar vindt geregeld informeel overleg plaats tussen het fonds en de externe partijen, waarbij (onder meer) de kwaliteit van de uitgevoerde werkzaamheden wordt besproken.

Communicatie

De website van het fonds wordt actief bijgehouden en de pensioeninformatie op deze website is actueel. Mede op basis van Wet Pensioencommunicatie wordt bezien op welke wijze ook 'social media' mogelijk als kanaal kan worden gebruikt om de deelnemers verder te kunnen bereiken. Alle pensioengerechtigden en (gewezen) deelnemers hebben in 2020 een UPO ontvangen. De UPO met de stand per 31 december 2021 zal in oktober 2022 worden verzonden.

Klachten- en geschillenprocedure

Het fonds heeft een klachtenregeling en een geschillenregeling. Klachten en geschillen kunnen worden ingediend bij het bestuur van het pensioenfonds.

Een onderscheid dient te worden gemaakt tussen klachten en geschillen. Klachten gaan over de uitvoering van de pensioenregeling. Geschillen gaan over de interpretatie van bestuursbesluiten, regelingen en afspraken.

Gedurende het boekjaar zijn geen klachten of geschillen bij het fonds ingediend.

Pensioenuitvoeringskosten

De Pensioenfederatie heeft in februari 2016 een update van het rapport 'aanbevelingen uitvoeringskosten' gepubliceerd waarin pensioenfondsen een leidraad wordt gegeven naar een hogere transparantie omtrent de beleggingen en de kosten die daarmee zijn gemoeid.

Deze update vervangt de eerder gepubliceerde aanbevelingen. Bij de aanbevelingen geldt het 'pas toe, of leg uit'-beginsel, waarbij de Pensioenfederatie de voortgang zal monitoren.

De aanbevelingen zijn als volgt:

- Rapporteer de kosten van pensioenbeheer in euro's per deelnemer. Het aantal deelnemers is de som van het aantal actieve deelnemers en pensioengerechtigden. Daarnaast kan het fonds er voor kiezen om aanvullend de kosten als percentage van de premie te rapporteren. Hierbij dient te worden opgemerkt dat Stichting Calpam-Pensioenfonds bij de berekening van de kosten per deelnemer uitgaat van het totaal van de deelnemers (inclusief gewezen deelnemers) in verband met het relatief geringe aantal deelnemers. Wel is ter informatie de kosten per deelnemer op basis van de actieven en pensioengerechtigden opgenomen.
- Rapporteer de kosten van het vermogensbeheer in procenten van het gemiddeld belegd vermogen. Bekijk deze kosten ook in relatie tot:
  - De gekozen beleggingsmix en de bijbehorende benchmarkkosten;
  - Het rendement over een langere termijn.
- Rapporteer separaat (eventueel geschatte) transactiekosten in procenten van het gemiddeld belegd vermogen.

Voor Stichting Calpam-Pensioenfonds zijn de volgende gegevens bekend:

<i>(Bedragen in hele euro's)</i>	2021	2020
Pensioenuitvoeringskosten	616.000	795.000
Aantal deelnemers (exclusief gewezen deelnemers)	178	186
Kosten per deelnemer (exclusief gewezen deelnemers)	3.461	4.272
Aantal deelnemers (inclusief gewezen deelnemers)	256	266
Kosten per deelnemer (inclusief gewezen deelnemers)	2.406	2.987

De kosten over 2021 zijn beduidend lager dan in 2020. Deze verlaging is vooral toe te schrijven aan het feit dat in 2020 kosten zijn gemaakt voor de statutenwijziging en het scenariobesluit (toekomst van het fonds). Voor 2022 worden de uitvoeringskosten iets boven het niveau van 2021 verwacht. Dit komt door een toename van de advieskosten met betrekking tot de toekomst van het fonds. Deze kosten zijn middels een budget gealloceerd en zullen gedurende 2022 per kwartaal gemonitord worden. De hoogte van de genormaliseerde pensioenuitvoeringskosten is naar de mening van het bestuur acceptabel, gezien de omvang van het fonds en de diverse wettelijke verplichtingen waaraan dient te worden voldaan. De kosten per deelnemer rechtvaardigen wel de vraag of het fonds zelfstandig moet blijven voortbestaan. De kosten van het fonds worden door het bestuur kritisch beoordeeld, teneinde deze op een voor een fonds van dergelijk kleine omvang op een acceptabel niveau te houden.

<i>(Bedragen in hele euro's)</i>	2021	2020
Gemiddeld belegd vermogen	61.206.794	61.311.000
Vaste en variabele beheerkosten	260.158	240.363
Beheerkosten als percentage van belegd vermogen	0,43%	0,39%
Transactiekosten	26.467	31.145
Transactiekosten als percentage van belegd vermogen	0,04%	0,05%

De totale vermogensbeheerkosten (beheer en transactie) zijn in 2021 vergelijkbaar met 2020.

Bestuursvergaderingen

Het bestuur van Stichting Calpam-Pensioenfonds kwam zestien keer bijeen in het verslagjaar (waarvan vier keer in combinatie met het verantwoordingsorgaan en één keer met DNB).

De belangrijkste besproken onderwerpen waren onder meer:

- Jaarverslag 2020;
- Toekomstvisie en strategie, scenarioanalyse;
- Rapport visitatiecommissie 2020;
- Evaluatie deskundigheid bestuur;
- (Strategisch) Beleggingsbeleid/ ALM light studie;
- Statutenwijziging;
- Opleidingsplan;
- Jaarlijkse risicoanalyse monitoring risico's op kwartaalbasis;
- Eigen Risico Beoordeling;
- Methodiek extra uitkering.

Pensioenparagraaf

Het fonds en de aangesloten werkgevers hebben een uitvoeringsovereenkomst afgesloten waarin de gemaakte afspraken met betrekking tot de financiering van de aanspraken en de uitvoering van de regeling zijn opgenomen. Het fonds stelt een kostendekkende premie vast die bestaat uit de premie die actuarieel benodigd is voor de in het betreffende kalenderjaar op te bouwen pensioenaanspraken, vermeerderd met een opslag voor het in standhouden van het vereiste eigen vermogen en vermeerderd met een opslag ter dekking van uitvoeringskosten die kunnen worden toegerekend aan de betreffende pensioenopbouw.

Bij nadere afspraak is de premie voor de werknemers van Calpam B.V. in beginsel vastgesteld op 3% van het pensioengevende salaris boven de franchise. Deze franchise is gelijk aan $10/7,5 \times \text{AOW}$ aan een gehuwde, zonder toeslag, geldend op 1 januari.

Aan de door de werkgever verschuldigde bijdrage is een maximum gesteld van 17,5% van de som der pensioengevend salarissen van de aan de pensioenregeling deelnemende werknemers.

Een premiekorting voor de werkgever is mogelijk indien en voor zover de actuele dekkingsgraad hoger is dan 145%.

Er is een systematiek overeengekomen op basis waarvan extra uitkeringen aan de deelnemers aan het fonds en de werkgever mogelijk is.

De hoofdlijnen van de systematiek zijn:

- Toetsing door het bestuur van de overwaarde en vaststelling van een uitkeringsbudget o.b.v. de uitkomsten van de jaarlijkse haalbaarheidstoets conform de afgesproken systematiek, hoofdlijn hierbij is dat:
- Ná toekenning van de extra uitkering dient voldaan te zijn aan de hierna gestelde grenzen:
  1. De kans op een actuele dekkingsgraad $> 150\%$ bedraagt minimaal 80%;
  2. De kans op een actuele dekkingsgraad $< 145\%$ bedraagt maximaal 5%;
  3. De kans op een actuele dekkingsgraad $< \text{PW } 129$ bedraagt maximaal 2,5%.

De werkgever zal het bestuur informeren als zij voornemens is om extra uitkeringen te gaan doen aan betrokkenen.

Het bestuur keert op eigen initiatief de uitkering uit zoals deze uit de aanvullende overeenkomsten mogelijk is en communiceert aan de betrokkenen dat de werkgever een uitkering van het fonds zal krijgen.

Een premiekorting c.q. -terugstorting is (ook na de nadere afspraken) slechts mogelijk indien geen sprake is van achterstanden in de voorwaardelijke toeslagverlening over de laatste 10 jaar.

Op basis van deze berekening kon in 2020 een maximale extra uitkering worden gedaan, echter heeft het bestuur vanwege de scherpe daling van de dekkingsgraad in Q1-Q2 2020 ervoor gekozen deze uitkering niet te doen. Uiteindelijk is er door het bestuur voor gekozen om vanwege de herstelde dekkingsgraad en het 50-jarige jubileum van het fonds toch een extra uitkering toe te kennen (groot € 436k) welke is uitgekeerd in 2021.

In 2021 heeft het bestuur de systematiek op basis waarvan extra uitkeringen aan de deelnemers aan het fonds en de werkgever mogelijk is geëvalueerd en aangescherpt. Als aanvullende voorwaarde is toegevoegd dat de zogenoemde stap 3 (resterend deel van de overreserve) van het "Besluit omtrent verdeling van de (over)reserve van Stichting Calpam-Pensioenfonds in geval van liquidatie" na de uitbetaling van de extra uitkering minimaal € 10 miljoen bedraagt. Indien dit niet het geval is, wordt de extra uitkering aangepast zodanig dat er wel minimaal € 10 miljoen overblijft.

In maart 2022 heeft het bestuur op basis van de aangepaste systematiek besloten om over 2021 een extra uitkering van drie maanden toe te kennen. De extra uitkering wordt na verwachting medio 2022 uitbetaald.

Kenmerken pensioenreglement en -regeling

De pensioenregeling, welke betrekking heeft op de werknemers die vóór 1 oktober 1989 in dienst en al deelnemer waren, kan op hoofdlijnen als volgt worden weergegeven:

De regeling betreft een uitkeringsovereenkomst: eindloon met levensjaren. Binnen deze regeling worden rechten op ouderdomspensioen, partnerpensioen en wezenpensioen opgebouwd. Het ouderdomspensioen is gelijk aan $1,75\% \times \text{de eerste pensioengrondslag} \times \text{deelnemersjaren} + 70\%$ over de nadien optredende grondslagstijging + 7% van het backservice pensioen per 31 december 2000. Het partnerpensioen is gelijk aan 85% van het te bereiken ouderdomspensioen bij aangaan huwelijk of samenlevingsverband voor de pensioendatum.

Het wezenpensioen is gelijk aan 17% van het te bereiken ouderdompensioen, uitkering hiervan vindt plaats tot 18 jaar met een mogelijke verlenging tot 27 jaar.

De pensioengrondslag is gelijk aan het pensioengevend salaris verminderd met de franchise. Het pensioengevend salaris is gelijk aan 12 x het vaste maandsalaris van januari, verhoogd met 6% vakantietoeslag (indien van toepassing) en een 13^e maand. De franchise is gelijk aan 10/7,5 x AOW voor alleenstaanden.

De werkgeversbijdrage is voor deze regeling vastgesteld op 5% van de som der pensioengevende salarissen. De maximumpremie voor de werkgever bedraagt 12% van de salarissom van de deelnemers. Deze premie wordt niet ingevorderd indien en voor zover de dekkingsgraad hoger ligt dan 145%. De bijdrage van de deelnemers is op dit moment nihil.

Per 1 januari 2001 is de stichting opengesteld voor de overige werknemers van de werkgever. Deze pensioenregeling kan op hoofdlijnen als volgt worden weergegeven:

De regeling betreft een uitkeringsovereenkomst: geïndexeerde middelloonregeling. Binnen deze regeling worden rechten op ouderdompensioen, partnerpensioen en wezenpensioen opgebouwd. De opbouw van het ouderdompensioen is gelijk aan 1,875% x de pensioengrondslag in het betreffende jaar. Het partnerpensioen is gelijk aan 70% van het te bereiken ouderdompensioen bij aangaan huwelijk of samenlevingsverband voor de pensioendatum. Het wezenpensioen is gelijk aan 14% van het te bereiken ouderdompensioen; uitkering hiervan vindt plaats tot 18 jaar met een mogelijke verlenging tot 27 jaar.

De pensioengrondslag is gelijk aan het pensioengevend salaris verminderd met de franchise. Het pensioengevend salaris is gelijk aan 12 x het vaste maandsalaris van januari, verhoogd met vakantietoeslag (indien van toepassing), een 13^e maand (indien van toepassing) en het ploegendienstsalaris c.q. structureel overwerk. De franchise is gelijk aan 10/7,5 x AOW aan een gehuwde, zonder toeslag, geldend op 1 januari.

De pensioenpremie voor de deelnemers van Calpam B.V. bedraagt op dit moment 3% van het pensioengevend salaris boven de franchise. Er vindt een jaarlijkse evaluatie plaats of dit beleid van een beperkte premie kan worden voortgezet. De resterende kostendeekkende premie wordt niet ingevorderd van de werkgever indien en voor zover de dekkingsgraad hoger ligt dan 145%. De maximumpremie voor de werkgever bedraagt 17,5% van de salarissom van de deelnemers.

Toeslagbeleid

Voor beide regelingen geldt dat toeslagen uit hoofde van waardevastheid niet automatisch worden toegekend, maar voorwaardelijk zijn in de zin van de Pensioenwet. Aan de verhoging in enig jaar en aan de verwachting voor komende jaren kunnen geen rechten worden ontleend ten aanzien van toekomstige verhogingen. Het is niet zeker of en in hoeverre in de toekomst de opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten kunnen worden verhoogd.

Voor deze voorwaardelijke toeslagverlening is geen bestemmingsreserve gevormd en wordt geen premie betaald. Zodra de voorwaardelijke toeslagen zijn toegekend zijn deze in de voorziening pensioenverplichtingen opgenomen.

Het toeslagbeleid is van toepassing op de opgebouwde pensioenrechten van gewezen deelnemers en pensioengerechtigden in de levensjarenregeling en op de opgebouwde pensioenrechten van actieve deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden in de middelloonregeling.

De toekenning van een toeslagverhoging is mede afhankelijk van de dekkingsgraad volgens onderstaande tabel:

Solvabiliteit	Toekenning toeslag
Dekkingsgraad < VEV	Nihil
VEV =< dekkingsgraad < PW129	Pro rata
PW 129 =< dekkingsgraad	Volledig

Met PW 129 (artikel 129 van de Pensioenwet) wordt bedoeld de dekkingsgraad op basis van de reële pensioenverplichting (i.e. nominale pensioenverplichting inclusief levenslange indexatie gedeeld door de nominale pensioenverplichting) en dat is gelijk aan de kritieke dekkingsgraad in het crisisplan.

Bij een feitelijke dekkingsgraad boven de PW 129 worden ook toeslagen toegekend over de afgelopen 10 jaar die eventueel zijn gemist, indien en voor zover de feitelijke dekkingsgraad na toekenning boven de dekkingsgraad uit PW 129 blijft.

Het bestuur is bevoegd van bovenstaande in negatieve zin af te wijken in zwaarwegende omstandigheden zoals tekortschietende rendementen gedurende een reeks van jaren. In zo'n geval van onvolledige indexatie zal de werkgever geen beroep kunnen doen op (gedeeltelijke) vrijstelling van premiebetaling.

De in het kalenderjaar toegekende toeslagverhoging per 1 januari 2022 bedraagt 2,70% (per 1 januari 2021: 1,11%) voor de levensjarenregeling en 2,57% (per 1 januari 2021: 0,99%) voor de (gewezen) deelnemers in de geïndexeerde middelloonregeling.

Het bestuur neemt de volgende factoren in aanmerking bij het toekennen van de (voorwaardelijke) toeslagen:

1. Het prijsindexcijfer, dat wil zeggen:
  - a. Het ongeschoonde prijsindexcijfer voor de levensjarenregeling;
  - b. Het geschoonde prijsindexcijfer voor de middelloonregeling.
2. De loonontwikkeling bij Calpam B.V.
3. De financiële positie van Stichting Calpam-Pensioenfonds, waarbij met name de dekkingsgraad een belangrijke indicator is.

Over 2021, meetperiode eind september 2020 t/m eind september 2021, waren deze gegevens als volgt:

1. a. Het ongeschoonde prijsindexcijfer bedroeg 2,70% (2020: 1,11%);
b. Het geschoonde prijsindexcijfer bedroeg 2,57% (2020: 0,99%).
2. De loonontwikkeling bij Calpam B.V. in 2021 bedroeg 0,00% (2020: 0,00%).
3. Mede gezien de dekkingsgraad ultimo 2021 van 192,6% (de beleidsdekkingsgraad ultimo 2021 bedroeg 187,3%) is sprake van een gezonde financiële positie.

Op basis van bovenstaande gegevens heeft het bestuur in 2021 besloten om per 1 januari 2022 de hiervoor vermelde toeslagen toe te kennen. Deze zijn in de voorziening pensioenverplichtingen per 31 december 2021 meegenomen. De deelnemers en pensioengerechtigden zijn over deze toeslagen en over het voorwaardelijke karakter van de toeslagregeling schriftelijk geïnformeerd.

De gewezen deelnemers zijn in 2022 schriftelijk geïnformeerd over hun geïndexeerde pensioenaanspraken. Het bestuur heeft als interne richtlijn dit jaarlijks te doen, conform de IORP II richtlijn.

Aangesloten ondernemingen en ontwikkeling deelnemersbestand

De aangesloten onderneming betreft Calpam B.V. te Capelle aan den IJssel.

De aantallen deelnemers over de afgelopen vijf jaar kunnen als volgt worden weergegeven:

	2021	2020	2019	2018	2017
Actieve deelnemers	2	2	2	29	28
Gewezen deelnemers	78	80	86	58	74
Gepensioneerde deelnemers	176	184	185	188	189
	<u>256</u>	<u>266</u>	<u>273</u>	<u>275</u>	<u>291</u>

De commerciële activiteiten van de werkgever en de gelieerde ondernemingen zijn per 1 november 2019 verkocht. De werknemers in de voorheen gelieerde ondernemingen zijn overgegaan naar de pensioenregeling van de kopende partij en blijven in het fonds aanwezig als gewezen deelnemers.

Verwachte wijzigingen in het komende jaar

In het komende jaar worden geen wijzigingen met betrekking tot de pensioenregelingen verwacht.

Beleggingenparagraaf

Het beleggingsbeleid is vastgelegd in een beleggingsplan. Dit beleid wordt zelfstandig gevoerd waarbij regelmatig met de beleggingsadviseur overleg wordt gepleegd. Het beleggingsbeleid zal periodiek, tenminste eenmaal per jaar, worden heroverwogen en in overleg met de actuariële adviseur en de beleggingsadviseurs eventueel worden herzien door het bestuur. De beleggingscommissie zal daartoe een voorstel aan het bestuur uitbrengen. Het beleggingsbeleid en elke voorgestelde wijziging daarvan dienen, voordat zij van kracht worden, te worden goedgekeurd door het bestuur.

Strategisch beleid

Het strategisch beleggingsbeleid van het fonds is primair gericht op het voor 95%, met een bandbreedte van 5%, matchen van de uitkeringsstromen, vanuit de door de actuaire vastgestelde voorziening pensioenverplichtingen inclusief een theoretische verwachte inflatie van 3%. Deze matching van uitkeringsstromen vindt plaats met de opbrengsten vanuit de portefeuille van vastrentende waarden (matchingportefeuille) in combinatie met een dividendstroom uit de rendementsportefeuille. Het rendement op deze matchingportefeuille volgt derhalve uit de gekozen samenstelling.

Het deel van het vermogen dat niet benodigd is voor de matchingportefeuille maakt onderdeel uit van de rendementsportefeuille. De doelstelling van deze portefeuille is het genereren van een zodanig rendement dat de uitvoeringskosten van het fonds volledig worden gedekt. De doelstelling is ook het kweken van een extra buffer met als doel dat de pensioenaanspraken van de pensioengerechtigden en (gewezen) deelnemers zoveel mogelijk waardevast gehouden kunnen worden, gemeten over een voortschrijdende periode van 10 jaar.

Het beleggingsresultaat is daarbij gedefinieerd als de som van alle directe beleggingsinkomsten (waaronder rente en dividend), opbrengsten ten gevolge van waardevermeerdering c.q. -vermindering en alle overige aan de beleggingen te relateren opbrengsten en kosten.

Het bestuur heeft in 2021 een ALM light-studie uitgevoerd ten behoeve van een voorgenomen strategiewijziging om het aandeel zakelijke waarden in de rendementsportefeuille sterk terug te brengen ten faveure van vastrentende beleggingscategorieën met als doel het risico in de rendementsportefeuille terug te brengen.

Het bestuur heeft ABN AMRO Mees Pierson als externe beleggingsadviseur aangesteld, de bewaarder van de stukken is ABN AMRO bank N.V. De taakverdeling tussen het fonds en de beleggingsadviseur is als volgt:

- Het bestuur stelt het beleggingsraamwerk en latere wijzigingen daarop vast.
- Het bestuur heeft de beleggingscommissie de taak van het operationeel vermogensbeheer opgedragen. Zij doet dat binnen het beleggingsraamwerk en rapporteert hierover.
- De adviseur kent het beleggingsraamwerk en brengt advies uit aan de beleggingscommissie over het beheer van het vermogen. De adviseur stelt rapportages op naar de beleggingscommissie omtrent de samenstelling van en mutaties in het vermogen. Tevens legt de adviseur de beslissingen en motivatie van de beleggingscommissie vast met betrekking tot de mutaties in het vermogen.
- Het bestuur controleert de uitvoering van het beleggingsbeleid aan de hand van de rapportages van de beleggingscommissie.

In het raamwerk waarbinnen de vermogensbeheerder mag opereren zijn beleggingsrichtlijnen opgenomen in de vorm van een algemeen beleggingsplan. Jaarlijks bespreken betrokken partijen het gehele beleggingsraamwerk en de behaalde resultaten. Het algemeen beleggingsplan omvat de algemene beleggingsdoelstellingen alsmede normen en bandbreedtes wat betreft:

- Verdeling over beleggingscategorieën;
- Valutabeleid;
- Samenstelling matchingportefeuille;
- Samenstelling rendementsportefeuille;
- Gebruik derivaten;
- Inhoud en frequentie rapportages.

Belangrijkste ontwikkelingen in het boekjaar

In 2021 is binnen de grenzen van het vigerend strategisch beleggingsbeleid de weging van zakelijke waarden binnen de rendementsportefeuille teruggebracht van 84% naar 55%.

De actieve strategie m.b.t. de zakelijke waarden heeft daarbij ook definitief plaatsgemaakt voor een passieve strategie waarbij is gekozen voor 2 wereldwijd belegde indexfondsen. Het over het boekjaar behaalde nettorendement bedraagt 6,49% (2020: 4,89%). Het rendement volgens de (gewogen) benchmarks bedraagt 5,68% (2020: 5,71%).

De aandelenbenchmark betreft de MSCI ACWI. Over het hele jaar hebben de aandelen in de rendementsportefeuille net iets beter gepresteerd dan de benchmark, omdat het eerste deel van 2021 nog niet was belegd in de passieve strategie.

De benchmark voor de matchingportefeuille is Effas NLse staat looptijd 5 jaar. Het rendement van de matchingportefeuille heeft in 2021 t in lijn gelegen met het rendement van de benchmark.

De weging van credits in de rendementsportefeuille is hoger dan het opgenomen maximum. Vooruitlopend op de ontwikkeling naar een meer risicomijdende inrichting van de rendementsportefeuille heeft er geen rebalancing plaatsgevonden. Transactiekosten zijn daardoor ook beperkt gebleven.

Asset mix

De omvang van het belegd vermogen kan als volgt worden weergegeven:

(x € 1.000)	2021	2020
Vastgoed	213	1.070
Aandelen	17.782	20.215
Vastrentende waarden	42.252	37.709
Overige beleggingen	936	1.856
	<u>61.183</u>	<u>60.849</u>

De strategische beleggingsmix kan als volgt worden weergegeven:

<i>Matchingportefeuille</i>	minimum	norm	maximum	werkelijk
<u>Vastrentende waarden</u>				
Staatsobligaties	80,0%	90,0%	100,0%	100,0%
Supra nationaal	0,0%	10,0%	20,0%	0,0%
Credits	0,0%	0,0%	5,0%	0,0%
Liquide middelen	0,0%	0,0%	25,0%	0,0%
		<u>100,0%</u>		<u>100,0%</u>
 <i>Rendementsportefeuille</i>				
<u>Vastrentende waarden</u>				
Staatsobligaties	0,0%	0,0%	10,0%	2,0%
Supra nationaal	0,0%	0,0%	10,0%	0,0%
Credits	5,0%	10,0%	25,0%	32,0%
Achtergestelde leningen	0,0%	10,0%	20,0%	0,0%
High Yield	0,0%	0,0%	10,0%	1,0%
Converteerbare obligaties	0,0%	0,0%	10,0%	0,0%

N.b. de overschrijding van de maximum bandbreedte voor credits wordt veroorzaakt door de classificatie hieronder van een beleggingsfonds dat met name belegd in achtergestelde leningen van zeer kredietwaardige bedrijven.

	<u>minimum</u>	<u>norm</u>	<u>maximum</u>	<u>werkelijk</u>
<u>Zakelijke waarden</u>				
Aandelen	50,0%	75,0%	100,0%	61,0%
Vastgoed	0,0%	5,0%	10,0%	1,0%
Hedge Funds	0,0%	0,0%	5,0%	0,0%
Derivaten	0,0%	0,0%	5,0%	0,0%
Liquide middelen	0,0%	0,0%	10,0%	3,0%
		<u>100,0%</u>		<u>100,0%</u>

Verantwoord beleggingsbeleid

Het fonds onderschrijft het belang van investeringen in bedrijven en projecten die gericht zijn op het leveren van een bijdrage aan een betere maatschappij.

Daarentegen biedt de gekozen strategie van cashflow matching en passief beheer van de rendementsportefeuille, met daarbij nog de beperkte omvang van het vermogen, weinig mogelijkheden tot een actief beleid op zogenaamde Environmental Social Governance (ESG) investeringen.

De beleggingscommissie zal in haar keuzes rekening houden met maatschappelijk verantwoord beleggen en, voor zover zij daar wetenschap van heeft, niet bewust beleggen in partijen die zich bijvoorbeeld bezighouden met het fabriceren van wapens. Daar waar mogelijk zal een voorkeur worden gegeven voor beleggingen in bedrijven die vooroplopen in investeringen in het klimaat en milieu.

Ontwikkelingen in het komende jaar

Het fonds bestudeert de wenselijkheid om het strategisch beleggingsbeleid aan te passen naar een beleid waarbij de risico's in de rendementsportefeuille nog verder beperkt worden.

Als onderdeel van deze evaluatie is een ALM light uitgevoerd. In de bestuursvergadering van 15 april 2022 is het nieuwe strategische beleggingsbeleid vastgesteld. De voornaamste wijziging betreft een verlaging van de normweging van aandelen, binnen de rendementsportefeuille, van 80% naar 20%. Met ingang van het nieuwe strategische beleggingsbeleid, bedragen de normwegingen over de rendementsportefeuille:

Vastrentende waarde (AAA staats- en of staatsgerelateerde obligaties)	80%
Zakelijke waarde	20%

De aanvangshaalbaarheidstoets naar aanleiding van de wijziging van het strategische beleggingsbeleid is op 24 mei 2022 ingediend bij de DNB.

Financiële paragraaf

Samenvatting van de financiële positie van het fonds en ontwikkelingen gedurende het jaar

(x € 1.000)	overige reserves	technische voorziening	dekkingsgraad
Stand per 31 december 2020	25.912	34.667	174,7%
Resultaat/mutatie boekjaar	3.653	(2.780)	
Stand per 31 december 2021	29.565	31.887	192,6%

De technische voorziening heeft betrekking op de voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds. De overige technische voorzieningen zijn hierbij buiten beschouwing gelaten.

Kostendekkende premie

Op verzoek van de werkgever is de deelnemersbijdrage voor werknemers van Calpam B.V. vastgesteld op 3% van het salaris boven de franchise. De bijdragegrens is gelijkgesteld aan de franchise van de middelloonregeling.

In de uitvoeringsovereenkomst en aanvullende overeenkomst tussen het fonds en Calpam B.V. (werkgever) en de bij haar aangesloten ondernemingen is overeengekomen dat binnen bepaalde beleidsgrenzen een "premie holiday" of restitutie van de premie naar de werkgever kan plaatsvinden.

De werknemersbijdrage bedroeg € 1.647 (2020: € 2.000) (bedragen in hele euro's).

Conform de Pensioenwet dient de door de werkgever aan het fonds af te dragen premie ten minste gelijk te zijn aan de kostendekkende premie. De kostendekkende premie dient uit de volgende elementen te bestaan:

- De premie die actuariael benodigd is in verband met de aangroei van onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen;
- De opslag die nodig is voor het in stand houden van het vereist eigen vermogen als bedoeld in artikel 132 van de Pensioenwet;
- De opslag die nodig is voor uitvoeringskosten van het fonds;
- De premie die actuariael benodigd is ten behoeve van toeslagverlening indien gekozen is voor financiering op de wijze, bedoeld in artikel 137, lid 4, onderdeel a, b of d, van de Pensioenwet (niet van toepassing).

(x € 1.000)	2021	2020
De kostendekkende premie kan als volgt worden weergegeven:		
Premie voor opbouw deelnemers	24	38
Betaalde herverzekeringspremie	-	1
Totaal premie voor nieuwe aanspraken	24	39
Solvabiliteitsopslag (5,2% respectievelijk 4,9%)	1	2
Opslag voor uitvoeringskosten	616	795
Vrijval kosten uit voorziening	(81)	(78)
Totaal kostendekkende premie	560	758
Feitelijk ontvangen premie	2	18
Premierestitutie voor pensioenregelingen buiten SCP t.b.v. aangesloten ondernemingen	-	-
Premiebatens boekjaar	2	18
Premiekorting	(558)	(740)

Op basis van bovenstaande geldt voor zowel boekjaar 2021 als 2020 dat de ontvangen premie lager is dan de benodigde kostendeekkende premie. Dit betekent dat sprake is van een zogenoemde premiekorting.

Een premiekorting is enkel toegestaan indien:

- De onvoorwaardelijke verplichtingen en de gewekte verwachtingen over voorwaardelijke toeslagen kunnen worden nagekomen;
- In het geval van toepassing van inhaaltoeslagverlening eerst eerdere gemiste toeslagen ingehaald zijn.

Stichting Calpam-Pensioenfonds voldoet zowel ultimo 2021 als ultimo 2020 aan deze bepalingen; het verlenen van een premiekorting is derhalve toegestaan.

Dekkingsgraad/solvabiliteitseisen

De financiële positie van het pensioenfonds komt vooral tot uitdrukking in de dekkingsgraad. Dat is de verhouding tussen de bezittingen en de verplichtingen van het fonds. Deze geeft aan of het fonds steeds aan haar verplichtingen kan voldoen. De actuaris van het pensioenfonds berekent de dekkingsgraad als onderdeel van de jaarlijkse toetsing van de financiële positie. Deze toets voldoet aan de regels die de toezichthouder op pensioenfondsen, DNB, stelt.

De dekkingsgraad ultimo jaar (op basis van de jaarrekening) heeft zich de afgelopen jaren als volgt ontwikkeld:

	2021	2020	2019	2018	2017
Dekkingsgraad ultimo (%)	192,6	174,7	171,5	166,0	170,0

Dit betreft de aanwezige of actuele dekkingsgraad volgens het in de Pensioenwet opgenomen financiële toetsingskader pensioenfondsen (gebaseerd op de actuele rentetermijnstructuur zoals gepubliceerd door DNB).

Beleidsdekkingsgraad

Vanaf 1 januari 2015 is het nieuw financieel toetsingskader (nFTK) van toepassing. Met de nieuwe regelgeving beoogt de wetgever het Nederlandse pensioenstelsel minder gevoelig voor dagkoersen, en daarmee stabiel te maken.

Onder het nFTK is de beleidsdekkingsgraad leidend voor alle beleidsmaatregelen. De beleidsdekkingsgraad is het gemiddelde van de actuele dekkingsgraden van de afgelopen 12 maanden en is daarmee minder afhankelijk van de dagkoersen. De beleidsdekkingsgraad ultimo 2021 bedraagt 187,3% (ultimo 2020: 162,2%).

Vereist vermogen

DNB stelt in haar beleid omtrent vereist vermogen (Q&A) dat het beleggingsbeleid met de bijbehorende beleggingskarakteristieken (i.e. procentuele verdeling beleggingscategorieën) in elke iteratie van het toe te passen model gelijk blijft.

Stichting Calpam-Pensioenfonds stelt zich op het standpunt dat dit in haar geval niet opgaat daar de bestaande kasstroommatching van de verplichtingen middels vastrentende waarden en de daaruit resulterende 100% renteafdekking nooit zal worden opgegeven.

Het vereist eigen vermogen conform Stichting Calpam-Pensioenfonds methodiek bedraagt € 1.654.474 (ofwel 5,2%). Het minimaal vereist eigen vermogen bedraagt € 1.276.806 (ofwel 4,0%). De beleidsdekkingsgraad per 31 december 2021 bedraagt 187,3%.

Het vereist eigen vermogen berekend conform DNB-richtlijn bedraagt € 4.635.707 (ofwel 14,5%). Het minimaal vereist eigen vermogen bedraagt € 1.276.806 (ofwel 4,0%). De beleidsdekkingsgraad per 31 december 2021 bedraagt 187,3%.

Per 31 december 2021 is de beleidsdekkingsgraad hoger dan zowel het minimaal vereist vermogen als het vereist eigen vermogen berekend conform DNB-richtlijn als berekend conform Stichting Calpam-Pensioenfonds methodiek. Hierdoor voldoet het fonds zowel aan de norm voor het minimaal vereist eigen vermogen, als aan de norm voor het vereist eigen vermogen. Derhalve is sprake van een toereikende solvabiliteit.

Haalbaarheidstoets

Vanaf 2015 moet op grond van artikel 143 van de Pensioenwet jaarlijks een haalbaarheidstoets worden uitgevoerd. De haalbaarheidstoets geeft inzicht in de samenhang tussen de financiële opzet, het verwachte pensioenresultaat en de risico's die daarbij gelden. Het pensioenresultaat is daarbij gedefinieerd als de verhouding tussen de som van de verwachte uitkeringen conform het beleid van het fonds en de som van de verwachte uitkeringen zonder eventuele kortingen en inclusief volledige prijsindexatie. Het verwachte pensioenresultaat wordt bepaald aan de hand van 10.000 economische scenario's die hiertoe door DNB worden gepubliceerd.

In juni 2021 is een nieuwe haalbaarheidstoets uitgevoerd. De belangrijkste uitkomsten van deze toets zijn:

1. Het verwachte pensioenresultaat vanuit de dekkingsgraad van het fonds is gelijk aan 100% op fondsniveau en bevindt zich boven de ondergrens voor dit pensioenresultaat (99%);
2. De ondergrens is zodanig gekozen dat deze gelijk is aan het verwachte pensioenresultaat indien nooit indexatie wordt verleend;
3. Het pensioenresultaat op fondsniveau in het slechtweersscenario is (99,8%) Het slechtweersscenario is gelijk aan het 5^e percentiel van alle beschouwde economische scenario's. Ten opzichte van het jaar 2020 (95,6%) is dit verbeterd als gevolg van een nog verder verbeterde financiële situatie van het fonds.

Reële dekkingsgraad

Met ingang van boekjaar 2015 dienen pensioenfondsen naast de actuele dekkingsgraad en de beleidsdekkingsgraad tevens de reële dekkingsgraad te rapporteren aan DNB. De reële dekkingsgraad geeft de verhouding weer tussen de huidige beleidsdekkingsgraad en de vereiste beleidsdekkingsgraad benodigd voor toekomstbestendige toeslagverlening ter hoogte van de veronderstelde prijsinflatie. De veronderstelde prijsinflatie wordt elk kwartaal door DNB gepubliceerd.

De contante waarde van de toekomstige toeslagverlening wordt vastgesteld op basis van de wettelijk voorgeschreven rentevoet van 5,6%.

Een reële dekkingsgraad van 100% impliceert dat een fonds op basis van de aanwezige beleidsdekkingsgraad de prijsinflatie naar verwachting volledig kan waarmaken, gegeven de voorgeschreven aannames. De reële dekkingsgraad van het pensioenfonds bedraagt ultimo 2021 157,2% (2020: 137,9%). De stijging van de reële dekkingsgraad ten opzichte van 2020 is vergelijkbaar met de stijging van de feitelijke dekkingsgraad over die periode.

Actuariële paragraaf

Actuariële analyse

De actuariële analyse van het saldo van baten en lasten kan als volgt worden weergegeven:

(x € 1.000)	2021	2020
<i>Premieresultaat</i>		
Premiebijdragen	2	18
Pensioenopbouw	(24)	(38)
Herverzekeringspremies	-	1
Pensioenuitvoeringskosten	(616)	(795)
Ottrekking voor pensioenuitvoeringskosten	81	78
	<u>(557)</u>	<u>(736)</u>
<i>Intrestresultaat</i>		
Beleggingsresultaten	3.801	2.858
Rentetoevoeging voorziening pensioenverplichtingen	182	113
Wijziging marktrente	1.463	(2.306)
Voorwaardelijke toeslagverlening	(853)	(352)
	<u>4.593</u>	<u>313</u>
<i>Overige resultaten</i>		
Wijziging actuariële grondslagen	(515)	514
Jubileumuitkering	-	(436)
Resultaat op uitkeringen	(19)	(80)
Resultaat op waardeoverdrachten	(1)	27
Technisch resultaat	152	635
	<u>(383)</u>	<u>660</u>
	<u><u>3.653</u></u>	<u><u>237</u></u>

Bij bovenstaande analyse kan het volgende worden opgemerkt:

- De bate uit hoofde van de wijziging marktrente wordt veroorzaakt door een gestegen marktrente.
- De wijziging actuariële grondslagen bestaat uit een verhoging van de toeslag kostenvoorziening van 3,5% naar 5,2%.

Uitkomsten van de solvabiliteitstoets

De vermogenspositie van het pensioenfonds kan worden gekarakteriseerd als voldoende, vanwege een toereikende solvabiliteit. Voor de berekening van het vereiste eigen vermogen (VEV) wordt gebruik gemaakt van het standaardmodel.

Oordeel van de certificerend actuaris over de financiële positie

De financiële positie van het pensioenfonds is naar de mening van de certificerend actuaris voldoende vanwege een toereikende solvabiliteit. Bij handhaving van het tot dusverre gevoerde beleid zal het pensioenfonds waarschijnlijk – uitgaande van de door de certificerend actuaris op het beoordelingsmoment relevant en realistisch geachte veronderstellingen – kunnen voldoen aan de verplichtingen, aangegaan tot balansdatum. Daarbij is in aanmerking genomen het aan de verzekerden gespecificeerde algemeen beleid inzake toeslagen.

Risicoparagraaf

Het risicomanagement van het fonds is gericht op het identificeren, beheersen en waar mogelijk mitigeren van de risico's die het realiseren van de strategische doelstelling van het fonds kunnen belemmeren. De strategische doelstelling van het fonds is het verstrekken van pensioenen en andere uitkeringen aan deelnemers en gewezen deelnemers en hun nabestaanden. Het bestuur van het fonds zet zich voor deze doelstelling in door een solide financieel beheer te voeren, waardoor de verplichtingen ten opzichte van de belanghebbenden nu en in de toekomst nagekomen kunnen worden tegen, voor de werkgever, redelijke kosten.

De strategische risicohouding, zoals overeengekomen door de sociale partners en vastgelegd in artikel 5 van de opdrachtaanvaarding, komt voor de lange termijn tot uitdrukking in de door het fonds gekozen ondergrenzen in het kader van de haalbaarheidstoets en voor de korte termijn in de hoogte van het vereist eigen vermogen, uitgaande van een situatie vanuit de feitelijke financiële positie.

Risicohouding voor de lange termijn

De risicohouding voor de lange termijn is door het bestuur als volgt uitgewerkt:

- De ondergrens voor het verwachte pensioenresultaat op fondsniveau bedraagt 99%.
- De procentuele afwijking van het pensioenresultaat in het slechtweerscenario ten opzichte van het verwachte pensioenresultaat is 5%. Dit betekent dat in het slechtweerscenario de ondergrens van het hierboven vermelde pensioenresultaat $99\% * (1-5\%) = 94\%$ mag zijn. Dit betekent dat de maximale afwijking in de feitelijke financiële situatie $99\% * 5\% = 5\%$ -punt mag zijn.

In het jaar 2021 heeft het fonds de jaarlijkse haalbaarheidstoets (HBT) uitgevoerd. Met de uitkomsten voldoet het fonds aan de normering van de pensioenresultaten zoals die in 2015 is vastgesteld op basis van de aanvangshaalbaarheidstoets (aHBT). De uitkomsten waren in lijn met voorgaande jaren. In de onderstaande tabel staan de uitkomsten:

Uitgangspositie	Te kiezen ondergrens	Huidige grenzen	Resultaat aHBT 2015	HBT 1-1-2021
Voldaan aan VEV	Ondergrens bij verwacht pensioenresultaat op fondsniveau	99%	87,2%	
Feitelijke financiële positie	Ondergrens bij verwacht pensioenresultaat op fondsniveau	99%	100,0%	100,0%
	Maximale afwijking van pensioenresultaat op fondsniveau in slechtweerscenario	5%	8,8%	0,2%

Een fonds dient in een aanvangshaalbaarheidstoets (aHBT) te voldoen aan de eigen gestelde grenzen. Het resultaat van de aHBT voldoet niet aan de wettelijke vereisten in de situatie dat uitgegaan wordt van het VEV. Dit wordt veroorzaakt door het feit dat in een VEV-situatie het fonds nog vrijwel uitsluitend vastrentend belegd zou zijn. Gegeven de financiële situatie en het beleggingsbeleid van het fonds zien het bestuur en de sociale partners vooralsnog geen redenen om het beleid dan wel de grenzen voor het pensioenresultaat aan te passen.

Risicohouding voor de korte termijn

Uit de in 2018 uitgevoerde ALM-studie kwam naar voren dat de door het bestuur vastgestelde strategische beleggingsmix goed invulling geeft aan de geformuleerde risicohouding voor de lange termijn. Op basis van de strategische beleggingsmix heeft het bestuur het strategisch vereist eigen vermogen vastgesteld op 105%. Doordat het strategisch vereist eigen vermogen mede afhankelijk is van marktomstandigheden heeft het bestuur met ingang van 1 januari 2016 een bandbreedte voor het vereist eigen vermogen vastgesteld van 102,5%-107,5%.

Het bestuur heeft zijn beleid verwoord in de ABTN. De ABTN is in het kader van de implementatie van het nieuw financieel toetsingskader in 2015 aangepast en is in 2021 geactualiseerd. Algemene leidraad voor het uitvoeren van zijn beheertaken blijft een risicomijdend operationeel management.

Scenario en crisisplanning

Het fonds heeft in 2014 een financieel crisisplan opgesteld welke in 2018 is geüpdatet. In dit plan zijn de te nemen stappen en maatregelen weergegeven in specifieke (negatieve) scenario's. Het plan vormt hiermee een handleiding voor het bestuur voor de wijze waarop zij zal handelen in een (financiële) crisissituatie. Door de sterke financiële positie van het fonds is het crisisplan ook in 2021 niet in gebruik genomen.

Het financieel crisisplan is op operationele kwaliteit getoetst na invoering van het nFTK in 2015. Hierbij zijn geen bijzonderheden naar voren gekomen.

Het bestuur is eind 2018 gestart met een scenarioanalyse waarbij een aantal scenario's is uitgewerkt op basis van een tweetal fundamentele onzekerheden (houdbaarheid bestuurlijke organisatie van het fonds en voortbestaan relatie werkgever) met als doel dat het fonds voorbereid is hoe te handelen als ontwikkelingen m.b.t. deze onzekerheden zich voordoen.

Vanuit de evaluatie van de uitkomsten van de scenarioanalyse heeft het bestuur een werkgroep toekomst gevormd welke zich richt op de implementatie van een stappenplan ten behoeve van de selectie van een nieuwe uitvoerder.

Actuariële risico's

In 2020 zijn door het Koninklijk Actuarieel Genootschap nieuwe overlevingskansen gepubliceerd (prognosetafel AG2020). Het bestuur heeft de huidige grondslagen voor de voorziening pensioenverplichtingen hiermee geëvalueerd. De pensioenverplichtingen van het fonds worden daarmee met ingang van 31 december 2020 gewaardeerd op basis van deze meest recente levensverwachtingen. Door toepassing van de meest actuele informatie over overlevingskansen worden de kosten van het langlevensrisico voor het fonds voor dit moment adequaat in beeld gebracht.

Financiële Instellingen Risicoanalyse Methode

Het bestuur vindt het essentieel dat de risicoanalyse zo systematisch mogelijk gedaan wordt. Vanaf 2010 baseert het pensioenfonds zich bij de risicohouding op het FIRM-model van DNB. Aanpassingen zijn er steeds geweest, waarbij vanaf 2015 een verdieping is geweest qua systematiek.

In voorliggende paragrafen zijn de risico's voor het fonds weergegeven welke direct van invloed zijn op de hoogte van het vereist eigen vermogen. Vanuit FIRM is sprake van een aantal aanvullende risico's welke eveneens door het bestuur van belang worden geacht. Deze zijn:

1. Matchingrisico
2. Marktrisico
3. Kredietrisico
4. Verzekeringstechnisch risico
5. Omgevingsrisico
6. Operationeel risico
7. Uitbestedingsrisico
8. IT-risico
9. Integriteitsrisico
10. Juridisch risico
11. Strategisch risico

1. Matchingrisico

Het risico als gevolg van het niet (volledig) 'gematcht' zijn van activa en passiva (inclusief off-balance posten), dan wel het niet (volledig) 'gematcht' zijn in inkomsten en uitgaven in termen van rentevoet, rente typische looptijden, basisvaluta, liquiditeit typische looptijden en gevoeligheid voor ontwikkeling in prijspeil.

Voor de bij ABN-AMRO Mees Pierson ondergebrachte middelen geldt dat het beleggingsbeleid is gericht op een vrijwel volledige matching in duration van de pensioenverplichtingen en de cashflow afkomstig uit de vastrentende waarden. Hierdoor wordt het matching/renterisico zoveel mogelijk beperkt.

2. *Marktrisico*

Het risico als gevolg van het blootstaan aan wijzigingen in marktprijzen van verhandelbare financiële instrumenten binnen een (handels-)portefeuille. Voor pensioenfondsen en verzekeraars geldt dat het marktrisico alleen betrekking heeft op de niet-rentedragende activa. Facetten zijn:

- Prijsvolatiliteit
Dit betreft het risico van veranderingen in de waarde van (verhandelbare instrumenten binnen) de portefeuille als gevolg van wijzigingen in marktprijzen.
- Marktliquiditeit
Het risico dat aanwezige activa onvoldoende tijdig dan wel niet tegen acceptabele prijzen kunnen worden omgezet in liquide middelen. Dit betreft een risico voor het pensioenfonds op het moment van waardeoverdracht of pensionering.
- Valutabewegingen
Het risico dat door fluctuaties van valuta de waarderingen van de beleggingen kunnen fluctueren en daarmee de dekkinggraad negatief beïnvloeden.
- Concentratie en correlatie
Het risico dat als gevolg van ontoereikende diversificatie binnen de portefeuille een bepaalde ontwikkeling of gebeurtenis een bovengemiddeld effect heeft op de waarde van de portefeuille. Ook voor dit risico geldt dat dit voor rekening van het pensioenfonds is.
- Actief-beheerisico
Het risico dat door actief beheer het rendement negatief kan afwijken van de benchmark, hetgeen een negatief effect op de waardeontwikkeling van de beleggingen kan hebben.

Het marktrisico voor het fonds is beperkt daar het overgrote deel van de beleggingen vastrentend is.

Daarnaast wordt het marktrisico in de rendementsportefeuille beperkt door te beleggen in een goed gediversifieerde portefeuille van aandelen, indirect onroerend goed en credits.

3. *Kredietrisico*

Het risico dat een tegenpartij contractuele of andere overeengekomen verplichtingen (waaronder de premietoezegging door de werkgever, verstrekte kredieten, leningen, vorderingen, ontvangen garanties) niet nakomt al dan niet als gevolg van het aan beperkingen onderhevig zijn van buitenlandse betalingen. Facetten zijn:

- Het nakomen van verplichtingen
Het risico dat partijen waaraan kredietfaciliteiten ter beschikking zijn gesteld (of waarbij schuldpapier belegd is) hun verplichtingen niet of niet volledig nakomen. De creditrating van ABN-AMRO Mees Pierson is A, dit geeft aan dat er een zeer kleine kans bestaat dat deze partij zijn verplichtingen niet kan nakomen. Voor dit risico wenste DNB dat pensioenfondsen een buffer zouden moeten aanhouden. Dit betreft duidelijk een risico voor het pensioenfonds. Hoewel de eis van een buffer van tafel is wil dat uiteraard niet zeggen dat daarmee ook het kredietrisico is verdwenen.
De werkgever is in deze onzekere pensioentijden ook een tegenpartijrisico voor het pensioenfonds. In de uitvoeringsovereenkomst staat dat de werkgever een extra premie betaalt als het fonds in een situatie van een dekkingstekort komt of dreigt te komen. Het is echter de vraag of de werkgever in staat is of bereid is de premie te betalen als de werkgever zelf in conjunctureel zwaar weer verkeert. Bovendien heeft een uitvoeringsovereenkomst een looptijd die korter is dan de looptijd van de verplichtingen van het pensioenfonds richting haar deelnemers. Bij een behoorlijk aantal fondsen is dit tegenpartijrisico een reëel risico geworden. Naar oordeel van het fondsbestuur is dit tegenpartijrisico klein, omdat de dekkinggraad meer dan voldoende hoog is en/of omdat de kredietwaardigheid werkgever voldoende is.
Het kredietrisico in de matchingportefeuille wordt beperkt door te beleggen in een portefeuille van hoogwaardige debiteuren met voor meer dan 70% een AAA-rating.
- Concentratie en correlatie
Het risico dat als gevolg van ontoereikende diversificatie binnen de portefeuille een bepaalde ontwikkeling of gebeurtenis een aanzienlijk effect heeft op de waarde van de kredietportefeuille.
Als gevolg van een toereikende diversificatie in relatie tot kredietrisico beleggingen acht het fonds dit risico klein.

4. Verzekeringstechnisch risico

Het risico dat uitkeringen (nu dan wel in de toekomst) niet gefinancierd kunnen worden vanuit premie- en/of beleggingsinkomsten als gevolg van onjuiste en/of onvolledige aannames en grondslagen bij de ontwikkeling en premiestelling van de pensioenregeling van Calpam B.V.. Hieronder vallen de volgende risico's:

- Sterfte (lang- en kortleven)

Het risico dat verliezen optreden als gevolg van verschillen tussen de werkelijke sterfte en de veronderstelde sterfte/ontwikkelingen in de sterfteverwachtingen. Mochten er hiertussen verschillen ontstaan dan resulteert dat in een wijziging van het verwachte aan te kopen pensioen op het moment van pensioneren. Voor het pensioenfonds speelt hierbij ook een zeker reputatierisico. We praten hier over "zuivere" risico's (dus: geen onzekerheid) die met hulp van actuariële rekenkunde te becijferen zijn. Feitelijk resultaat is dan dat er uitkeringsjaren aan pensioenen beloofd zijn aan deelnemers waarvoor nooit is gespaard.

Het kortleven risico is door het fonds herverzekerd.

- Arbeidsongeschiktheid

Het risico dat verliezen optreden als gevolg van verschillen tussen de werkelijke en de veronderstelde arbeidsongeschiktheid/ontwikkeling in de verwachtingen op het gebied van arbeidsongeschiktheid. Premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid is door het pensioenfonds herverzekerd. Dit betreft dus gedurende de rest van de contractperiode geen risico voor het fonds (behoudens een klein kredietrisico). In geval van sterke afwijking van de veronderstellingen op basis waarvan de herverzekeraar de premie heeft vastgesteld zou de premie bij een volgend contract kunnen afwijken.

5. Omgevingsrisico

Het risico van buiten de instelling of groep komende veranderingen op het gebied van concurrentieverhoudingen, belanghebbenden, reputatie en ondernemingsklimaat. Facetten zijn:

- Afhankelijkheid

Het bestuur is afhankelijk van onder meer de vermogensbeheerder, zijnde de beleggers van de pensioenregeling en van Phenox consultants als administrateur van de pensioenadministratie. Daarnaast is het ook mogelijk dat de werkgever van de pensioenregeling meer invloed wenst uit te oefenen. Ook voor deze partij is het van groot belang dat voldoende communicatie en overleg plaatsvindt, waarbij te allen tijde duidelijkheid bestaat over de verdeling van de verantwoordelijkheden.

- Draagvlak

Het risico dat het draagvlak voor het pensioenfonds afneemt als gevolg van grote wijzigingen in het verzekerenbestand (groei of krimp van de werkgever).

- Reputatie

Berichtgeving over pensioenfondsen/verzekeraars kan negatieve gevolgen hebben voor het vertrouwen dat de deelnemers hebben ten aanzien van hun pensioenverzekeraar. Het is verstandig deelnemers hierover tijdig en zorgvuldig te informeren.

6. Operationeel risico

Het risico samenhangend met ondoelmatige of onvoldoende doeltreffende procesinrichting dan wel procesuitvoering. Dit betreft diverse uiteenlopende risico's, waarbij voornamelijk gedacht kan worden aan:

- Administratie

Risico's met betrekking tot verwerking van transacties en data, het doorberekenen van premies en de uitvoering van het betalingsproces, personeelsrisico's en fraudegevoeligheid. Deze risico's liggen vooral bij de administrateur van Calpam B.V. en Phenox in haar ondersteuning daarbij.

- Key-man risk

Risico dat de persoonsgebonden kennis van functionarissen dermate groot is waardoor kwetsbaarheid in de continuïteit kan ontstaan.

- Informatie

Dit betreft het risico samenhangend met de vraag hoe cruciaal juiste, tijdige en volledige informatievoorziening is voor het adequaat sturen en beheersen van de activiteit en ter ondersteuning van adequate managementbeslissingen. Voor het pensioenfondsbestuur is het van groot belang dat er sprake is van een gedegen kennis alsook informatievoorziening voor het nemen van beslissingen. Het is aan het bestuur na te gaan of zij vindt dat zij met de huidige kennis en informatievoorziening hun taken goed kunnen uitvoeren.

- Kosten

Het risico dat actuele of toekomstige kostenontwikkelingen onvoldoende gefinancierd kunnen worden uit toekomstige premies, tarieven en/of andere activiteiten. Het bestuur moet vaststellen of de verwachte jaarlijkse kosten van het pensioenfonds kunnen worden gedekt uit de kostenopslag in de premie, eventueel vermeerderd met extra dekking (bijvoorbeeld: een jaarlijkse bijdrage van de werkgever voor uitvoeringskosten, vastgelegd in de uitvoeringsovereenkomst).

Een nieuw aandachtspunt is de categorie van “niet out of pocketkosten” van het fonds. Dikwijls draagt de werkgever deze kosten, zoals de tijd van actieve deelnemers voor pensioenfondsactiviteiten, administratiekosten en huisvestingskosten. Het is raadzaam om deze kosten te kennen (bruto kosten), eventueel gecorrigeerd voor de kosten die de werkgever krijgt bij afwezigheid van een eigen pensioenuitvoerder (netto kosten). Gezien de omvang en de structuur van het fonds acht het bestuur dit risico klein.

7. *Uitbestedingsrisico*

Het risico dat de continuïteit, integriteit en/of kwaliteit van de aan derden uitbestede werkzaamheden dan wel door deze derden ter beschikking gestelde apparatuur en personeel wordt geschaad. Het uitbestedingsrisico mag zich verheugen in een groeiende belangstelling. Naar verwachting zal DNB haar toezicht op de uitbesteding verder intensiveren. Facetten zijn:

- Continuïteit bedrijfsvoering

Het risico dat de continuïteit van de bedrijfsvoering van het pensioenfonds (of van de werkgever bij bepaalde administratieve taken) in gevaar komt als gevolg van ontoereikende financiële soliditeit van de tegenpartij, contractbreuk of het beëindigen van de activiteiten door de tegenpartij. Het bestuur dient zich bewust te zijn van de risico's die het pensioenfonds loopt als ofwel de werkgever, ofwel de vermogensbeheerder niet meer voldoende solvabel zijn. Ook is het van belang dat het bestuur een inschatting van de risico's maakt en waar nodig, zich eventueel verzekert tegen ongewenste risico's.

- Integriteit

Het risico dat de reputatie of de financiële positie van het fonds wordt geschaad als gevolg van het niet integer zijn van de bedrijfsvoering van de partij waaraan werkzaamheden zijn uitbesteed. Hieronder valt het risico van het ongewenst omgaan met vertrouwelijke gegevens door de tegenpartij. Dit risico wordt door het fonds als klein benoemd. Dit wordt onder meer ingegeven doordat het private en publieke toezicht op pensioenfondsen aanzienlijk is: de accountant, de actuariële adviseur, de waarmerkend actuaris, de AFM en DNB worden geacht zeer integer om te gaan met vertrouwelijke informatie.

- Kwaliteit van de dienstverlening

Het risico dat de door de externe partij geleverde kwaliteit van de werkzaamheden niet in overeenstemming is met het door de instelling gewenste dan wel aan belanghebbenden toegezegde kwaliteitsniveau.

Met de betreffende partijen is een overeenkomst opgesteld, waarin afspraken zijn gemaakt omtrent de (kwaliteit van de) te leveren diensten. Tot slot vindt jaarlijks een evaluatie plaats over en met de externe partijen.

8. *IT-risico*

Het risico dat bedrijfsprocessen en informatievoorziening onvoldoende integer, niet continu of onvoldoende beveiligd worden ondersteund door IT. Bij dit risico moet voornamelijk worden gedacht aan:

- Continuïteit van bedrijfsvoering

Het risico dat de continuïteit van de bedrijfsvoering van het pensioenfonds (of van de werkgever bij bepaalde administratieve taken) in gevaar komt als gevolg van tekortkomingen in de IT ondersteuning/structuur.

- Integriteit

Het risico dat als gevolg van tekortkomingen in de IT ondersteuning/structuur de integriteit van data en informatievoorziening onvoldoende gewaarborgd is.

- Vertrouwelijkheid

Het risico dat als gevolg van tekortkomingen in de IT ondersteuning/structuur de vertrouwelijkheid van data en informatievoorziening onvoldoende gewaarborgd is.

- Kwaliteit van de dienstverlening

Het risico dat de door de externe partij geleverde kwaliteit van de werkzaamheden niet in overeenstemming is met de door het fonds gewenste dan wel aan belanghebbenden toegezegde kwaliteitsniveau.

Het bestuur onderkent steeds groter wordende risico's op IT gebied. Gezien het belang hiervan is overgegaan tot het opstellen van apart IT beleid. Dit beleid is inmiddels uitgerold en periodiek worden testen uitgevoerd en SLA rapportages verstrekt door diverse betrokken partijen. Het bestuur is van mening dat dit risico hierdoor voldoende is afgedekt.

9. Integriteitsrisico

Het risico dat de integriteit van het fonds wordt beïnvloed als gevolg van niet integere, onethische gedragingen van de organisatie, medewerkers dan wel de leiding in het kader van wet- en regelgeving en maatschappelijke en door de instelling opgestelde normen.

De belangrijkste elementen van dit risico zijn: benadeling van derden, handelen met voorwetenschap, witwassen, terrorismefinanciering en onoorbaar handelen. Ook is het zaak dat het bestuur goed op de hoogte is van voor het bestuur aanvaardbaar geachte beleggingsprincipes van de vermogensbeheerder, waaronder het stemgedrag bij ondernemingen waarin zij posities heeft. Gezien de eisen die worden gesteld aan pensioenfondsbestuurders wordt erop toegezien dat dit risico klein is.

Een lastig aspect van het integriteitsrisico is het reputatierisico. In toenemende mate kan reputatie in zeer korte tijd ter discussie komen, als de 'buitenwacht' conclusies trekt uit (gepercipieerde) gedragingen van bestuurders die een inbreuk (lijken te) zijn op verstandige en transparante fondsbesturing.

10. Juridisch risico

Het risico samenhangend met (veranderingen in en naleving van) wet- en regelgeving, het mogelijk bedreigd worden van haar rechtspositie, met inbegrip van de mogelijkheid dat contractuele bepalingen niet afdwingbaar of niet correct gedocumenteerd zijn. Onderdelen van dit risico betreffen:

- Veranderingen in wet- en regelgeving
Het risico dat de werkwijze van het fonds (waaronder processen, producten, fiscale constructies) wordt beïnvloed dan wel niet meer houdbaar is als gevolg van veranderingen in de wet- en regelgeving (Europees, (inter)nationaal toezicht).
Het bestuur ziet middels studiedagen en externe adviseurs erop toe dat wet- en regelgeving wordt nageleefd.
- Naleving
Het risico als gevolg van het niet voldoen van het beleid en/of de bedrijfsvoering van de instelling aan wet- en regelgeving, evenals het eigen voorgeschreven beleidskader, processen en procedures van de instelling. Ook dit risico is niet groot, maar kan nog kleiner worden door systematisch bestuurlijk te werk te gaan aan de hand van een zogenoemd structuurkader.
- Aansprakelijkheid
Het risico dat het fonds door een rechter aansprakelijk wordt gesteld voor de (materiële of immateriële) schade van derden, onder andere als gevolg van het niet nakomen (dan wel niet in rechte houdbaar zijn) van contractvoorwaarden. Hierbij speelt of de bestuurders van het pensioenfonds een aansprakelijkheidsverzekering hebben. Indien dit het geval is dan kan dit risico gereduceerd worden. Hierbij is wel relevant wat de dekkingsvoorwaarden zijn van de polis. Het fonds heeft een bestuurdersaansprakelijkheidsverzekering afgesloten.
- Afdwingbaarheid contracten
Het risico dat verplichting van derden tegenover de instelling, of van de instelling tegenover derden, voortvloeiend uit contracten, niet of onvoldoende kunnen worden afgedwongen. Aangezien het merendeel van de overeenkomsten door externe adviseurs wordt beoordeeld mag ervan worden uitgegaan dat dit risico gering is.

11. Strategisch risico

Het risico dat als gevolg van kwetsbaarheden op financieel, organisatorisch en bestuurlijk vlak het fonds naar de toekomst toe niet meer in voldoende mate in staat is haar missie, visie, strategie en doelstellingen te realiseren. DNB heeft op de genoemde vlakken algemene indicatoren opgesteld die kunnen duiden op mogelijke kwetsbaarheden. Deze indicatoren zijn:

- Financieel
  - o Kosten per deelnemer, toereikende kostenvoorziening, verhouding kosten en technische voorzieningen;
  - o Mate waarin de premie als stuurmiddel functioneert;
  - o Aantal pensioengerechtigden in technische voorziening;
  - o Afname aantal (actieve) deelnemers;
  - o Bestaande indexatieachterstand en doorgevoerde kortingen;
  - o Achterblijvend beleggingsrendement;
  - o Toekomstverwachting op basis van de haalbaarheidstoets.

- Organisatorisch
  - o Omvang en samenstelling deelnemersbestand;
  - o Complexiteit regelingen (bijvoorbeeld veel overgangsbepalingen);
  - o Aantal juridische procedures waarin het fonds is verwickeld;
  - o Geen heldere visie, missie van het bestuur;
  - o Economische ontwikkelingen in de sector waarin aangesloten werkgever(s) actief is/zijn;
  - o Kwaliteit en complexiteit van de IT-systemen of administratiesysteem.
- Bestuurlijk
  - o Aantal langdurige opstaande vacatures binnen het bestuur en overige fondsorganen;
  - o Geschiktheid bestuur (deskundigheid, vaardigheden, professioneel gedrag);
  - o Kennisconcentratie binnen het bestuur en overige fondsorganen;
  - o Taakafbakening bestuur en pensioenbureau;
  - o Samenstelling bestuur (diversiteit), zittingsduur, veel bestuurswijzigingen.

Het overzicht van indicatoren geeft een inkijk in mogelijke kwetsbaarheden of ontwikkelingen die tot kwetsbaarheden kunnen leiden. De daadwerkelijke kwetsbaarheden zijn geheel afhankelijk van de situatie en ontwikkelingen bij het fonds, Het fonds zal op periodieke basis de strategische risico's, waaronder de toekomstbestendigheid van het fonds, in kaart brengen en meenemen bij beleidsbepaling.

Naar het oordeel van het bestuur vallen naar de stand van eind 2021 alle onderscheiden risico's binnen de vastgestelde risicobereidheid.

Voor een nadere toelichting op het risicobeheer op basis van de situatie eind 2021 wordt verwezen naar de in de jaarrekening opgenomen toelichting (toelichting 13).

Ontwikkelingen Risicobeheersing

Ontwikkelingen 2021

Naast het doorlopen van de reguliere risicomanagementcyclus heeft het bestuur een Eigen Risico Beoordeling uitgevoerd. De focus in deze ERB ligt op de (beheersbaarheid van) de risico's die gepaard gaan met de keuzemogelijkheden die het bestuur heeft over de toekomst van het fonds en de mate waarin deze risico's passen binnen het gewenste risicoprofiel van het fonds.

Focus 2022

Voor het jaar 2022 heeft het bestuur de volgende aandachtspunten:

- Uitvoeren stappenplan Toekomst pensioenfonds;
- Doorlopen van de jaarlijkse risicomanagementcyclus;
- Blijvende aandacht voor de risicobewustwording door structurele agendering van dit onderwerp op de bestuursvergaderingen;
- Afronden ALM light studie en nieuw strategisch beleggingsbeleid.

Toekomstparagraaf

De toekomst van Stichting Calpam-Pensioenfonds heeft sinds 2018 de aandacht van het bestuur. In dat kader heeft het bestuur in 2021 de volgende stappen gezet:

- Onder begeleiding van de Sleutelfunctiehouder Risicobeheer, ook (tijdelijk) bestuurslid, heeft het bestuur een analyse van de strategische risico's aan de hand van het normenkader van De Nederlandsche Bank uitgevoerd. Uit deze analyse is geconcludeerd dat er op korte termijn geen directe noodzaak is tot een collectieve waardeoverdracht en liquidatie van het fonds. Het bestuur onderkent wel een aantal kwetsbaarheden ten aanzien van de ontwikkeling van het deelnemersbestand, de uitvoeringskosten en de governance. Het bestuur onderzoekt welke uitvoeringsvorm op de middellange/lange termijn in het (beste) belang van de gewezen deelnemers en pensioengerechtigden (en werkgever) is;
- Voor het onderzoek naar de toekomst van het fonds is een aparte werkgroep gevormd. Deze werkgroep zal, bijgestaan door AethiQs (onafhankelijke adviseurs op gebied van pensioen), de verschillende opties nader uitwerken. De werkgroep en het bestuur hebben voor de nadere uitwerking van dit onderzoek mede dankzij de financiële positie van het fonds in de komende jaren voldoende tijd;
- Mede als startpunt voor het nadere onderzoek naar de toekomst van het fonds heeft het bestuur, ondersteunt door AethiQs en de Sleutelfunctiehouder Risicobeheer, een Eigen Risico Beoordeling (ERB) uitgevoerd waarbij een aantal toekomstscenario's op het risicoaspect nader zijn onderzocht. Bij de uitvoering van de ERB heeft het bestuur zich vooral gericht op scenario's waarbij de pensioenverplichtingen worden ondergebracht bij een andere pensioenuitvoerder zoals bijvoorbeeld een algemeen pensioenfonds (APF), bedrijfstakpensioenfonds BPF), een verzekeraar e.d.

Daarnaast heeft het bestuur mede gezien de ontwikkeling van het deelnemersbestand en de zeer gezonde financiële positie het strategisch beleggingsbeleid in 2021 geanalyseerd en besloten om de beleggingsrisico's, vooral in de rendementsportefeuille, binnen de grenzen van het strategische beleggingsbeleid te verlagen. In 2022 zal het bestuur, op basis van een Asset Liability Management (ALM) light studie, een verdere heroriëntatie uitvoeren van het beleggingsbeleid met als doel om de beleggingsrisico's verder te verlagen.

Jaarlijks wordt op basis van de uitkomsten van de haalbaarheidstoets, aan de hand van een aantal prudent vastgestelde criteria, door het bestuur beoordeeld of er ruimte is om eventueel een deel van de overwaarde aan te wenden ten behoeve van een premierugstorting aan de werkgevers. De werkgevers geven deze terugstorting voor de helft door aan de (gewezen) deelnemers en de pensioengerechtigden van het fonds. In 2020 heeft het bestuur besloten tot een jubileumuitkering. In 2021 is de methodiek voor toetsing of er een extra uitkering mogelijk is geëvalueerd en aangescherpt en met een adviesaanvraag aan het verantwoordingsorgaan voorgelegd. Het verantwoordingsorgaan heeft inmiddels een positief advies afgegeven. Daarop heeft het bestuur onlangs besloten tot het toekennen van een extra uitkering over 2021 van drie maanden.

Het bestuur verwacht dat ondanks een (wellicht structurele) daling van de rendementsportefeuille als gevolg van de complexe mondiale economie de financiële situatie van het fonds voldoende robuust zal blijven.

Utrecht, 10 juni 2022

Het bestuur van Stichting Calpam-Pensioenfonds

K.F. van Cappelle, voorzitter

A.I. Foursoff, penningmeester

H. Nieuwenhuijse, vicevoorzitter

M.G.A.B. de Wit, lid

V. de Klerk, lid

Samenvatting rapport van de Visitatiecommissie

Dit jaar heeft de Visitatiecommissie weer in alle openheid gesproken met vertegenwoordigers van het bestuur, het Verantwoordingsorgaan (VO), de beleggingsadviescommissie, de sleutelfunctiehouders en de actuariel administrateur. De sfeer binnen en tussen de diverse organen van het fonds is prima.

De algemene indruk is dat het bestuur en het VO de zaken goed op orde heeft. Bij het bestuur heeft de toetreding van externe leden hier positief aan bijgedragen, terwijl bij het VO, ondanks of juist mede door de kleinere samenstelling, de slagkracht toegenomen is.

Het fonds lijkt in 2021 op twee benen te hinken met betrekking tot de toekomst. Enerzijds wordt door het beëindigen van de 'kern-satelliet-portefeuille' ingespeeld op de korter wordende looptijd van de pensioenverplichtingen en indirect op een verkorte levensduur van het fonds. Het definitieve besluit over de verdeling van de overwaarde van het fonds versterkt deze gedachte. Anderzijds blijkt dat het bestuur nog geen daadwerkelijke stappen heeft gezet om het fonds binnen enkele jaren te liquideren. De verwachting is dat de eind 2021 ingestelde Werkgroep Toekomst de koers van het fonds op korte termijn zal beschrijven. Vervolgens kan het bestuur dan gericht gaan werken aan in het kader van het pensioenakkoord noodzakelijk te nemen besluiten, waarbij ook rekening wordt gehouden met de toekomstbestendigheid van het pensioenfonds.

De Visitatiecommissie stelt voor dat het bestuur de werkgroep de opdracht geeft om ervoor te zorgen dat het Verantwoordingsorgaan frequent op de hoogte wordt gehouden van het besluitvormingsproces en de tussentijdse besluiten die het bestuur neemt in dit kader. Het is verstandig om tussentijds al deeladviezen te vragen aan het VO en niet pas aan het eind van het proces. Zo wordt voorkomen dat het VO op het eind voor een 'fait accompli' wordt gesteld en er vervolgens een onnodig complex adviestraject ontstaat.

Hieronder volgt een kort overzicht van de belangrijkste aanbevelingen van de Visitatiecommissie:

- functioneren bestuur

Het bestuur dient in 2022 met een duidelijke visie te komen over de toekomst van het pensioenfonds. De handreiking van het VO, om een grotere rol in de communicatie van het pensioenfonds te vervullen kan hierbij goed gebruikt worden.

- functioneren governance

Vanuit het VO kan een inventarisatie worden gemaakt van gewenste (externe) cursussen waarvoor het bestuur dan ook de financiële middelen beschikbaar stelt.

- evenwichtige belangenafweging

Laat overwegingen inzake evenwichtige belangenafweging kort samengevat terugkomen in de vergadernotulen.

- algemene gang van zaken

Zet in 2022 de toekomstvisie van het fonds op papier met de daarbij behorende tijdslijnen en beslisboom, zodat er een goede basis is voor het traject toekomst pensioenfonds en het daarbij horende afleggen van verantwoording.

- adequate risicobeheersing en risicomanagement

Betrek het VO in een vroeg stadium bij het project rond de toekomst van het pensioenfonds. Doordat het VO uiteindelijk een advies moet geven over het proces en de toekomst van het fonds, is het logisch haar al in een vroeg stadium intensief te betrekken.

Laat de Werkgroep Toekomst ruimte reserveren voor onderzoek naar de data van het fonds

- vermogensbeheer

De korter wordende looptijd van de pensioenverplichtingen leidt waarschijnlijk tot een beperkte levensduur van het pensioenfonds. Dit lijkt ons een extra aandachtspunt voor de Werkgroep Toekomst.

Dring bij de vermogensbeheerder aan op een volledige implementatie van ESG-doelstellingen en beoordeel als beleggingsadviescommissie of deze doelstellingen ook aansluiten bij het ESG/MVB beleid van het fonds.

- belangenverstrengeling

Stel komend jaar een nieuwe SIRA op waarbij belangenverstrengeling extra aandacht krijgt.

- communicatie

Gebruik de website meer als communicatie naar de achterban en houdt die achterban op de hoogte over actuele onderwerpen over de toekomst van het pensioenstelsel en het eigen fonds. Organiseer daarnaast ook bijeenkomsten voor de belanghebbenden over de toekomst van het pensioenfonds.

Activeer de link naar het klachtenformulier en laat een ingediende klacht vervolgens bij een aan te wijzen vertrouwenspersoon (bijvoorbeeld de Compliance Officer) terecht komen.

Juni 2022,
De Visitatiecommissie,
Lucie Duynstee
Christiaan Tromp
Léon Zijlmans (voorzitter)

Reactie van het bestuur op het rapport van de Visitatiecommissie

Het bestuur dankt de Visitatiecommissie voor de constructieve samenwerking en kijkt uit naar de voortzetting hiervan in het komende jaar.

In de gezamenlijke vergadering van het bestuur en het verantwoordingsorgaan van juni 2022 zullen de bevindingen en aanbevelingen van de Visitatiecommissie besproken worden. De verdere uitwerkingen zullen in de tweede helft van 2022 volgen. Hierbij zal uitgangspunt voor het bestuur zijn, dat het beleid en maatregelen passend dienen te zijn bij aard en omvang van een klein pensioenfonds. De uitdaging is om als fonds op een efficiënte en doelmatige wijze te voldoen aan wet- en regelgeving zodat de uitvoeringskosten op een aanvaardbaar niveau blijven voor ons pensioenfonds.

Het bestuur van de Stichting Calpam-Pensioenfonds.

Juni 2022

Jaarverslag Verantwoordingsorgaan 2021

Inleiding

Sinds 2014 kent de Stichting Calpam-Pensioenfonds (SCP) een Verantwoordingsorgaan (VO). Dit is conform de Wet versterking bestuur pensioenfondsen (2013).

Het VO van SCP heeft, naast een reglementair vastgelegde functie van verantwoording en medezeggenschap, ook een reglementair recht tot ongevraagd advies.

Door de beperkende overheidsmaatregelen, vanwege de uitbraak van het corona virus, werden de normale contacten, zoals vergaderingen en/of bijeenkomsten belemmerd en is in het verslagjaar ook gebruik gemaakt van digitale vergader mogelijkheden via Microsoft Teams.

Samenstelling en invulling van het VO

De samenstelling en functieverdeling binnen het VO was ultimo 2021 als volgt:

- De heer N.P. Woudenberg (voorzitter) - namens geleding gepensioneerden
- De heer G.J. de Haan (secretaris/vice-voorzitter) - namens geleding gepensioneerden
- Mevrouw B. Flint-Vogelenzang - namens geleding slapers
- De heer E. Kas - namens geleding gepensioneerden
- De heer R.J. Voorham - namens werkgever

Met ingang van 1 januari 2021 is de heer G.J. de Haan reglementair herbenoemd.

Met ingang van april 2021 is mevrouw B. Flint-Vogelenzang door het Bestuur benoemd tot lid van het VO.

Per 31 december 2021 is de zittingstermijn van de heer E. Kas reglementair beëindigd. De heer Kas heeft aangegeven geen nieuwe termijn te ambiëren. Mede door wijzigingen in het VO-reglement, aangaande bezetting namens geleidingen, is er geen vacature ontstaan.

In het verslagjaar werd door de heer G.J. de Haan de cursus 'Fundament voor Verantwoordingsorganen' bij SPO gevolgd en positief afgesloten.

Vergaderingen/bijeenkomsten

In 2021 is het VO tienmaal bijeen geweest voor vergaderingen, welke als volgt waren onderverdeeld:

- 7 eigen vergaderingen en
- 3 gezamenlijke vergaderingen met het bestuur.

In de interne vergaderingen is, naast aandacht voor lopende zaken binnen het Fonds, specifiek aandacht geschonken aan zaken als: invulling vacature voor geleding slapers, benoeming 2^e voorzitter, overleg met en rapportage van de Visitatie Commissie (VC), herbenoeming VC, jaarplanning en procedures evenals de behandeling van jaarrapportages, beheer website, communicatie, (toekomstige) samenstelling van Bestuur en VO, Governance Rapportage, behandeling van Adviesaanvragen, stand van zaken opleidingen, Reglement Verantwoordingsorgaan, enz.

In de vergaderingen met het bestuur is o.a. gesproken over de gang van zaken, het actuair rapport 2020, de jaarrekening 2020, beleggingen, de toegezegde adviesaanvragen, de behandeling van het rapport van de VC, het Toekomsttraject, incl. ALM en ERB, vacature VC, communicatiebeleid, indexatie 2022, ondertekenen gedragscode 2021, extra uitkering(en), enz.

Kennisdag/opleidingen

In april 2021 werd door het bestuur een interessante Kennisdag georganiseerd rond de onderwerpen 'Nieuw Pensioenstelsel' en ERB, waarvoor ook de leden van het VO werden genodigd.

Het VO heeft zich in het verslagjaar door een tweetal kennisinstituten laten voorlichten voor een korte opleiding/training, te weten SPO en Kaal & Koomans. Deze training zal in de loop van 2022 door SPO worden gegeven.

Informatie uitwisseling met bestuur

In het verslagjaar werd uitvoering gegeven aan de onderlinge afspraak, dat de voorzitter van het bestuur, na elke bestuursvergadering en indien relevant, de voorzitter van het VO 'bijpraat' over de stand van zaken. Dit wordt door het VO als constructief ervaren.

Overleg met Visitatie commissie

In het verslagjaar hebben de voorzitter en de secretaris digitaal overleg gevoerd met de voltallige VC. Een weergave van dit gesprek is opgenomen in het jaarrapport van deze commissie.

Het VO heeft de samenwerking met de VC wederom als positief en constructief ervaren. Het VO zal jaarlijks nagaan in hoeverre het bestuur opvolging geeft aan de adviezen van de VC en hoe het staat met de herbenoeming van leden van de VC.

Samenwerking met bestuur

Ook over 2021 spreekt het VO haar waardering uit over de samenwerking met het bestuur, en waar gedelegeerd, leden van het bestuur. Door toetreding in het bestuur van nieuwe bestuursleden, zowel van in- als extern, constateert het VO een verdere toename van kennis en kunde. Deze ontwikkeling leidt ertoe dat bepaalde aangelegenheden door het bestuur goed kunnen worden behandeld, wat in het belang is van het Fonds.

Strategische ontwikkelingen van en binnen SCP

Het VO heeft gedurende 2021 met regelmaat kennis kunnen nemen van de strategische ontwikkelingen i.c. de onderhandelingen en ontwikkelingen van de scenario analyse. Naar verwachting zal in 2022 een adviesaanvraag in deze aan het VO worden voorgelegd.

Adviesaanvragen

In 2021 heeft het VO

- a) een adviesaanvraag behandeld met betrekking tot de ontwikkeling van het Fonds, te weten: 'Besluit omtrent verdeling van de (over)reserves van SCP in geval van liquidatie'. Tijdens de behandeling door het VO van deze complexe adviesaanvraag, heeft het VO dankbaar gebruik gemaakt van een adviseur;
- b) een adviesaanvraag behandeld met betrekking tot de Statutenwijziging van het Fonds;
- c) een adviesaanvraag behandeld met betrekking tot het Beloningsbeleid van het Fonds.

Ongevraagde adviezen

Het VO heeft in 2021 een ongevroegd advies aan het bestuur uitgebracht. Dit advies had betrekking tot het doen van mogelijke extra uitkeringen in 2021 en verder, vanwege de financiële positie van het Fonds.

Oordeel en bevindingen

De besproken onderwerpen in de vergaderingen verdienen nog een oordeel/bevinding. In meer algemeen gegroepeerde onderwerpen, staan deze hieronder vermeld, te weten:

- Gedurende 2021 is door invulling van de bestuurszetels de pariteit binnen het bestuur hersteld en is het kennis- en ervaringsniveau op pensioengebied in belangrijke mate uitgebreid. Het VO heeft naar haar mening, haar opvattingen en adviezen voldoende kunnen delen.

- Het VO is in het kader van de scenario analyse op een goede manier door het bestuur geïnformeerd. De diverse ontwikkelingen zijn door het VO nauwlettend gevolgd en waar relevant, heeft het VO haar adviezen kunnen geven.
- De opleidingsplannen zijn in 2021 niet geheel gehaald, enerzijds door externe omstandigheden (corona), anderzijds door prioriteitstellingen i.v.m. de ontwikkelingen binnen SCP.
- Het is van evident belang dat het VO inzicht blijft houden op de verschillende ontwikkelingstrajecten voor een toekomstig SCP.
- Het VO herhaalt nogmaals haar reeds eerder geuite zorgen over de stijging van de uitvoeringskosten en adviseert het bestuur om na te gaan hoe deze kunnen worden teruggebracht.

Eindconclusie

Onder verwijzing naar voornoemde positief/kritische kanttekeningen ervaart het VO de samenwerking met het bestuur als positief, met name de communicatie en informatieverstrekking. Het VO respecteert de integere wijze waarop het bestuur o.a. in de scenario analyse, de belangen van alle geledingen heeft behartigd in haar streven naar evenwichtigheid.

Het VO dankt het bestuur voor de openheid en spreekt de wens uit deze vorm van samenwerking voort te zetten, met aandacht voor de aangegeven verbeterpunten.

Het VO spreekt hiermee tevens haar vertrouwen uit in het bestuur van SCP, aangaande het in overeenstemming met de strategie en missie gevoerde beleid, naar en voor alle in de diverse geledingen opgenomen belanghebbenden.

Het VO spreekt ook haar dank en vertrouwen uit naar Calpam B.V. als uitvoeringsorganisatie van de pensioenverplichtingen.

Aldus vastgesteld op 21 april 2022.

Leden Verantwoordingsorgaan Stichting Calpam-Pensioenfonds:

N.P. Woudenberg (voorzitter)
G.J. de Haan (secretaris)
R.J. Voorham (lid)

Reactie van het bestuur op het verslag van het verantwoordingsorgaan

Het bestuur is verheugd met de eindconclusie van het VO en dat de communicatie en samenwerking met het VO in 2021 als positief worden ervaren. Het bestuur deelt de zorgen van het VO m.b.t. de hoge uitvoeringskosten en zal zich tot het uiterste inspannen deze beheersbaar te houden. De sterk toegenomen governance leidt echter wel tot een structurele verhoging van de uitvoeringskosten en daarnaast brengt de uitwerking van de toekomst van het fonds de nodige extra kosten met zich mee.

Tot slot het bestuur kijkt uit naar de voorzetting van de constructieve samenwerking met het VO en dankt het VO voor haar inzet, adviezen en betrokkenheid in het afgelopen jaar.

Het bestuur van de Stichting Calpam-Pensioenfonds

Juni 2022

Jaarrekening

Balans per 31 december 2021

na voorgestelde bestemming saldo baten en lasten (x € 1.000)

ACTIVA

Toelichting	2021		2020	
	€	€	€	€
Beleggingen voor risico pensioenfonds				
Vastgoed	4	213	1.070	
Aandelen	4	17.782	20.214	
Vastrentende waarden	4	42.252	37.709	
Overige beleggingen	4	936	1.856	
		<u>61.183</u>	<u>60.849</u>	
Herverzekeringsdeel technische voorzieningen				
Uitgestelde herverzekerde uitkeringen	5	32	35	
Vorderingen en overlopende activa				
Vorderingen uit herverzekering	6	-	-	
Overige vorderingen	7	289	290	
		<u>289</u>	<u>290</u>	
Overige activa				
Liquide middelen	8	176	206	
		<u>61.680</u>	<u>61.380</u>	

PASSIVA

Toelichting	2021		2020	
	€	€	€	€
Stichtingskapitaal en reserves				
Algemene reserve	9	29.565	25.912	
Technische voorzieningen				
Voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds	10	31.887	34.667	
Overige technische voorzieningen	11	42	29	
		<u>31.929</u>	<u>34.696</u>	
Kortlopende schulden				
Overige schulden en overlopende passiva	12	186	772	
		<u>61.680</u>	<u>61.380</u>	
Dekkingsgraad (in %) ²		192,6	174,7	

² De dekkingsgraad is bepaald door het fondsvermogen (stichtingskapitaal + technische voorzieningen voor risico fonds) te delen door de technische voorzieningen voor risico fonds.

Staat van baten en lasten over 2021

(x € 1.000)

Toelichting	2021		2020	
	€	€	€	€
BATEN				
Premiebijdragen (van werkgevers en werknemers)	15	2		18
Beleggingsresultaten voor risico pensioenfonds	16	3.801		2.858
Baten uit herverzekering	17	11		8
Totaal baten		3.814		2.884
LASTEN				
Mutatie VPV voor risico pensioenfonds				
- Pensioenopbouw	18	24		39
- Toeslagverlening	19	853		352
- Rentetoevoeging	20	(182)		(113)
- Onttrekking pensioenuitkeringen	21	(2.286)		(2.468)
- Onttrekking pensioenuitvoeringskosten	22	(81)		(78)
- Wijziging marktrente	23	(1.463)		2.306
- Wijziging actuariële grondslagen	24	515		(514)
- Wijziging door overdracht van rechten	25	(7)		(81)
- Overige mutaties	26	(152)		(660)
		(2.779)		(1.217)
Mutatie overige technische voorzieningen	27	13		10
Mutatie herverzekeringsdeel technische voorzieningen	28	3		34
Premies herverzekering	29	-		-
Pensioenuitkeringen	30	2.300		2.534
Pensioenuitvoeringskosten	31	616		795
Saldo overdracht van rechten	32	8		55
Jubileumuitkering	33	-		436
Totaal lasten		(161)		2.647
Resultaat		3.653		237

Bestemming van het saldo van baten en lasten
(x € 1.000)

	<u>2021</u>	<u>2020</u>
	€	€
Algemene reserve	<u>3.653</u>	<u>237</u>

Kasstroomoverzicht over 2021

(x € 1.000)

	2021		2020	
	€	€	€	€
Kasstroom uit pensioenactiviteiten				
Ontvangen premies	-		-	
Ontvangen in verband met overdracht van rechten	-		-	
Betaalde pensioenuitkeringen	(2.300)		(2.498)	
Betaald in verband met overdracht van rechten	(8)		(231)	
Betaalde pensioenuitvoeringskosten	(790)		(641)	
Betaalde jubileumuitkering	(426)		-	
Ontvangen uitkeringen van herverzekering	11		8	
Totaal kasstroom uit pensioenactiviteiten		(3.513)		(3.363)
Kasstroom uit beleggingsactiviteiten				
Ontvangen directe beleggingsopbrengsten	680		708	
Verkoop en aflossingen van beleggingen	27.512		2.337	
Aankopen van beleggingen	(25.115)		(44)	
Betaalde kosten vermogensbeheer	(135)		(145)	
Resultaat koersverschillen vreemde valuta	(9)		-	
Totaal kasstroom beleggingsactiviteiten		2.933		2.856
Toename/afname liquide middelen		(580)		(507)
Saldo liquide middelen primo boekjaar		1.692		2.199
Saldo liquide middelen ultimo boekjaar		1.112		1.692
De saldi ultimo boekjaar kunnen als volgt worden weergegeven:				
Liquide middelen (voor beleggingsdoeleinden)		936		1.486
Liquide middelen (betaalrekeningen)		176		206
Saldo liquide middelen ultimo boekjaar		1.112		1.692

Toelichting behorende tot de jaarrekening 2021

1 Inleiding

Het doel van Stichting Calpam-Pensioenfonds, statutair gevestigd te Utrecht (bezoekadres: Cypresbaan 9 te Capelle aan den IJssel), is om de (oud)werknemers en hun nabestaanden te beschermen tegen de financiële gevolgen van ouderdom, invaliditeit en overlijden. Het fonds tracht dit doel te bereiken door het innen van geldelijke bijdragen van de aangesloten werkgevers, deze gelden te beleggen en te beheren en daaruit uitkeringen toe te kennen bij ouderdom, invaliditeit en overlijden.

De stichting is een ondernemingspensioenfonds en is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder nummer 41177930.

2 Overeenstemmingsverklaring

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen, zoals deze zijn opgenomen in Titel 9 Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek, met inachtneming van de richtlijnen voor de jaarverslaggeving.

Het bestuur heeft op 10 juni 2022 de jaarrekening opgemaakt.

3 Grondslagen voor de waardering en resultaatbepaling

Algemeen

De jaarrekening is opgesteld in euro's, zijnde de functionele en presentatievaluta van het pensioenfonds. Alle bedragen in de jaarrekening zijn vermeld in duizenden euro's, tenzij anders aangegeven.

Transacties in vreemde valuta gedurende de verslagperiode zijn in de jaarrekening verwerkt tegen de koers op transactiedatum. Monetair activa en passiva in vreemde valuta worden omgerekend tegen de koers per balansdatum. De uit de afwikkeling en omrekening voortvloeiende koersverschillen komen ten gunste of ten laste van de staat van baten en lasten.

Beleggingen en pensioenverplichtingen worden gewaardeerd tegen marktwaarde. Overige activa en passiva worden gewaardeerd tegen nominale waarde, tenzij anders vermeld. Baten en lasten worden toegerekend aan het boekjaar waarop deze betrekking hebben. De in de staat van baten en lasten opgenomen posten zijn in belangrijke mate gerelateerd aan de in de balans gehanteerde waarderinggrondslagen voor beleggingen en de voorziening pensioenverplichtingen. Zowel gerealiseerde als ongerealiseerde resultaten worden rechtstreeks verantwoord in het resultaat.

In de balans en de staat van baten en lasten zijn referenties opgenomen waarmee wordt verwezen naar de betreffende toelichting.

Schattingen en veronderstellingen

De opstelling van de jaarrekening, in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek, vereist dat het bestuur oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen en van baten en lasten. De schattingen en hiermee verbonden veronderstellingen zijn gebaseerd op ervaringen uit het verleden en verschillende andere factoren die, gegeven de omstandigheden, als redelijk worden beschouwd. De uitkomsten hiervan vormen de basis voor het oordeel over de boekwaarde van activa en verplichtingen die niet op eenvoudige wijze uit andere bronnen blijkt. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen.

De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien, indien de herziening alleen voor die periode gevolgen heeft, of in de periode van herziening en toekomstige perioden, indien de herziening gevolgen heeft voor zowel de verslagperiode als toekomstige perioden.

Opname van een actief of een verplichting

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar het fonds zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Baten worden in de rekening van baten en lasten opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Indien een transactie ertoe leidt dat alle of nagenoeg alle toekomstige economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot een actief of een verplichting aan een derde zijn overgedragen, wordt het actief of de verplichting niet langer in de balans opgenomen. Verder worden activa en verplichtingen niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip waarop niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde.

Dit betekent dat transacties worden verwerkt op handelsdatum en niet op afwikkelingsdatum. Als gevolg hiervan kan sprake zijn van een post 'nog af te wikkelen transacties'. Deze post kan zowel een actief als een passief zijn.

Saldering van een actief en een verplichting

Een financieel actief en een financiële verplichting worden gesaldeerd als nettobedrag in de balans opgenomen, indien er sprake is van een wettelijke of contractuele bevoegdheid om het actief en de verplichting gesaldeerd en gelijktijdig af te wikkelen en bovendien de intentie bestaat om de posten op deze wijze af te wikkelen. De met de gesaldeerd opgenomen financiële activa en financiële verplichtingen samenhangende rentebaten en rentelasten worden eveneens gesaldeerd opgenomen.

Beleggingen voor risico pensioenfonds

Algemeen

In overeenstemming met de Pensioenwet worden beleggingen gewaardeerd op marktwaarde. Het begrip marktwaarde is te beschouwen als synoniem van reële waarde. Participaties in beleggingsinstellingen, die gespecialiseerd zijn in een bepaald soort beleggingen worden gerubriceerd en gewaardeerd volgens de grondslagen voor dat soort beleggingen.

Vastgoedbeleggingen

Beursgenoteerde participaties in vastgoedbeleggingsinstellingen worden gewaardeerd tegen de beurskoers per balansdatum. Voor niet-beursgenoteerde participaties in vastgoedbeleggingsinstellingen wordt de reële waarde bepaald op basis van de nettovermogenswaarde (intrinsieke waarde) per participatie zoals gepubliceerd door de fondsbeheerder.

Aandelen

Beursgenoteerde aandelen en participaties in beursgenoteerde beleggingsinstellingen die beleggen in aandelen worden gewaardeerd tegen de beurskoers per balansdatum. Voor aandelen en participaties in instellingen welke niet beursgenoteerd zijn wordt de reële waarde bepaald op basis van de nettovermogenswaarde (intrinsieke waarde) per participatie zoals gepubliceerd door de fondsbeheerder.

Vastrentende waarden

Beursgenoteerde vastrentende waarden en participaties in beursgenoteerde beleggingsinstellingen die beleggen in vastrentende waarden worden gewaardeerd tegen de beurskoers per balansdatum. Voor participaties in instellingen welke niet beursgenoteerd zijn wordt de reële waarde bepaald op basis van de nettovermogenswaarde (intrinsieke waarde) per participatie zoals gepubliceerd door de fondsbeheerder.

Deposito's worden gewaardeerd tegen reële waarde.

Overige beleggingen

Hieronder zijn opgenomen de participaties in hedgefonds. Voor deze participaties wordt de reële waarde bepaald op basis van de nettovermogenswaarde (intrinsieke waarde) per participatie zoals gepubliceerd door de fondsbeheerder

Daarnaast zijn hieronder opgenomen de liquide middelen welke worden aangehouden voor beleggingsdoeleinden. Deze middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Herverzekeringen

Uitgaande herverzekeringspremies worden verantwoord in de periode waarop de herverzekering betrekking heeft.

Vorderingen uit de herverzekeringscontracten op risicobasis worden verantwoord op het moment dat de verzekerde gebeurtenis zich voordoet. Bij waardering worden de herverzekerde uitkeringen contant gemaakt tegen de rentetermijnstructuur, onder toepassing van de actuariële grondslagen van het fonds (zoals is toegelicht bij de waarderingsgrondslagen van de technische voorziening). Vorderingen uit herverzekeringscontracten die classificeren als garantiecontracten worden gelijkgesteld aan de hiertegenover staande voorziening pensioenverplichtingen. Bij waardering van de vordering wordt rekening gehouden met de kredietwaardigheid van de herverzekeraar.

Vorderingen uit hoofde van de winstdelingsregelingen in herverzekeringscontracten worden verantwoord op het moment van toekenning door de herverzekeraar.

Vorderingen en overlopende activa

Vorderingen en overlopende activa worden bij eerste verwerking gewaardeerd op reële waarde. Na eerste verwerking, worden vorderingen gewaardeerd op geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde indien geen sprake is van transactiekosten) onder aftrek van eventuele bijzondere waardeverminderingen, indien sprake is van oninbaarheid.

Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit kas en banktegoeden met een looptijd korter dan twaalf maanden. Rekening-courantschulden bij banken zijn opgenomen onder schulden aan kredietinstellingen onder kortlopende schulden. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Stichtingskapitaal en reserves

De algemene reserve wordt bepaald door het bedrag dat resteert nadat alle actiefposten en posten van het vreemd vermogen, inclusief de voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds en overige technische voorzieningen, alsmede eventuele bestemmingsreserves, volgens de van toepassing zijnde waarderingsgrondslagen in de balans zijn opgenomen.

Tussen het pensioenfonds, de werkgever en de werknemers zijn afspraken gemaakt omtrent het in de toekomst, binnen de doelstellingen van het pensioenfonds, aanwenden van overtollig vermogen. Hierbij is vastgelegd binnen welke condities hier sprake van kan zijn.

Technische voorzieningen

Voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds

De voorziening pensioenverplichtingen wordt gewaardeerd op actuele waarde (marktwaarde). De actuele waarde wordt bepaald op basis van de contante waarde van de beste inschatting van toekomstige kasstromen die samenhangen met op de balansdatum onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen. Onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen zijn de opgebouwde nominale aanspraken en de onvoorwaardelijke (toeslag)toezeggingen. De contante waarde wordt bepaald met gebruikmaking van de markttrente.

Bij de berekening van de voorziening pensioenverplichtingen is uitgegaan van de op de balansdatum geldende pensioenreglementen en van de over de verstreken deelnemersjaren verworven aanspraken. Jaarlijks wordt door het bestuur besloten of de opgebouwde pensioenen worden verhoogd. Alle per balansdatum bestaande toeslagbesluiten (ook voor toeslagen na balansdatum, voor zover sprake is van ex ante-condities) zijn in de berekening begrepen.

Er wordt geen rekening gehouden met toekomstige salarisontwikkelingen.

Bij de berekening van de voorziening wordt rekening gehouden met de premievrije pensioenopbouw in verband met arbeidsongeschiktheid op basis van contante waarde van de premies waarvoor vrijstelling is verleend wegens arbeidsongeschiktheid. Bij de bepaling van de pensioenopbouw voor arbeidsongeschikte deelnemers is uitgegaan van een revalidatiekans van nihil.

Bij de bepaling van de actuariële uitgangspunten wordt uitgegaan van voor de toezichthouder acceptabele grondslagen, waarbij rekening wordt gehouden met de voorzienbare trend in overlevingskansen.

De berekeningen zijn uitgevoerd op basis van de volgende actuariële grondslagen en veronderstellingen:

- Rekenrente: de voorziening pensioenverplichtingen per 31 december 2021 is vastgesteld op basis van de gecorrigeerde rentetermijnstructuur (RTS) inclusief Ultimate Forward Rate (UFR) per 31 december 2020, zoals gepubliceerd door DNB);
- Opslagen: voor het wezenpensioen zijn de contante waardefactoren voor het weduwe- c.q. weduwnaarspensioen c.q. partnerpensioen voor nog niet gepensioneerden verhoogd met 5%;
- Partnerfrequentie: de gehuwdheidsfrequentie voor deelnemers en gewezen deelnemers jonger dan 68 jaar bedraagt 100%. Vanaf de pensioenleeftijd wordt uitgegaan van de werkelijke burgerlijke staat (bepaalde partnersysteem);
- Leeftijdsbepaling: de leeftijden per de balansdatum zijn in jaren en maanden nauwkeurig vastgesteld. Daarbij wordt verondersteld dat alle deelnemers zijn geboren op de eerste dag van de maand. Voor het partnerpensioen wordt verondersteld dat de partner drie jaar jonger is dan de verzekerde man, respectievelijk drie jaar ouder dan de verzekerde vrouw;
- Excasso: voor dekking van excassokosten is de netto voorziening met 5,2% verhoogd (ultimo 2020: 3,5%);
- Uitkeringen: verondersteld wordt dat de pensioenuitkeringen continu geschieden.
- De (nominale) dekkingsgraad van het fonds wordt berekend door op balansdatum het balanstotaal minus de kortlopende schulden te delen op de technische voorzieningen zoals opgenomen in de balans. Bij het berekenen van de reële dekkingsgraad van het fonds wordt ten behoeve van deze berekening de voorziening pensioenverplichtingen herrekend, rekening houdend met de verwachte loon- en prijsinflatie. De beleidsdekkingsgraad van een pensioenfonds is de gemiddelde dekkingsgraad van de 12 maanden voorafgaand aan het moment van vaststelling.
- Overige schulden en overlopende passiva worden bij eerste verwerking gewaardeerd op reële waarde. Na eerste verwerking worden schulden gewaardeerd op geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde indien geen sprake is van transactiekosten).

Grondslagen voor de bepaling van het resultaat

Algemeen

De in de staat van baten en lasten opgenomen posten zijn in belangrijke mate gerelateerd aan de in de balans gehanteerde waardingsgrondslagen voor beleggingen en de voorziening pensioenverplichtingen. Zowel gerealiseerde als ongerealiseerde resultaten worden rechtstreeks verantwoord in het resultaat.

Premiebijdragen

Als premiebijdragen worden verantwoord de op het boekjaar betrekking hebbende bijdragen van werkgevers en deelnemers welke voor het boekjaar zijn vastgesteld respectievelijk bekend zijn geworden, waarbij rekening is gehouden met eventueel verleende premiekortingen en/of premieopslagen.

Beleggingsresultaten risico pensioenfonds

Directe beleggingsopbrengsten

Onder de directe beleggingsopbrengsten wordt in dit verband verstaan rentebaten en -lasten, dividenden, huuropbrengsten en soortgelijke opbrengsten.

Dividend wordt verantwoord op het moment van betaalbaarstelling. Renteopbrengsten worden tijdsevenredig in het resultaat verwerkt.

Indirecte beleggingsopbrengsten

Onder de indirecte beleggingsopbrengsten worden verstaan de gerealiseerde en ongerealiseerde waardewijzigingen en valutaresultaten. In de jaarrekening wordt geen onderscheid gemaakt tussen gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen. Alle waardeveranderingen van beleggingen, inclusief valutakoersverschillen, worden als beleggingsopbrengsten in de staat van baten en lasten opgenomen. (In)directe beleggingsresultaten zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Kosten vermogensbeheer

Onder kosten van vermogensbeheer worden zowel de externe als de daaraan toegerekende interne kosten verstaan, alsmede de aan de opbrengsten gerelateerde transactiekosten en provisies. Daarnaast worden tevens de kosten uit hoofde van beleggingsadviezen onder de kosten vermogensbeheer verantwoord.

Pensioenuitkeringen

De pensioenuitkeringen betreffen de aan deelnemers uitgekeerde bedragen inclusief afkopen. De pensioenuitkeringen zijn berekend op actuariële grondslagen en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben.

Pensioenuitvoeringskosten

De pensioenuitvoeringskosten zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds

Pensioenopbouw

Bij de pensioenopbouw zijn aanspraken en rechten over het boekjaar gewaardeerd naar het niveau dat zij op balansdatum hebben.

Toeslagverlening

Toeslagverlening wordt als last in het resultaat verwerkt voor zover daartoe vóór balansdatum een bestuursbesluit is genomen.

Rentetoevoeging

De rentetoevoeging wordt berekend over de beginstand van de voorziening pensioenverplichtingen en de mutaties hierin gedurende het jaar. De pensioenverplichtingen zijn opgerent met -0,532% (2020: -0,324%), zijnde de éénjaarsrente uit de rentetermijnstructuur ultimo 2020 (respectievelijk 2019).

Onttrekking voor pensioenuitkeringen en pensioenuitvoeringskosten

Vooraf wordt een actuariële berekening gemaakt van de toekomstige pensioenuitvoeringskosten (met name excassokosten) en pensioenuitkeringen die in de voorziening pensioenverplichtingen worden opgenomen. Deze post betreft de vrijval ten behoeve van de financiering van de kosten en uitkeringen van het verslagjaar.

Wijziging marktrente

Jaarlijks wordt per 31 december de marktwaarde van de technische voorzieningen herrekend door toepassing van de Ultimate Forward Rate (UFR). Het effect van de verandering van de rente wordt verantwoord onder het hoofd wijziging marktrente.

Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten

Het saldo van de actuariële inkomende en uitgaande waardeoverdrachten wordt toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben.

Overige mutaties voorziening pensioenverplichtingen

Hieronder is opgenomen het in het boekjaar behaalde technisch resultaat op leven (kort en lang), mutaties en arbeidsongeschiktheid.

Saldo overdrachten van rechten

De post saldo overdrachten van rechten bevat het saldo van bedragen uit hoofde van overgenomen dan wel overgedragen pensioenverplichtingen.

Overige baten en lasten

Overige baten en lasten zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Kasstroomoverzicht

Voor de opstelling van het kasstroomoverzicht is de directe methode gehanteerd, Hierbij worden alle ontvangsten en uitgaven als zodanig gepresenteerd, waarbij onderscheid wordt gemaakt tussen kasstromen uit pensioenactiviteiten en kasstromen uit beleggingsactiviteiten.

Kasstromen in vreemde valuta worden omgerekend tegen de koers op transactiedatum. Het aan koersveranderingen toe te schrijven verschil tussen de in het kasstroomoverzicht gerapporteerde totale netto kasstroom en de mutatie van de in de balans opgenomen geldmiddelen wordt afzonderlijk in het kasstroomoverzicht vermeld als onderdeel van de aansluiting tussen de netto kasstroom en de balansmutatie van de geldmiddelen. Onder de liquide middelen zijn opgenomen de bij banken aangehouden rekening-courantsaldi, evenals deposito's en callgelden.

4 Beleggingen voor risico fonds

(x € 1.000)

	2021	2020
	<u> </u>	<u> </u>
Vastgoedbeleggingen		
Het verloop van de beleggingsportefeuille is als volgt:		
Stand primo boekjaar	1.070	1.347
Aankopen	-	-
Verkopen	(852)	-
Waardeontwikkeling	(5)	(277)
	<u> </u>	<u> </u>
Stand ultimo boekjaar	<u> </u> 213	<u> </u> 1.070
De samenstelling van de portefeuille is als volgt:		
Indirecte vastgoedbeleggingen	<u> </u> 213	<u> </u> 1.070
Aandelen		
Het verloop van de beleggingsportefeuille is als volgt:		
Stand primo boekjaar	20.214	19.509
Aankopen	16.102	44
Verkopen	(20.214)	(118)
Waardeontwikkeling	1.680	779
	<u> </u>	<u> </u>
Stand ultimo boekjaar	<u> </u> 17.782	<u> </u> 20.214
De samenstelling van de portefeuille is als volgt:		
Beursgenoteerde aandelen	-	8.464
Aandelenbeleggingsfondsen	17.782	11.750
	<u> </u>	<u> </u>
Totaal	<u> </u> 17.782	<u> </u> 20.214

	2021	2020
	<u> </u>	<u> </u>
Vastrentende waarden		
Hieronder is opgenomen:		
Obligaties	42.252	37.709
Totaal	<u>42.252</u>	<u>37.709</u>
Het verloop van de obligatieportefeuille is als volgt:		
Stand primo boekjaar	37.709	38.144
Aankopen	9.013	-
Verkopen en aflossingen	(2.268)	(2.219)
Waardeontwikkeling	(2.202)	1.784
Stand ultimo boekjaar	<u>42.252</u>	<u>37.709</u>

(x € 1.000)

	2021	2020
	<u> </u>	<u> </u>
De samenstelling van de obligatieportefeuille is als volgt:		
Beursgenoteerde obligaties	32.353	36.677
Obligatiebeleggingsfondsen	9.899	1.032
Totaal	<u>42.252</u>	<u>37.709</u>

(x € 1.000)

	2021	2020
	<u> </u>	<u> </u>
Overige beleggingen		
Hieronder is opgenomen:		
Hedgefonds	-	370
Liquide middelen voor beleggingsdoeleinden	936	1.486
Totaal	<u>936</u>	<u>1.856</u>

(x € 1.000)

	2021	2020
	<u> </u>	<u> </u>
Het verloop van de hedgefonds is als volgt:		
Stand primo boekjaar	370	370
Aankopen	-	-
Verkopen en aflossingen	(370)	-
Waardeontwikkeling	-	-
Stand ultimo boekjaar	<u>-</u>	<u>370</u>

De liquide middelen voor beleggingsdoeleinden betreft het banksaldo op de ABN-AMRO-rekening welke door de vermogensbeheerder wordt aangehouden als onderdeel van de beleggingsportefeuille.

Methodiek bepaling marktwaarde

Bij de waardering van de beleggingen van de stichting wordt gebruik gemaakt van marktnoteringen.

(x € 1.000)	genoteerde marktprijzen	onafhanke- lijke taxaties	netto CW- berekeningen	overig	Totaal
2021					
Vastgoedbeleggingen	-	-	-	213	213
Aandelen	-	-	-	17.782	17.782
Vastrentende waarden	32.353	-	-	9.899	42.252
Overige beleggingen	936	-	-	-	936
Stand ultimo boekjaar	<u>33.289</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>27.894</u>	<u>61.183</u>
2020					
Vastgoedbeleggingen	-	-	-	1.070	1.070
Aandelen	8.464	-	-	11.750	20.214
Vastrentende waarden	36.676	-	-	1.032	37.708
Overige beleggingen	1.486	-	-	370	1.856
Stand ultimo boekjaar	<u>46.626</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>14.222</u>	<u>60.848</u>

De beleggingen onder 'overig' betreffen de beleggingen in (niet-beursgenoteerde) fondsen.

Overige toelichtingen

Ten aanzien van de beleggingsportefeuille gelden aanvullend de volgende toelichtingen:

- Er is geen sprake van belegging in de premie bijdragende onderneming.
- Er is geen sprake van uitlening van beleggingen;
- Ultimo boekjaar is geen sprake van balansposities en/of toekomstige kasstromen welke door het fonds door middel van derivaten worden afgedekt.

5 Herverzekeringsdeel technische voorziening

(x € 1.000)	2021	2020
Uitgestelde herverzekerde uitkeringen	<u>32</u>	<u>35</u>

Het verloop van deze post kan als volgt worden weergegeven:

Stand primo boekjaar	35	69
Rentetoevoeging	-	-
Onttrekking pensioenuitkeringen	(7)	(11)
Wijziging marktrente	-	1
Wijziging actuariële grondslagen	-	-
Wijziging door overdracht van rechten	-	-
Overige mutaties	4	(24)
Totaal	<u>32</u>	<u>35</u>

Hieronder is opgenomen de vordering uit hoofde van uitgestelde herverzekerde uitkeringen op Stichting Bedrijfstakpensioenfonds Rijn- en Binnenvaart en Nationale Nederlanden Levensverzekering Maatschappij N.V. De vordering is vastgesteld op basis van dezelfde grondslagen als voor voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds. Deze vordering heeft een looptijd langer dan 1 jaar.

6 Vorderingen uit herverzekering

Hieronder is opgenomen de rekening-courantverhouding met Elipslife. Het saldo van deze vordering is < € 500 en lijkt hierdoor in de balans nihil. Deze post is echter niet nihil.

7 Overige vorderingen

(x € 1.000)	2021	2020
Lopende interest	263	276
Te ontvangen dividendbelasting	15	12
Vooruitbetaalde kosten	2	2
Terug te vorderen pensioenuitkeringen	9	-
	<u>289</u>	<u>290</u>

Op de post terug te vorderen pensioenuitkeringen is voorziening voor oninbaarheid in mindering gebracht. De vorderingen hebben allen een resterende looptijd van korter dan één jaar.

8 Liquide middelen

(x € 1.000)	2021	2020
ABN-AMRO betaalrekening	176	205
Rabobank betaalrekening	-	1
	<u>176</u>	<u>206</u>

De liquide middelen staan ter vrije beschikking van het fonds.

9 Stichtingskapitaal en reserves

(x € 1.000)	Algemene reserve	Bestemmings reserve	Totaal
Stand per 31 december 2019	25.675	-	25.675
Uit bestemming saldo van baten en lasten 2020	237	-	237
Stand per 31 december 2020	<u>25.912</u>	-	<u>25.912</u>
Uit bestemming saldo van baten en lasten 2021	3.653	-	3.653
Stand per 31 december 2021	<u>29.565</u>	-	<u>29.565</u>

Ten aanzien van de bestemming van het saldo van baten en lasten is geen bepaling opgenomen in de statuten van het fonds. De bestemming is nader uitgewerkt in de ABTN.

Vanuit de resultaatbestemming wordt het resultaat jaarlijks toegevoegd of onttrokken aan de algemene reserve.

Solvabiliteit

(x € 1.000)

	2021	2020
Aanwezig vermogen	61.494	60.608
Af: voorziening pensioenverplichtingen	(31.887)	(34.667)
Af: overige technische voorzieningen	(42)	(29)
Af: toekomstige kosten en premiekorting	-	-
Beschikbaar eigen vermogen	29.565	25.912
Af: vereist eigen vermogen	(1.654)	(1.793)
Vrij vermogen	27.911	24.119
Vereist eigen vermogen DNB-norm	4.636	4.685
Minimaal vereist eigen vermogen	1.277	1.388

De post 'toekomstige kosten en premiekorting' betreft een extracomptabele post die bij de bepaling van het vrij vermogen buiten beschouwing wordt gelaten. Deze post wordt door het bestuur aangehouden als extra buffer in de bepaling van de solvabiliteit.

Vermeld dient te worden dat bij de bepaling van het beschikbare vermogen met ingang van 2016 rekening wordt gehouden met de overige technische voorzieningen. Voorheen werden deze verantwoord als onderdeel van het beschikbaar eigen vermogen. In het kader van vergelijkbaarheid zijn de vergelijkende cijfers overeenkomstig aangepast.

DNB stelt in haar beleid hieromtrent (Q&A) dat het beleggingsbeleid met de bijbehorende beleggingskarakteristieken (i.e. procentuele verdeling beleggingscategorieën) in elke iteratie van het toe te passen model gelijk blijft.

SCP stelt zich op het standpunt dat dit in haar geval niet opgaat daar de bestaande strategische kasstroommatching van de verplichtingen middels hoogwaardige (AAA en AA) vastrentende waarden en de daaruit resulterende 100% kasstroom renteafdekking nooit zal worden opgegeven.

Het vereist eigen vermogen berekend conform SCP methodiek bedraagt € 1.654.000 (ofwel 5,2%). Het minimaal vereist eigen vermogen bedraagt € 1.277.000 (ofwel 4,0%). De beleidsdekkingsgraad per 31 december 2021 bedraagt 187,3%.

Het vereist eigen vermogen berekend conform DNB-richtlijn bedraagt € 4.636.000 (ofwel 14,5%). Het minimaal vereist eigen vermogen bedraagt € 1.277.000 (ofwel 4,0%). De beleidsdekkingsgraad per 31 december 2021 bedraagt 187,3%.

Zowel berekend conform de DNB-richtlijn als berekend conform de SCP methodiek zijn per 31 december 2021 het minimaal vereist eigen vermogen als het vereist eigen vermogen hoger dan de beleidsdekkingsgraad ultimo boekjaar. Hierdoor voldoet het fonds zowel aan de norm voor het minimaal vereist eigen vermogen, als aan de norm voor het vereist eigen vermogen. Derhalve is sprake van een toereikende solvabiliteit.

De ultimo 2021 aanwezige dekkingsgraad bedraagt 192,6% (2020: 174,7%). Deze dekkingsgraad is bepaald door het fondsvermogen (stichtingskapitaal en reserves exclusief bestemmingsreserves + technische voorzieningen voor risico fonds) te delen door de technische voorzieningen voor risico fonds. De ultimo 2021 aanwezige beleidsdekkingsgraad bedraagt 187,4% (2020: 162,2%). De beleidsdekkingsgraad is bepaald als het gemiddelde van de dekkingsgraad van de afgelopen 12 maanden.

10 Voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds

(x € 1.000)

	2021	2020
Voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds	31.887	34.667

Het mutatieverloop van de voorziening pensioenverplichtingen is als volgt:

Stand per 1 januari	34.667	35.884
Pensioenopbouw	24	38
Toeslagverlening	853	352
Rentetoevoeging	(182)	(114)
Onttrekking pensioenuitkeringen	(2.286)	(2.468)
Onttrekking pensioenuitvoeringskosten	(81)	(78)
Wijziging marktrente	(1.463)	2.306
Wijziging actuariële grondslagen	515	(514)
Wijziging door overdracht van rechten	-	-
Overige mutaties	(160)	(739)
Stand per 31 december	31.887	34.667

Ultimo boekjaar is de gemiddeld gewogen discontovoet 0,445% bij een modified duration van 11,1 (2020: 0,004% bij een modified duration van 11,0).

(x € 1.000)

	2021	2020
Actieve deelnemers	1.274	1.318
Gewezen deelnemers	4.555	5.125
Pensioengerechtigden	16.194	17.789
Toeslagen	9.864	10.435
	31.887	34.667

De methode voor de berekening van de pensioenverplichtingen is zodanig toegepast dat er geen sprake is van financieringsachterstand. Per balansdatum zijn de uit de pensioenregelingen voortvloeiende aanspraken of rechten van deelnemers in de berekening van de pensioenverplichtingen meegenomen. Naar hun aard hebben de technische voorzieningen in het algemeen een langlopend karakter.

Voor een andere toelichting op de voorziening pensioenverplichtingen herverzekerd wordt verwezen naar toelichting 6.

Korte beschrijving van de pensioenregeling

Het fonds voert een tweetal pensioenregelingen:

De pensioenregeling, welke betrekking heeft op de werknemers die vóór 1 oktober 1989 in dienst en al deelnemer waren, betreft een uitkeringsovereenkomst: final pay met levensjaren.

Binnen deze regeling worden rechten op ouderdomspensioen, partnerpensioen en wezenpensioen opgebouwd. Het ouderdomspensioen is gelijk aan 1,75% x de eerste pensioengrondslag x deelnemersjaren + 70% over de nadien optredende grondslagstijging + 7% van het backservice pensioen per 31 december 2000. Het partnerpensioen is gelijk aan 85% van het te bereiken ouderdomspensioen bij aangaan huwelijk of samenlevingsverband voor de pensioendatum. Het wezenpensioen is gelijk aan 17% van het te bereiken ouderdomspensioen; uitkering hiervan vindt plaats tot 18 jaar met een mogelijke verlenging tot 27 jaar.

Per 1 januari 2001 is de stichting opengesteld voor de overige werknemers van de werkgever. Deze regeling betreft een uitkeringsovereenkomst: geïndexeerde middelloonregeling.

Binnen deze regeling worden rechten op ouderdomspensioen, partnerpensioen en wezenpensioen opgebouwd. De opbouw van het ouderdomspensioen is gelijk aan $1,87\% \times$ de pensioengrondslag in het betreffende jaar. Het partnerpensioen is gelijk aan 70% van het de bereiken ouderdomspensioen bij aangegaan huwelijk of samenlevingsverband voor de pensioendatum.

Het wezenpensioen is gelijk aan 14% van het te bereiken ouderdomspensioen; uitkering hiervan vindt plaats tot 18 jaar met een mogelijk verlenging tot 27 jaar.

Toeslagbeleid

Voor beide regelingen geldt dat toeslagen uit hoofde van waardevastheid niet automatisch worden toegekend, maar voorwaardelijk zijn in de zin van de Pensioenwet. Aan de verhoging in enig jaar en aan de verwachting voor komende jaren kunnen geen rechten worden ontleend ten aanzien van toekomstige verhogingen. Het is niet zeker of en in hoeverre in de toekomst wordt geïndexeerd.

Voor deze voorwaardelijke toeslagverlening is geen bestemmingsreserve gevormd en wordt geen premie betaald. Eenmaal voorwaardelijk toegekende toeslagen zijn in de voorziening pensioenverplichtingen opgenomen.

Het toeslagbeleid is van toepassing op de opgebouwde pensioenrechten van gewezen deelnemers en pensioengerechtigden in de levensjarenregeling en op de opgebouwde pensioenrechten van actieve deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden in de middelloonregeling.

De toekenning van een toeslagverhoging is mede afhankelijk van de dekkingsgraad (DG) volgens onderstaande tabel:

Solvabiliteit	Toekenning toeslag
DG < VEV	Nihil
DG > VEV en DG < PW 129	Pro rata
DG > PW 129	Volledig

Met PW 129 wordt bedoeld de reële pensioenverplichting (i.e. nominale pensioenverplichting inclusief levenslange indexatie gedeeld door de nominale pensioenverplichting) en dat is gelijk aan de kritische dekkingsgraad in het crisisplan.

Bij een feitelijke dekkingsgraad boven de PW 129 worden ook toeslagen toegekend over de afgelopen 10 jaar die eventueel zijn gemist, indien en voor zover de feitelijke dekkingsgraad na toekenning boven deze blijft.

11 Overige technische voorzieningen

(x € 1.000)

	2021	2020
Onvindbare deelnemers	42	29

Het mutatieverloop van de overige technische voorzieningen is als volgt:

Stand per 1 januari	29	18
Pensioenopbouw	-	-
Rentetoevoeging	-	-
Onttrekking pensioenuitkeringen	13	11
Overige mutaties	-	-
Stand per 31 december	42	29

De overige technische voorziening 'onvindbare deelnemers' wordt aangehouden ter dekking van te verrichten afkopen wegens klein pensioen aan deelnemers waarvan de NAW-gegevens niet achterhaald kunnen worden. Ook uitkeringen die in 2021 tijdelijk niet uitbetaald konden worden vanwege lopend onderzoek naar nabestaanden, zijn onder de post opgenomen. Deze laatstgenoemde uitkeringen zijn in maart 2022 alsnog uitbetaald.

12 Overige schulden en overlopende passiva

(x € 1.000)

	2021	2020
Crediteuren	17	34
Sponsor	-	143
Nog af te dragen loonheffing en sociale premies	39	43
Jubileumuitkering	-	436
Nog te betalen kosten	130	116
Stand per 31 december	186	772

Alle schulden hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

13 Risicobeheer

Het fonds wordt bij het beheer van de pensioenverplichtingen en de financiering daarvan geconfronteerd met risico's. De belangrijkste doelstelling van het fonds is het nakomen van de pensioentoezeggingen. Het solvabiliteitsrisico is daarmee het belangrijkste risico voor het fonds.

Het bestuur beschikt over een aantal beleidsinstrumenten ten behoeve van het beheersen van de risico's. Deze beleidsinstrumenten betreffen:

- Beleggingsbeleid;
- Premiebeleid;
- Herverzekeringsbeleid;
- Toeslagbeleid.

Solvabiliteitsrisico

Het belangrijkste risico voor het fonds betreft het solvabiliteitsrisico, ofwel het risico dat het fonds niet beschikt over voldoende vermogen ter dekking van de pensioenverplichtingen. De solvabiliteit wordt gemeten op basis van zowel algemeen geldende normen als specifieke normen welke door de toezichthouder worden opgelegd (PW 131-133).

Indien de solvabiliteit van het fonds zich negatief ontwikkelt, bestaat het risico dat het fonds de premie voor de onderneming en deelnemers moet verhogen en het risico dat er geen ruimte beschikbaar is voor een eventuele toeslagverlening op opgebouwde pensioenrechten. In het uiterste geval kan het noodzakelijk zijn dat het fonds verworven pensioenaanspraken en pensioenrechten moet verminderen (PW 134). Om het solvabiliteitsrisico te beheersen dient het fonds buffers in het vermogen aan te houden. De omvang van deze buffers (buffers plus de pensioenverplichtingen heten samen het vereist vermogen) wordt vastgesteld met de door DNB voorgeschreven solvabiliteitstoets (S-toets). Deze toets bevat een kwantificering van de bestuursvisie op de fonds specifieke restrisico's (na afdekking).

De berekening van het vereist eigen vermogen en het hieruit voortvloeiende surplus aan het einde van het boekjaar is als volgt:

(x € 1.000)	2021	2020
Voorziening pensioenverplichtingen (FTK-waardering) (a)	31.929	34.696
<i>Buffers</i>		
S1 Renterisico	19	4
S2 Risico zakelijke waarde	398	432
S3 Valutarisico	-	69
S4 Grondstoffenrisico	-	-
S5 Kredietrisico	217	362

S6 Verzekeringstechnisch risico	1.561	1.650
S7 Liquiditeitsrisico	-	-
S8 Concentratierisico	-	-
S9 Operationeel risico	-	-
S10 Actief beheer	9	106
Diversificatie en iteratie	(550)	(830)
Totaal S (vereiste buffers) (b)	<u>1.654</u>	<u>1.793</u>
Vermogen behorend bij vereiste dekkingsgraad (artikel 132 Pensioenwet) (a + b)	33.583	36.489
Aanwezig pensioenvermogen	<u>61.494</u>	<u>60.608</u>
Beschikbaar vermogen	61.494	60.608
Surplus	<u>27.911</u>	<u>24.119</u>

De post 'toekomstige kosten en premiekorting' betreft een extracomptabele post die bij de bepaling van het vrij vermogen buiten beschouwing wordt gelaten. Vanwege de verhoogde kostenvoorziening en het feit dat de jaarlijkse premievrijstelling voor opbouw zo laag is geworden, is door het bestuur deze extra buffer in de bepaling van de solvabiliteit als overbodig beschouwd.

In bovenstaande berekening wordt (conform de voorgeschreven dekkingsgraaddefinitie) zowel de voorziening pensioenverplichtingen als het aanwezige pensioenvermogen bepaald op basis van de situatie vóór aftrek herverzekering.

Daarnaast dient te worden vermeld dat bij de bepaling van het beschikbare vermogen met ingang van 2016 rekening wordt gehouden met de overige technische voorzieningen; deze werden voorheen verantwoord als onderdeel van het beschikbaar eigen vermogen. In het kader van vergelijkbaarheid zijn de vergelijkende cijfers overeenkomstig aangepast.

De buffers zijn berekend op basis van de standaardmethode waarbij voor de samenstelling van de beleggingen wordt uitgegaan van de hoogste uitkomst van de feitelijke of de strategische beleggingsmix in de evenwichtssituatie. Voor zowel boekjaar 2021 als 2020 is het vereist eigen vermogen bepaald op basis van strategische beleggingsmix.

Marktrisico's (S1 – S4)

Het marktrisico omvat het renterisico, het prijs(koers)risico en het valutarisico. De strategie van het fonds met betrekking tot het beleggingsrisico wordt bepaald door de beleggingsdoelstellingen. Het marktrisico wordt op dagelijkse basis beheerst door de beleggingscommissie, daarin bijgestaan door de beleggingsadviseur (ABN-AMRO Mees Pierson) in overeenstemming met de aanwezige beleidskaders en richtlijnen. De overall marktposities worden periodiek gerapporteerd aan het bestuur.

Renterisico (S1)

Het renterisico is het risico dat de waarden van de portefeuille vastrentende waarden en de pensioenverplichtingen verandert als gevolg van ontwikkelingen in de marktrente.

De rentegevoeligheid kan worden gemeten door middel van de duratie. De duratie is de (met de contante waarde van de kasstromen) gewogen gemiddelde resterende looptijd in jaren.

Op balansdatum is de duratie van de beleggingen korter dan de duratie van de verplichtingen. Er is derhalve sprake van een zogenaamde 'duratie-mismatch'. Dit betekent dat bij een rentestijging de waarde van beleggingen minder snel daalt dan de waarde van de verplichtingen (bij toepassing van de actuele marktrentestructuur); waardoor de dekkingsgraad zal stijgen. Bij een rentedaling zal de waarde van de beleggingen minder snel stijgen dan de waarde van de verplichtingen, waardoor de dekkingsgraad daalt.

Het fonds beoogt de kasstroom van de verplichtingen volledig af te dekken met obligaties zonder gebruik te maken van derivaten. Praktisch gezien blijkt een 100% kasstroommatching niet mogelijk; bij de bepaling van het renterisico wordt derhalve voorzichtigheidshalve uitgegaan van een strategische afdekking van 95%.

Prijrisico (S2 en S4)

Prijrisico is het risico van waardewijzigingen door de ontwikkeling van marktprijzen. Het wordt veroorzaakt door factoren gerelateerd aan een individuele belegging, de uitgevende instelling of generieke factoren.

Het prijrisico wordt gemitigeerd door diversificatie die onder meer is vastgelegd in de strategische beleggingsmix van het fonds. In aanvulling hierop kan het fonds voor afdekking van het prijrisico gebruik maken van afgeleide financiële instrumenten (derivaten), zoals opties en futures.

Naast de strategische mix heeft het fonds in de verklaring van beleggingsbeginselen richtlijnen gesteld aan het maximaal percentage dat namens het fonds in een sector, land of tegenpartij mag worden belegd. Toetsing van deze richtlijnen vindt plaats door de beleggingscommissie op basis van rapportages van de beleggingsadviseur/bewaarder.

De segmentatie van de aandelenportefeuille naar regio ultimo boekjaar is als volgt:

	2021 (%)	2020 (%)
EMU (economische en monetaire unie)	23,3	23,3
Europa (exclusief EMU)	-	3,3
Noord-Amerika	53,6	33,5
Opkomende markten	10,6	7,6
Overige/ global	12,5	32,3
	100,0	100,0

De segmentatie van de aandelenportefeuille naar sector ultimo boekjaar is als volgt:

	2021 (%)	2020 (%)
Energie	1,9	2,1
Basismaterialen	7,1	2,3
Industrie	12,8	5,6
Duurzame consumptiegoederen	12,4	5,3
Niet-duurzame consumptiegoederen	4,7	3,5
Gezondheidszorg	13,3	11,1
Financiële waarden	15,9	9,7
Informatietechnologie	14,2	15,6
Niet sectoraal toe te delen	17,7	44,8
	100,0	100,0

Valutarisico (S3)

Ultimo 2021 bevat de beleggingsportefeuille geen beleggingen meer in vreemde valuta. Valutarisico wordt derhalve alleen gelopen over het saldo van de USD bankrekeningen bij ABN AMRO groot € 215.405. Het pensioenfonds heeft ervoor gekozen om het valutarisico niet separaat af te dekken. De dollars zijn in mei 2022 verkocht en de USD bankrekening is direct daarna opgeheven.

Kredietrisico (S5)

Kredietrisico is het risico van financiële verliezen voor het fonds als gevolg van faillissement of betalingsonmacht van tegenpartijen waarop het fonds (potentiële) vorderingen heeft. Hierbij kan onder meer worden gedacht aan partijen die obligatieleningen uitgeven, banken waar deposito's worden geplaatst, marktpartijen waarmee over the counter (OTC)-derivatenposities worden aangegaan en aan bijvoorbeeld herverzekeraars.

Een voor beleggingsactiviteiten specifiek onderdeel van kredietrisico is het settlementrisico. Dit heeft betrekking op het risico dat partijen waarmee het fonds transacties is aangegaan niet meer in staat zijn hun tegenprestatie te verrichten waardoor het fonds financiële verliezen lijdt.

Beheersing van dit risico door het fonds vindt plaats door het stellen van limieten aan tegenpartijen op totaalniveau, dat wil zeggen met inachtneming van alle posities die een tegenpartij heeft jegens het fonds. Ter afdekking van het settlementrisico wordt door het fonds enkel belegd in markten waar een voldoende betrouwbaar clearing- en settlementstelsel functioneert. Voordat in nieuwe markten wordt belegd, wordt eerst onderzoek gedaan naar de waarborgen op dit gebied.

De kredietwaardigheid van veel marktpartijen wordt ook door rating agencies beoordeeld. In onderstaande tabel wordt de verdeling van de portefeuille in vastrentende waarden over de verschillende rating classes weergegeven per ultimo 2021 en 2020:

	2021 (%)	2020 (%)
AAA	54,8	69,6
AA+ tot AA-	21,4	27,2
A+ tot A-	22,1	1,3
Investment Grade	1,0	1,1
Niet investment Grade (High yield)	0,7	0,8
Niet gewaardeerd/geen rating	0,0	0,0
	<u>100,0</u>	<u>100,0</u>

Herverzekeringsovereenkomsten worden alleen aangegaan met onder toezicht staande Nederlandse verzekeraars of internationale herverzekeraars met een afdoende rating.

In de solvabiliteitstoets is eind 2021 met het kredietrisico zoals blijkt uit voorgaande gegevens rekening gehouden.

Verzekeringstechnische risico's (S6)

De belangrijkste verzekeringstechnische of actuariële risico's zijn de risico's van langlevens, overlijden en arbeidsongeschiktheid en het toeslagrisico.

Het **langlevensrisico** is het belangrijkste verzekeringstechnische risico. Langlevensrisico is het risico dat deelnemers langer blijven leven dan gemiddeld verondersteld wordt bij de bepaling van de voorziening pensioenverplichtingen. Als gevolg hiervan volstaat de opbouw van het pensioenvermogen niet voor de uitkering van de pensioenverplichting. Door toepassing van prognosetafels met adequate correcties voor ervaringssterfte is het langlevensrisico nagenoeg geheel verdisconteerd in de waardering van de pensioenverplichtingen. Het is echter nog altijd mogelijk dat toekomstige ontwikkelingen kunnen leiden tot een verdere verbetering of verslechtering van de levensduur van de deelnemers en dat derhalve in de toekomst een verdere verhoging of verlaging van de voorziening pensioenverplichtingen aan de orde kan zijn.

Het **overlijdensrisico** betekent dat het fonds in geval van overlijden mogelijk een nabestaandenpensioen moet toekennen waarvoor door het fonds geen voorzieningen zijn getroffen. Dit risico kan worden uitgedrukt in risicokapitalen.

Het **arbeidsongeschiktheidsrisico** betreft het risico dat het fonds voorzieningen moet treffen voor premievrijstelling bij invaliditeit en het toekennen van een arbeidsongeschiktheidspensioen ('schadereserve'). Voor dit risico wordt jaarlijks een risicopremie in rekening gebracht. Het verschil tussen de risicopremie en de werkelijke kosten wordt verwerkt via het resultaat. De actuariële uitgangspunten voor de risicopremie worden periodiek herzien.

Het fonds heeft het arbeidsongeschiktheids- en overlijdensrisico bij ElipsLife herverzekerd middels een drie-jarige herverzekeringsovereenkomst. Dit contract eindigt per 31 december 2024. Indien sprake is van een positief schadeverloop gedurende contractperiode ontvangt het fonds een winstdeling.

Het toeslagrisico omvat het risico dat de ambitie van het bestuur om toeslagen op pensioen toe te kennen in relatie tot de algemene prijsontwikkeling niet kan worden gerealiseerd. De mate waarin dit kan worden gerealiseerd is afhankelijk van de ontwikkelingen in de rente, beleggingsrendementen, looninflatie en demografie (beleggings- en actuariële resultaten), afhankelijk van de hoogte van de dekkingsgraad van het fonds. Uitdrukkelijk wordt opgemerkt dat de toeslagverlening voorwaardelijk is.

De zogenaamde reële dekkingsgraad geeft inzicht in de mate waarin toeslagen kunnen worden toegekend (ook wel aangeduid als de toeslagruimte). Voor het bepalen van de reële dekkingsgraad worden onvoorwaardelijke nominale pensioenverplichtingen verdisconteerd tegen een reële, in plaats van nominale, rentetermijnstructuur. Omdat er op dit moment geen markt voor financiële instrumenten aanwezig is waaruit de reële rentetermijnstructuur kan worden afgeleid, wordt gebruik gemaakt van een benaderingswijze.

De nominale rente kan worden verminderd met een bepaald (vast) percentage dat de toeslagambitie op lange termijn weergeeft. Ook kan gebruik worden gemaakt van de verwachte loon- of prijsinflatie (afhankelijk van de bepalingen omtrent toeslagverlening in het reglement).

Het fonds heeft deze risico's overwogen en verwerkt in de buffer voor het verzekeringstechnisch risico ultimo 2021.

Liquiditeitsrisico (S7)

Liquiditeitsrisico is het risico dat beleggingen niet tijdig en/of niet tegen een aanvaardbare prijs kunnen worden omgezet in liquide middelen, waardoor het fonds op korte termijn niet aan zijn verplichtingen kan voldoen. Waar de overige risicomponenten vooral de langere termijn betreffen (solvabiliteit), gaat het hierbij om de kortere termijn. Door in het strategische en tactische beleggingsbeleid voldoende ruimte aan te houden voor de liquiditeitsposities kan dit risico worden beheerst. Er dient hierbij eveneens rekening te worden gehouden met de directe beleggingsopbrengsten en andere inkomsten.

Ultimo 2021 heeft het fonds meer dan voldoende beleggingen vastrentende waarden, die onmiddellijk zonder waardeverlies te gelde kunnen worden gemaakt om eventuele onvoorziene uitstroom van geldmiddelen te financieren.

In de solvabiliteitstoets van het fonds worden dan ook geen buffers voor het liquiditeitsrisico aangehouden.

Concentratierisico (S8)

Concentraties kunnen ertoe leiden dat het fonds bij grote veranderingen in bijvoorbeeld de waardering (marktrisico) of de financiële positie van een tegenpartij (kredietrisico) grote (veelal financiële) gevolgen hiervan ondervindt. Concentratierisico's kunnen optreden bij een concentratie in de beleggingsportefeuille in producten, regio's of landen, economische sectoren of tegenpartijen. Naast concentraties in de beleggingsportefeuille kan ook sprake zijn van concentraties in de verplichtingen en de uitvoering.

Om concentratierisico's in de beleggingsportefeuille te beheersen maakt het bestuur gebruik van diversificatie en limieten voor beleggen in regio's, landen, sectoren en tegenpartijen. Deze uitgangspunten zijn door het fonds vastgesteld op basis van de ALM-studie. De uitgangspunten zijn vastgelegd in de contractuele afspraken met de vermogensbeheerders en het bestuur monitort op kwartaalbasis de naleving hiervan.

De spreiding in de beleggingsportefeuille is weergegeven in de tabel die is opgenomen bij de toelichting op het kredietrisico.

Operationeel risico (S9)

Operationeel risico is het risico van een onjuiste afwikkeling van transacties, fouten in de verwerking van gegevens, het verloren gaan van informatie, fraude en dergelijke. Deze risico's worden door het fonds beheerst door het stellen van hoge kwaliteitseisen aan de organisaties die bij de uitvoering zijn betrokken.

De beleggingsportefeuille is ondergebracht bij een beleggingsadviseur (ABN-AMRO MeesPierson). Met deze partij is een overeenkomst en servicelevel overeenkomst gesloten. De afhankelijkheid van deze partij wordt beheerst doordat de bewaring van de stukken uit de portefeuille is ondergebracht bij ABN-AMRO.

De pensioenadministratie is uitbesteed aan Phenox. Met Phenox zijn een overeenkomst en een servicelevel overeenkomst (SLA) afgesloten.

Het bestuur beoordeelt jaarlijks de kwaliteit van de uitvoering van de beleggingsadviseurs en de pensioenadministrateur door middel van performancerapportages (alleen vermogensbeheerders), SLA-rapportages en onafhankelijk getoetste interne beheersingsrapportages (ISAE 3402-rapportages).

Aangezien hiermee sprake is van adequate beheersing van de operationele risico's worden door het fonds hiervoor geen buffers aangehouden in de solvabiliteitstoets.

Actief beheer (S10)

Indien een fonds actief belegd, zullen fluctuaties in de waardeveranderingen van de aandelen heviger zijn dan bij een fonds dat passief belegd. Een maatstaf voor het meten van een actief beleggingsbeleid is de zogenoemde tracking error (TE). De TE wordt berekend door de feitelijke koersontwikkeling van de aandelenportefeuille te vergelijken met die van de benchmark. Als de koersontwikkeling van de aandelen dicht bij die van de benchmark ligt, kan worden gesteld dat sprake is van een goede indicatie dat weinig risico wordt genomen ten opzichte van deze benchmark. Gesteld mag worden dat van een overwegend passief beleggend fonds sprake is, als de TE lager is dan 1%.

Aangezien het fonds een hogere tracking error op de aandelenportefeuille heeft, kan worden geconcludeerd dat sprake is van actief beheer. In de solvabiliteitstoets worden derhalve aanvullende buffers voor dit risico aangehouden.

Systeemrisico

Systeemrisico betreft het risico dat het mondiale financiële systeem (de internationale markten) niet langer naar behoren functioneert, waardoor beleggingen van het fonds niet langer verhandelbaar zijn en zelfs, al dan niet tijdelijk, hun waarde kunnen verliezen. Net als voor andere marktpartijen, is dit risico voor het fonds niet beheersbaar.

14 Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen

Informatie over de tussen het pensioenfonds en de werkgever getroffen overeenkomst betreffende de financiering en de uitvoering van de pensioenregeling

Het fonds en de aangesloten werkgevers hebben een uitvoeringsovereenkomst afgesloten, waarin de gemaakte afspraken met betrekking tot de financiering van de aanspraken en de uitvoering van de regeling zijn opgenomen. De stichting stelt een kostendekkende pensioenpremie vast die actuariael benodigd is voor de in het betreffende kalenderjaar op te bouwen pensioenaanspraken vermeerderd met een opslag voor het in stand houden van het vereiste eigen vermogen en vermeerderd met een opslag ter dekking van uitvoeringskosten die kunnen worden toegerekend aan de betreffende pensioenopbouw.

Bij nadere afspraak is de premie voor de werknemers van Calpam B.V. in beginsel vastgesteld op 3% van de pensioengrondslag boven de franchise. Deze franchise is gelijk aan $10/7,5 \times AOW$ aan een gehuwde, zonder toeslag, geldend op 1 januari.

Deze afspraken worden jaarlijks door het bestuur geëvalueerd.

Aan de door de werkgever verschuldigde bijdrage is een maximum gesteld van 17,5% van de som der salarissen van de aan de pensioenregeling deelnemende werknemers.

Het bestuur streeft ernaar jaarlijks een besluit te nemen over een mogelijke extra uitkering, middels premierugstorting aan de werkgever. Toetsing geschiedt op basis van de haalbaarheidstoets, waarbij ondergenoemde criteria gelden:

- de kans op een actuele dekkingsgraad > 150% bedraagt minimaal 80%;
- de kans op een actuele dekkingsgraad < 145% bedraagt maximaal 5%;
- de kans op een actuele dekkingsgraad < PW 129 bedraagt maximaal 2,5%;

Wanneer uit de haalbaarheidstoets blijkt dat, na premierugstorting, aan deze criteria wordt voldaan, kan het bestuur beslissen over te gaan tot het terugstorten van de premie.

Een dergelijke terugstorting van premie is alleen mogelijk wanneer de overreserves na de terugstorting nog minstens € 10 miljoen bedragen.

Met Elipslife Re is een driejarige overeenkomst afgesloten in verband met de herverzekering van het eenjarig overlijdensrisico en de premievrijstelling wegens arbeidsongeschiktheid. Dit contract loopt tot en met 31 december 2024.

Met Phenox consultants is een contract afgesloten met de looptijd van 1 jaar. Dit contract is jaarlijks opzegbaar, waarbij een opzegtermijn van drie maanden in acht moet worden genomen. Opzeggen dient voor 1 augustus van elk jaar te geschieden.

Met Calpam B.V. is een uitvoeringsovereenkomst afgesloten met de looptijd van 1 jaar. Uiterlijk in de laatste bestuursvergadering van het jaar wordt besloten of de overeenkomst wordt verlengd.

15 Premiebijdragen (van werkgevers en werknemers)

(x € 1.000)

	2021	2020
Premiebijdragen van werkgever	558	724
Premiebijdragen van werknemers	2	2
Premie-holiday werkgever	(558)	(724)
Ontvangen premiebijdragen	2	2
Premierestitutie voor fondsen buiten Calpam-Pensioenfonds	-	16
Totaal premiebijdragen	2	18

Voor de middelloonregeling is de overgangsregeling afgelopen waar een sterk verhoogde bijdragegrens gold sinds 2008. Op verzoek van de werkgever is de deelnemersbijdrage voor werknemers van Calpam B.V. vastgesteld op 3% van het salaris boven de bijdragegrens. De bijdragegrens is gelijkgesteld aan de franchise van de middelloon regeling.

In de uitvoeringsovereenkomst en aanvullende overeenkomst tussen het fonds en Calpam B.V. (werkgever) en de bij haar aangesloten ondernemingen is overeengekomen dat binnen bepaalde beleidsgrenzen een "premie holiday" of restitutie van de premie naar de werkgever kan plaatsvinden.

In 2021 bedroeg de werknemersbijdrage bedroeg € 1.647 (2020: € 2.000).

Conform de Pensioenwet dient de door de werkgever aan het fonds af te dragen premie ten minste gelijk te zijn aan de kostendeckende premie. De kostendeckende premie dient uit de volgende elementen te bestaan:

- De premie die actuariael benodigd is in verband met de aangroei van onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen;
- De opslag die nodig is voor het in stand houden van het vereist eigen vermogen als bedoeld in artikel 132 van de Pensioenwet;
- De opslag die nodig is voor uitvoeringskosten van het fonds;
- De premie die actuariael benodigd is ten behoeve van toeslagverlening indien gekozen is voor financiering op de wijze, bedoeld in artikel 137, onderdeel a, b of d, van de Pensioenwet.

(x € 1.000)

	2021	2020
De kostendeekkende premie kan als volgt worden weergegeven:		
Premie voor opbouw deelnemers	24	38
Betaalde herverzekeringspremie	-	1
Totaal premie voor nieuwe aanspraken	24	39
Solvabiliteitsopslag (5,2% respectievelijk 5,2%)	1	2
Opslag voor uitvoeringskosten	616	795
Vrijval kosten uit voorziening	(81)	(78)
Totaal kostendeekkende premie	560	758
Feitelijk ontvangen premie	2	2
Premierestitutie voor fondsen buiten Calpam-Pensioenfonds	-	16
Premiebatens boekjaar	2	18
Premiekorting	(558)	(740)

De feitelijk ontvangen premie wordt jaarlijks afgezet tegen de kostendeekkende premie. De kostendeekkende premie wordt jaarlijks berekend op basis van de geldende rentetermijnstructuur (per 1 januari van het betreffende boekjaar). Onder de richtlijnen van het FTK is vereist dat de feitelijk ontvangen premie minimaal gelijk is aan de kostendeekkende premie.

Het fonds kan een korting op de zuivere kostendeekkende premie verlenen indien het aanwezig eigen vermogen ten minste gelijk is aan het vereist eigen vermogen en de voorwaardelijke toeslagen kunnen worden nagekomen overeenkomstig de toeslagambitie van het fonds. Aan deze eis is zowel in 2021 als in 2020 voldaan.

Het fonds maakt geen gebruik van een gedempte kostendeekkende premie.

16 Beleggingsresultaten voor risico pensioenfondsen

(x € 1.000)	Directe beleggings- opbrengsten	Indirecte beleggings- opbrengsten	Kosten van vermogens- beheer	Totaal
2021				
Vastgoedbeleggingen	279	(5)	-	274
Aandelen	3.678	1.680	(41)	5.317
Vastrentende waarden	430	(2.201)	(98)	(1.869)
Overige beleggingen	80	-	(1)	79
Totaal beleggingsopbrengsten	4.467	(526)	(140)	3.801
2020				
Vastgoedbeleggingen	21	(277)	(2)	(258)
Aandelen	283	776	(43)	1.016
Vastrentende waarden	400	1.783	(80)	2.103
Overige beleggingen	(2)	-	(1)	(3)
Totaal beleggingsopbrengsten	702	2.282	(126)	2.858

De kosten vermogensbeheer kunnen als volgt worden weergegeven:

(x € 1.000)	Beheer- kosten	Transactie- kosten	Totaal
<i>2021</i>			
Vastgoedbeleggingen	-	-	-
Aandelen	(41)	(17)	(58)
Vastrentende waarden	(98)	(9)	(107)
Overige beleggingen	(1)	-	(1)
Totaal kosten vermogensbeheer	(140)	(26)	(166)
<i>2020</i>			
Vastgoedbeleggingen	(2)	-	(2)
Aandelen	(43)	(31)	(74)
Vastrentende waarden	(80)	-	(80)
Overige beleggingen	(1)	-	(1)
Totaal kosten vermogensbeheer	(126)	(31)	(157)

17 Baten uit herverzekering

(x € 1.000)	2021	2020
Ontvangen uitkeringen uit hoofde van herverzekering	11	8
Totaal overige mutaties	11	8

De uitkeringen uit hoofde van herverzekering zijn als volgt samengesteld:

Ouderdomspensioen	11	8
Nabestaandenpensioen	-	-
Totaal uitkeringen uit hoofde van herverzekering	11	8

18 Pensioenopbouw

Onder pensioenopbouw is opgenomen de actuariel berekende waarde van de diensttijdopbouw. Dit is het effect op de voorziening pensioenverplichtingen van de in het verslagjaar opgebouwde nominale rechten ouderdomspensioen en nabestaandenpensioen. Verder is hierin begrepen het effect van de individuele salarisontwikkeling.

19 Toeslagverlening

Het pensioenfonds streeft ernaar de opgebouwde pensioenaanspraken van de actieve deelnemers jaarlijks aan te passen aan het maximum van de algemene loonontwikkeling van de aangesloten onderneming en de afgeleide consumentenprijsindex. De toeslagverlening heeft een strikt voorwaardelijk karakter. Dit betekent dat geen recht op toeslagverlening bestaat en dat het niet zeker is of en in hoeverre in de toekomst toeslagen kunnen plaatsvinden.

Het pensioenfonds streeft er tevens naar de ingegane pensioenen en de premievrije pensioenaanspraken (gewezen deelnemers) jaarlijks aan te passen aan de ontwikkeling van de prijsindex. Ook deze toeslag heeft een strikt voorwaardelijk karakter. Dit betekent dat geen recht op toeslagverlening bestaat en dat het niet zeker is of en in hoeverre in de toekomst toeslagen kunnen plaatsvinden.

De toegekende toeslagverhoging is per 1 januari 2022 2,70% (per 1 januari 2021: 1,11%) voor de deelnemers in de levensjarenregeling en 2,57% (per 1 januari 2021: 0,99%) voor de deelnemers aan de geïndexeerde middelloonregeling. Voor de gewezen deelnemers aan de geïndexeerde middelloonregeling bedraagt de toegekende toeslag verhoging 2,57% (per 1 januari 2021 0,99%).

20 Rentetoevoeging

De pensioenverplichtingen zijn opgerent met -0,532% (2020: -0,324%), zijnde de éénjaarsrente uit de rentetermijnstructuur ultimo 2020 (respectievelijk 2019).

21 Onttrekking pensioenuitkeringen

Verwachte toekomstige pensioenuitkeringen worden vooraf actuariëel berekend en opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de pensioenen in de verslagperiode. Dit bedrag is in 2021 als volgt opgebouwd: Ouderdomspensioen € 1.281 (2020: € 1.472), nabestaandenpensioen € 999 (2020: € 965) en tijdelijk ouderdomspensioen € 6 (2020: € 31).

22 Onttrekking pensioenuitvoeringskosten

Toekomstige pensioenuitvoeringskosten (in het bijzonder excassokosten) worden vooraf actuariëel berekend en opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de kosten van de verslagperiode.

23 Wijziging markttrente

Jaarlijks wordt per 31 december de marktwaarde van de technische voorzieningen herrekend door toepassing van de actuele rentetermijnstructuur. Het effect van de verandering van de rentetermijnstructuur wordt verantwoord onder wijziging markttrente.

De samenstelling van deze post kan als volgt worden weergegeven:

(x € 1.000)

	2021	2020
Wijziging markttrente	(1.463)	2.306

Ultimo boekjaar is de gemiddeld gewogen discontovoet 0,445% bij een duration van 11,1 (2020: 0,004% bij een duration van 11,00).

24 Wijziging actuariële grondslagen

Jaarlijks worden de actuariële grondslagen en/of methoden beoordeeld en mogelijk herzien ten behoeve van de berekening van de actuele waarde van de pensioenverplichting. Hierbij wordt gebruikgemaakt van interne en externe actuariële deskundigheid. Dit betreft onder meer de vergelijking van de veronderstellingen ten aanzien van sterfte, langlevens, arbeidsongeschiktheid met werkelijke waarnemingen voor de gehele bevolking als ook voor de populatie van het fonds.

De veronderstellingen van de toereikendheid van de VPV is een inherent onzeker proces, waarbij gebruik wordt gemaakt van schattingen en oordelen door het bestuur van het fonds. Het effect van deze wijzigingen wordt verantwoord in het resultaat op het moment dat de actuariële grondslagen worden herzien.

25 Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten

Wijzigingen uit hoofde van overdracht van rechten betreffen de toevoegingen en onttrekkingen aan de VPV als gevolg van de inkomende en uitgaande waardeoverdrachten.

(x € 1.000)

	2021	2020
Inkomende waardeoverdrachten	-	-
Uitgaande waardeoverdrachten	(8)	(81)
	<u>(8)</u>	<u>(81)</u>

26 Overige mutaties

(x € 1.000)

	2021	2020
Resultaat op langlevens	(498)	(1.499)
Resultaat op kortlevens	88	842
Resultaat op mutaties	258	(3)
	<u>(152)</u>	<u>(660)</u>

27 Mutatie overige technische voorzieningen

(x € 1.000)

	2021	2020
Onvindbare deelnemers	<u>13</u>	<u>10</u>

28 Mutatie herverzekeringdeel technische voorzieningen

(x € 1.000)

	2021	2020
Rentetoevoeging	-	-
Onttrekking pensioenuitkeringen	7	11
Wijziging marktrente	-	(1)
Wijziging actuariële grondslagen	-	-
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	-	-
Overige mutaties	(4)	24
	<u>3</u>	<u>34</u>

29 Premies herverzekering

(x € 1.000)

	2021	2020
Herverzekeringspremie overlijdensrisico en premievrijstelling in verband met arbeidsongeschiktheid	-	-

De overlijdensrisico's (kortleven) en het arbeidsongeschiktheidsrisico (premienvrijstelling) zijn herverzekerd middels een driejarig herverzekeringscontract bij Elipslife. Dit contract eindigt per 31 december 2024. De premies voor zowel 2021 als 2020 zijn < € 500.

30 Pensioenuitkeringen

(x € 1.000)

	2021	2020
Ouderdomspensioen	1.248	1.460
Tijdelijk ouderdomspensioen	6	31
Nabestaandenpensioen	999	966
Overlijdensuitkering	42	77
Oninbare terugvordering teveel betaalde pensioenuitkering	5	-
Totaal pensioenuitkeringen	2.300	2.534

31 Pensioenuitvoeringskosten

(x € 1.000)

	2021	2020
Administratiekostenvergoeding	127	125
Controle- en advieskosten	299	499
Overige (bestuurs)kosten	190	171
Totaal pensioenuitvoeringskosten	616	795

De kosten over 2021 zijn lager dan in 2020. Dit is toe te schrijven aan advieskosten voor trajecten die inmiddels zijn afgerond. Voor 2022 worden echter weer de totale uitvoeringskosten rond het niveau van 2020 verwacht. Deze stijging in kosten is toe te schrijven aan adviestrajecten ten behoeve van de toekomst van het fonds. De hoogte van de genormaliseerde pensioenuitvoeringskosten (€575k) is naar de mening van het bestuur, gezien de omvang van het fonds en de diverse wettelijke verplichtingen waaraan dient te worden voldaan, onvermijdelijk en derhalve acceptabel. De kosten van het fonds worden door het bestuur kritisch beoordeeld, teneinde deze op een acceptabel niveau te houden. De accountantskosten van BDO Audit & Assurance B.V. voor de controle van de jaarrekening, verslagstaten en basisgegevens voor boekjaar 2021 bedragen: € 31k (2020: € 31k)

32 Saldo overdracht van rechten

(x € 1.000)

	2021	2020
Overgenomen pensioenverplichtingen	-	-
Overgedragen pensioenverplichtingen	8	55
Totaal saldo overdracht van rechten	8	55

Een overgenomen pensioenverplichting betreft de ontvangst van het pensioenfonds of de pensioenverzekeraar van de vorige werkgever van de contante waarde van premievrije pensioenaanspraken van deelnemers, die tot de ontslagdatum zijn opgebouwd. Een overgedragen pensioenverplichting betreft de overdracht aan het pensioenfonds of de pensioenverzekeraar van de nieuwe werkgever van de contante waarde van premievrije pensioenaanspraken van deelnemers, die tot de ontslagdatum zijn opgebouwd.

33 Jubileumuitkering

Naar aanleiding van het 50 jarig bestaan van het pensioenfonds is (binnen de voorwaarden van het hiervoor eerder vastgelegde beleid omtrent extra uitkeringen) besloten een uitkering van één maand opgebouwd ouderdomspensioen uit te keren aan alle deelnemers en een gelijk bedrag aan de werkgever. De uitkering vond plaats via de werkgever.

34 Aantal personeelsleden

Bij het pensioenfonds zijn evenals vorig jaar geen werknemers in dienst. De werkzaamheden worden verricht door werknemers die in dienst zijn van de werkgever. De hieraan verbonden kosten worden doorbelast aan het pensioenfonds.

35 Belastingen

De activiteiten van het pensioenfonds zijn evenals vorig jaar vrijgesteld van belastingheffing in het kader van de vennootschapsbelasting.

36 Verbonden partijen

Identiteit van verbonden partijen

Er is sprake van een relatie tussen de verbonden partijen, te weten: tussen het fonds en de werkgever, de aangesloten onderneming en de betreffende bestuurders.

Transacties met bestuurders (in hele euro's)

De bestuursleden ontvangen een inspanningsvergoeding van het fonds. Deze vergoeding bedraagt € 15.000 voor de voorzitter en de penningmeester, € 15.000 voor expert lid 1, € 12.000 voor expert lid 2 en € 9.000 voor de overige (aspirant) leden.

De leden van het verantwoordingsorgaan ontvangen eveneens een jaarlijkse vergoeding voor het uitvoeren van de betreffende werkzaamheden. Deze vergoeding bedraagt € 6.750 voor de voorzitter, € 5.625 voor de secretaris en € 4.500 voor de overige leden.

Reiskosten door de bestuursleden en leden van het verantwoordingsorgaan in de uitoefening van hun functie gemaakt, worden met ingang van 1 januari 2015 vergoed naar kosten openbaar vervoer of op basis van € 0,19 (fiscaal maximum) per kilometer. Eventuele verblijfskosten worden vergoed naar ingediende onkostendeclaratie.

Er zijn geen leningen verstrekt aan, noch is er sprake van vorderingen op (voormalig) bestuursleden.

Overige transacties met verbonden partijen (in hele euro's)

Calpam B.V. ontvangt een jaarlijkse vergoeding ad € 117k (2020: € 115k) voor administratiekosten van het fonds. De van/aan de werkgever verschuldigde bedragen worden in een rekening-courantverhouding geboekt. Over deze rekening-courantpositie wordt een interestvergoeding berekend.

37 Gebeurtenissen na balansdatum

Vanaf 2021 zal stapsgewijs de nieuwe UFR-curve worden ingevoerd ter berekening van de voorziening pensioenverplichtingen. Mede gezien de relatief korte duratie van de voorziening pensioenverplichtingen, verwacht het bestuur een beperkt effect van tussen de 1% en 2% op de dekkingsgraad na volledige invoering.

Als gevolg van de uitgebroken oorlog in Oekraïne begin 2022 is de wereldeconomie volatieler geworden. Slechts een zeer beperkt deel van de beleggingsportefeuille (0,13%, op balansdatum) is via beleggingsfondsen belegd in Rusland. Op het moment van opmaken van de jaarrekening, verwachten we dat de gevolgen van deze oorlog voor SCP beperkt zullen blijven tot de algehele beursschommelingen, als gevolg van dergelijke impactvolle gebeurtenissen.

In de bestuursvergadering van 11 maart 2022 is besloten een extra uitkering aan zowel de deelnemers als de werkgever te doen, behoudens het positieve advies van het verantwoordingsorgaan en instemmingen van Belastingdienst en DNB. Medio mei 2022 zijn zowel het positieve advies als de instemmingen ontvangen, de uitkering zal in het 3^e kwartaal plaatsvinden. Deze extra uitkering heeft een omvang van circa € 1,27 miljoen. Deze uitkering heeft een effect van -4,0% op de dekkingsgraad en -0,3% op de beleidsdekkingsgraad, uitgaande van de standen per balansdatum.

Utrecht, 10 juni 2022
Het bestuur van Stichting Calpam-Pensioenfonds

K.F. van Cappelle, voorzitter

A.I. Foursoff, penningmeester

H. Nieuwenhuijse, vicevoorzitter

M.G.A.B. de Wit, lid

V. de Klerk, lid

Overige gegevens

Statutaire regeling omtrent de bestemming van het resultaat

Ten aanzien van de bestemming van het saldo van baten en lasten is geen specifieke bepaling opgenomen in de statuten van het fonds. In zijn algemeenheid geldt dat het fonds de beschikbare middelen, voor zover deze niet gebruikt worden ter voldoening van de premies of koopsommen, zal beleggen. De belegging geschiedt op solide, prudente wijze in het belang van de aanspraak- en pensioengerechtigden.

Bijlage A: Actuariële verklaring

Opdracht

Door Stichting Calpam Pensioenfonds te Utrecht is aan Triple A – Risk Finance Certification B.V. de opdracht verleend tot het afgeven van een actuariële verklaring als bedoeld in de Pensioenwet over het boekjaar 2021.

Onafhankelijkheid

Als waarmerkend actuaris ben ik onafhankelijk van Stichting Calpam Pensioenfonds, zoals vereist conform artikel 148 van de Pensioenwet. Ik verricht geen andere werkzaamheden voor het pensioenfonds, anders dan de werkzaamheden uit hoofde van de actuariële functie.

Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening.

Afstemming accountant

Op basis van de door mij en de accountant gehanteerde Handreiking heeft afstemming plaatsgevonden over de werkzaamheden en de verwachtingen bij de controle van het boekjaar. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie als geheel heb ik de materialiteit bepaald op € 303.000. Met de accountant ben ik overeengekomen om geconstateerde afwijkingen boven € 15.150 te rapporteren. Deze afspraken zijn vastgelegd en de uitkomsten van mijn bevindingen zijn met de accountant besproken.

Ik heb voorts gebruik gemaakt van de door de accountant in het kader van de jaarrekeningcontrole onderzochte basisgegevens. De accountant van het pensioenfonds heeft mij geïnformeerd over zijn bevindingen ten aanzien van de betrouwbaarheid (materiële juistheid en volledigheid) van de basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn oordeel van belang zijn.

Werkzaamheden

Ter uitvoering van de opdracht heb ik, conform mijn wettelijke verantwoordelijkheid zoals beschreven in artikel 147 van de Pensioenwet, onderzocht of is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet. De door het pensioenfonds verstrekte basisgegevens zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt van de door mij beoordeelde berekeningen heb aanvaard.

Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht heb ik onder meer onderzocht of:

- toereikende technische voorzieningen zijn vastgesteld met betrekking tot het geheel van pensioenverplichtingen;
- het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen conform de wettelijke bepalingen zijn vastgesteld;
- de kostendekkende premie voldoet aan de gestelde wettelijke vereisten;
- het beleggingsbeleid in overeenstemming is met de prudent-person regel.

Voorts heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van het pensioenfonds. Daarbij heb ik mij gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen en is mede het financieel beleid van het pensioenfonds in aanmerking genomen.

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten.

De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Koninklijk Actuarieel Genootschap geldende normen en gebruiken en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

Oordeel

Het eigen vermogen van het pensioenfonds is op de balansdatum hoger dan het wettelijk vereist eigen vermogen.

Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet.

De beleidsdekkingsgraad van het pensioenfonds op balansdatum is hoger dan de dekkingsgraad bij het vereist eigen vermogen.

Mijn oordeel over de vermogenspositie van Stichting Calpam Pensioenfonds is gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen. De vermogenspositie is naar mijn mening goed.

Amsterdam, 26 april 2022

drs. J.J.M. Tol AAG RBA

verbonden aan Triple A – Risk Finance Certification B.V

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: het bestuur van Stichting Calpam-Pensioenfonds

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2021

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2021 van Stichting Calpam-Pensioenfonds te Utrecht gecontroleerd.

WIJ CONTROLEERDEN	ONS OORDEEL
<p>De jaarrekening bestaande uit:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. de balans per 31 december 2021; 2. de staat van baten en lasten over 2021; en 3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en overige toelichtingen. 	<p>Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Calpam-Pensioenfonds op 31 december 2021 en van het saldo van baten en lasten over 2021 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 van het in Nederland geldende Burgerlijk Wetboek (BW).</p>

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Calpam-Pensioenfonds zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

B. Informatie ter onderbouwing van ons oordeel

Wij hebben onze controlewerkzaamheden bepaald in het kader van de jaarrekeningcontrole als geheel en bij het vormen van ons oordeel hierover. Onderstaande informatie ter ondersteuning van ons oordeel moet in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke oordelen of conclusies.

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 307.470. De materialiteit is gebaseerd op 0,5% van het pensioenvermogen, zijnde het totaal van de technische voorzieningen en reserves. Het pensioenvermogen en de dekkingsgraad van het pensioenfonds en de mogelijkheid om aan de verplichtingen naar haar deelnemers te voldoen, zijn belangrijke indicatoren voor de gebruiker van de jaarrekening. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn.

Wij zijn met het bestuur overeengekomen dat wij aan het bestuur tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de € 15.374 rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

Reikwijdte

Uitbesteding van processen aan dienstverleners

De stichting heeft het beheer van beleggingen uitbesteed aan ABN-AMRO Mees Pierson en het voeren van de deelnemersadministratie aan Phenox Consultants B.V. Het voeren van de financiële administratie en de uitkeringsadministratie is door de stichting uitbesteed aan Calpam B.V. De jaarrekening wordt opgesteld op basis van informatie over de beleggingen en beleggingsopbrengsten die is verstrekt door ABN-AMRO Mees Pierson en informatie over de technische voorzieningen, premiebijdragen en pensioenuitkeringen en overige financiële posten die is verstrekt door Phenox Consultants B.V. en Calpam B.V.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor het verwerven van inzicht in de aard en de significantie van de door de dienstverleners verleende diensten en in het effect ervan op de voor de controle relevante interne beheersing van de stichting. Op basis hiervan identificeren wij de risico's op een afwijking van materieel belang en zetten wij controlewerkzaamheden op en voeren wij deze uit om op deze risico's in te spelen.

Bij de uitvoering van onze controle maken wij gebruik van de werkzaamheden en bevindingen van andere onafhankelijke accountants inzake de voor de stichting relevante interne beheersingsmaatregelen van ABN-AMRO Mees Pierson in de specifiek daarvoor opgestelde (ISAE-3402 Type II)-rapportage.

Onze controlewerkzaamheden bestaan uit het bepalen van de minimaal verwachte interne beheersingsmaatregelen, beoordelen van de verrichte werkzaamheden ter toetsing van de effectieve werking gedurende 2021 en het beoordelen van de uitkomsten daarvan. Ook beoordelen wij de evaluatie door het bestuur van de kwaliteit van de uitbesteding aan ABN-AMRO Mees Pierson, Phenox Consultants B.V. en Calpam B.V.

Wij hebben gegevensgerichte analyses uitgevoerd waarbij wij de uitkomsten van de directe beleggingsopbrengsten, premiebijdragen en uitkeringen hebben getoetst. Wij hebben door middel van deelwaarnemingen beleggingen, beleggingsstromen, mutaties in de pensioenadministratie, premiebijdragen en uitkeringen aan de hand van brondocumentatie bij de stichting.

Door bovengenoemde werkzaamheden op de uitbestede processen en aanvullende werkzaamheden hebben wij voldoende en geschikte controle-informatie met betrekking tot beleggingen, beleggingsstromen en -opbrengsten, (mutaties in)deelnemersgegevens en aanspraken die resulteren in (wijzigingen in) de technische voorzieningen, premiebijdragen en uitkeringen verkregen.

De kernpunten van onze controle

In de kernpunten van onze controle beschrijven wij zaken die naar ons professionele oordeel het meest belangrijk waren tijdens onze controle van de jaarrekening. De kernpunten van onze controle hebben wij met het bestuur gecommuniceerd, maar vormen geen volledige weergave van alles wat is besproken.

Wij hebben onze controlewerkzaamheden met betrekking tot deze kernpunten bepaald in het kader van de jaarrekeningcontrole als geheel. Onze bevindingen ten aanzien van de individuele kernpunten moeten in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke oordelen over deze kernpunten.

SCHATTINGEN IN DE WAARDERING VAN DE TECHNISCHE VOORZIENINGEN	ONZE CONTROLEAANPAK
<p>De technische voorzieningen zijn een significante post op de balans van de stichting. De waardering van de technische voorziening komt tot stand op basis van een berekening van aanspraakgegevens van deelnemers en belangrijke schattingen.</p> <p>De technische voorzieningen worden gewaardeerd op marktwaarde. De waardering is gevoelig voor de gehanteerde (actuariële) veronderstellingen en schattingselementen, zoals de door De Nederlandsche Bank ('DNB') gepubliceerde rentetermijnstructuur en de door het Actuarieel Genootschap (AG) gepubliceerde levensverwachtingen (tafels). Deze tafels worden gecorrigeerd voor de ingeschatte ervaringssterfte bij de stichting.</p> <p>De waarderingsgrondslagen voor de technische voorzieningen zijn beschreven in het hoofdstuk "Grondslagen voor de waardering en resultaatbepaling" op pagina 51 en 52 van de jaarrekening.</p> <p>In verband met de complexe berekening en de significante schattingselementen is deze post een kernpunt voor onze controle.</p>	<p>Wij hebben de aan de voorziening ten grondslag liggende basisgegevens gecontroleerd, rekening houdend met NBA-handreiking 1120: <i>'Gebruikmaken van de werkzaamheden van de certificerend actuaris bij de controle van de jaarrekening en staten van pensioenfondsen'</i>. Bij deze basisgegevens hebben wij een goedkeurende controleverklaring verstrekt.</p> <p>Verder hebben wij de toereikendheid van de technische voorzieningen beoordeeld door het toetsen van de door het bestuur gehanteerde uitgangspunten. Dit hebben wij onder andere gedaan door het beoordelen van de gehanteerde overlevingstafels, rekenrente, ervaringssterfte en kostenopslagen. Als onderdeel van onze werkzaamheden hebben wij eveneens de competentie, capaciteiten en objectiviteit van de door het bestuur ingeschakelde certificerend actuaris beoordeeld.</p> <p>Wij hebben bij de controle van de juistheid en toereikendheid van de technische voorzieningen gebruik gemaakt van de werkzaamheden van de certificerend actuaris van de stichting. De certificerend actuaris onderzoekt onder meer de toereikendheid van de technische voorzieningen en de naleving van een aantal specifieke wettelijke bepalingen. De certificerend actuaris heeft daarbij gebruik gemaakt van de door ons in het kader van de jaarrekeningcontrole onderzochte basisgegevens, waaronder de pensioenaanspraken van deelnemers. Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel over de jaarrekening als geheel hebben wij met de certificerend actuaris onze planning, werkzaamheden, verwachtingen en uitkomsten afgestemd voor de controle van boekjaar 2021. Hierbij hebben wij de redelijkheid van de aannames van het bestuur met betrekking tot de actuariële grondslagen beoordeeld en besproken met de certificerend actuaris.</p> <p>De gehanteerde grondslagen, zoals vermeld op pagina 51 en 52 van de jaarrekening en de hierbij behorende toelichtingen en veronderstellingen op pagina 59 hebben wij getoetst aan de hand van de vereisten van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving.</p>

WAARDERING EN TOELICHTING VAN NIET-(BEURS) GENOTEERDE BELEGGINGEN	ONZE CONTROLEAANPAK
<p>De beleggingen zijn een significante post op de balans van de stichting en worden gewaardeerd op marktwaarde. Door de stichting wordt voornamelijk belegd via ABN-AMRO Mees Pierson.</p> <p>Voor de beleggingen in aandelen wordt de actuele waarde bepaald op basis van de intrinsieke waarde per participatie voor de posities in fondsen. De waarderingonzekerheid neemt toe bij de posities in niet-(beurs) genoteerde beleggingsfondsen doordat de waarde wordt ontleend aan de opgaven van fondsmanagers. Voor de beleggingen in obligaties is de marktwaarde te verifiëren aan transacties die tot stand zijn gekomen op de financiële markten (marktprijzen).</p> <p>Gezien de omvang van de post hebben wij dit als kernpunt geïdentificeerd in onze controle. De stichting heeft de waarderinggrondslagen beschreven in het hoofdstuk “Grondslagen voor de waardering en resultaatbepaling” op pagina 50 van de jaarrekening.</p>	<p>Wij hebben de gehanteerde waarderinggrondslagen getoetst en controlewerkzaamheden uitgevoerd op de waardering van de beleggingen per 31 december 2021.</p> <p>De posities in niet-(beurs)genoteerde beleggingen hebben wij getoetst aan de hand van recente, door een andere onafhankelijke accountant, gecontroleerde jaarrekeningen. Wij hebben hierbij onder meer aandacht besteed aan consistentie met de waarderinggrondslagen van de stichting ten opzichte van die van de fondsen waarin wordt belegd alsmede de strekking van de verklaring van de andere onafhankelijke accountant.</p> <p>Het evalueren van de waarderinggrondslagen en vaststellen van de juistheid en toereikendheid van de toelichtingen vormden onderdeel van onze werkzaamheden.</p>

C. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- ▶ Karakteristieken van het fonds;
- ▶ Verslag van het bestuur;
- ▶ Rapport van de visitatiecommissie;
- ▶ Jaarverslag verantwoordingsorgaan;
- ▶ Overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- ▶ met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- ▶ alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

D. Verklaring betreffende overige door wet- of regelgeving gestelde vereisten

Benoeming

Wij zijn door het bestuur benoemd als accountant van Stichting Calpam-Pensioenfonds vanaf de controle van het boekjaar 2017 en zijn sinds dat boekjaar tot nu toe de externe accountant.

E. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de stichting in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de stichting te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- ▶ het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- ▶ het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de stichting;
- ▶ het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;

- ▶ het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat de stichting haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- ▶ het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- ▶ het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met het bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Wij bevestigen aan het bestuur dat wij de relevante ethische voorschriften over onafhankelijkheid hebben nageleefd. Wij communiceren ook met het bestuur over alle relaties en andere zaken die redelijkerwijs onze onafhankelijkheid kunnen beïnvloeden en over de daarmee verband houdende maatregelen om onze onafhankelijkheid te waarborgen.

Wij bepalen de kernpunten van onze controle van de jaarrekening op basis van alle zaken die wij met het bestuur hebben besproken. Wij beschrijven deze kernpunten in onze controleverklaring, tenzij dit is verboden door wet- of regelgeving of in buitengewoon zeldzame omstandigheden wanneer het niet vermelden in het belang van het maatschappelijk verkeer is.

Amstelveen, 20 juni 2022

BDO Audit & Assurance B.V.
namens deze,

W.J.P. Hoeve RA
